

Brassói Lapok

XL. évfolyam

21. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Vasárnap

1934. évi január 28

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautóvanyon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56—58. Telefon-zámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK SEGESVÁRT!

Roosevelt, a „rabló”

Még egy jó esztendővel ezelőtt is a dollár volt egyik legkeresettebb „szilárd” valutája a világnak. Aki keresetéből megtakarított valamicskét s nem volt bizalma sem az ingatlanban, sem az értékpapirban, sem pedig áru-ba befektetni nem akarta, dollárra váltotta be, abban a jóhiszemű meggyőződésben, hogy ezzel legalább „konzerválja”, állandósítja. Így aztán még egy évvel ezelőtt bizonyára több dollár volt külföldi kezekben, mint magában az amerikai Unióban.

Tavaly májusban aztán váratlan, hihetetlen és megdöbbentő orvítamadás érte a dollár híveit és rajongóit. Roosevelt ur, az új elnök, vakmerő és cinikus mozdulattal letaszította a dollárt az aranyalapról, kirántotta alóla az aranyfedezet szőnyegét. Meghökkenve kellett tudomásul vennie a világnak és mindazoknak, akik esküdtek az amerikai valutára, hogy ebből az aranyértékből, amelyet a selyemszövésű bankok képviselt, 20, 30, majd 40, sőt újabban 50 százaléket elveszítettek. Az elnök a dollárt sorsára hagyta: jelentősen csak annyit, amennyi értéket a kereslet és kínálat szabad törvénye ad neki. Hadd támolyogjon, roskadozzék, — álljon a saját lábára.

S azóta táncol a dollár. A javíthatatlan derüljések azonban, mindenek ellenére, még mostanában is hitték, hogy rövidesen visszahízik, sőt kövérébb lesz az aranytartalomtól, mint valaha volt.

Roosevelt viszont most már elérkezettnek látja az időt, hogy véget vessen a játszának s lezárja a műveletet, áperie megmondja, hogy kár minden hiu reménykedésért: a dollár egyelőre, de talán sohasem lesz többé olyan követ, mint volt. Fogyókurát vett s családja ugy találja, hogy a karcsúság egészen jól áll neki. Az Elnök bejelentette, hogy újrarögzíti a valutát, mégpedig hajdani aranyértékének 50, vagy legfeljebb 60 százaléknál színvonalán. Ezáltal az Unió tizenkét jegybankjából az államkincstárba összpontosított aranykészlet értéke szerint, hogy az 50, vagy 60 százalékos alapot választják-e, az új papírdollárban kifejezve 4 ezer 200 millióval, vagy legkevesebb 3 ezer 400 millióval több lesz. Az egykori aranyalapos dollárt véve ugyanis az amerikai aranykészletnek 4 ezer 200 millió az értéke, ez tehát megkétszereződött, ha az új dollár csak 50 százalékat, tehát felét fogja képviselni a réginél.

A valuta újrarögzítésével ilyenformán mintegy 4 milliárd dollárhoz jut a jenki hazája. Ha fel tesszük, hogy a kibocsátott dollármenyiségnek átlag a fele volt külföldön, illetőleg Európában, úgy ezzel a lefelé eszközölnödő újrarögzítéssel Roosevelt elnök ur és „agytrösztje” kétezer millió dollárt vesz ki azoknak a zsebéből, akik a dollárra esküdtek s ezzel tulajdonképpen részvényesei lettek a nagy üzleti vállalkozásnak, amely „Amerikai Egyesült Államok” cég néven szerepel. Azok, akik a dollárt tartották, végtére abban bíztak, hogy ha ennek a valutának a révén pénzüik, vagyonuk nem emelkedik is, legalább feltétlenül megmarad. Ehelyett most veszítettek az üzletben. Olyan részvényesek lettek, akik ráfizettek, mégpedig a nyereség halvány reménye nélkül.

És mit csinál Roosevelt, a nagy kisajátító, ezzel a sok pénzzel? Most már ezt is tudjuk ebből a törvényből, amelyet a kongresszussal, Amerika parlamentjével, a napokban elfogadtattak. Részben hozzácsapja ahhoz a nagy, tízmilliárd dollárra számított kényszerkölcsönhöz, amelyről újból fel akarja lendíteni az amerikai üzletmenetet, részben meg tartalékolja arra a célra, hogy szükség esetén ebből támogassa és biztosítsa az új, puffasztott dollár ismét rögzített árfolyamát. Tehát részben ezzel a régi dollárbankból letépett féldarabbal akarja elérni azt, hogy a másik fél épségben

HITLER

már leszerelte Lengyelországot?

Paul Boncour rövidesen Varóba utazik, hogy ő is beszéljen a lengyelekkel

Bulgária kereken visszautasította a Balkán-paktum aláírását

Varsó, január 27.

A csütörtöki nap szenzációja az európai diplomáciában az a megbeszélés volt, a melyet Hitler német kancellár folytatott Lengyelország berlini követével. Ennek a megbeszélésnek előzményeit abban az európai bonyodalomban kell keresnünk, a melyet Ausztria okozott azzal, hogy a Népszövetség elé akarja vinni a Németországból irányított nemzetiszocialista propaganda féktelen tulkapásait, amelyek Ausztria függetlenségét napról-napra jobban veszélyeztetik.

Hitlernek és a lengyel követnek megbeszéléséből semmi sem szivárgott ki a nyilvánosságra, a beavatottak azonban úgy tudják arról volt szó, vajjon milyen magatartást tanúsít Lengyelország arra az esetre, ha az osztrák-német konfliktus mi-

att csakugyan összehívják a Népszövetség rendkívüli tanácsulását, amelyen az elnök tudvalevőleg Beck lengyel külügyminiszter lesz.

Hitler ezzel a lépéssel zavarba hozta az európai nagyhatalmakat, mert a genfi delegációk közül az angol, a francia, az olasz és a lengyel már támogatást ígért Ausztriának a rendkívüli tanácsulásra. Hitler pedig sietett megtenni a kísérletet arra, hogy legalább Lengyelországot szerezze le.

Hogy a Führer és a berlini lengyel követ miben állapodtak meg egymással, azt tudni nem lehet. Azonban az a tény, hogy Németország ezzel a lépéssel is kacérkodik Lengyelországgal, különösen a francia diplomáciának okozott igen ideges órá-

kat. Paul Boncour francia külügyminiszter tegnap már azonnal hazarendelte jelentéstételre La Roche berlini francia nagykövetet. Boncour egyébként is elhatározta, hogy a decemberben tervbe vett varsói utját nem halogatja tovább és február első napjaiban okvetlenül ellátogat a lengyel fővárosba és személyes tárgyalások során igyekszik újra szorosra kövacsolni a francia-lengyel barátságot, amely az utóbbi időben mintha meglazult volna a németek barátkozási kísérletei miatt.

Az olasz lapok az osztrák-német feszültség ügyéről írva leszögezik, hogy az európai helyzet pillanatnyilag nyugtalanságra ad okot. Ha azonban Ausztria nemzetközi fórum elé vinné ezt az ügyet, akkor számíthat Olaszország messzemenő támogatására.

Bulgária következetes marad

Szófia, január 27.

A szófiai lapok jelentése szerint a bolgár kormány csütörtökön hivatalosan is közölte a török kormánnyal, hogy Bulgária nem csatlakozik a Balkán-paktumhoz.

A bolgár kormánynak ez a végleges állásfoglalása nem meglepő és nem új. Hiszen hónapokkal ezelőtt, amikor a balkáni Locarno gondolata felvetődött, Bulgária az elsők között szögezte le a maga álláspontját, amely abban csucosodott ki, hogy szabad kezet kíván biztosítani magának a revíziós kérdésekben, míg a paktumtárgyalásokban érdekelt többi államok az ilyen természetű politikai kérdéseknek gyökeres kikapcsolásához ragaszkodtak.

A szófiai lapok jelentései magyarázatokat is közölnek a bolgár állásfoglaláshoz. Az egyik kommentár szerint Bulgária azért nem csatlakozik a Balkán-paktum-ban egyesülő államokhoz, mert sem a görög, sem a jugoszláv, sem pedig a román területen élő bolgár kisebbségek helyzete nem kielégítő. Egy másik ma-

gyarázat szerint Bulgária ragaszkodik ahhoz, hogy az Aegei-tenger felé kijárót kaphasson magának.

Az a hír, hogy Bulgária nem hajlandó a paktumhoz hozzájárulni, Athénben nagy elkedvetlenedést és csalódást okozott. A görög politikai körök Bulgária elhatározását azzal magyarázzák, hogy nem akar engedni revíziós követeléseiből s azok mellett továbbra is változatlanul kitart.

A helyzet tehát az, hogy a Balkán-paktumhoz való csatlakozást Bulgária most már kereken visszautasítja, annak ellenére, hogy a többi balkáni államok egyöntetűen elfogadták azt. A kisántant zérábi értekezleten egyébként a Balkán-paktum ügye nagy lépésekkel haladhatott előre, mert február első napjaiban Bukarestben folytatják le a döntő tárgyalásokat. Legutolsó jelentéseink szerint Tevfik Rüşdy bej török külügyminiszter, Maximos görög külügyminiszter és — aranyenyiben az új jugoszláv kormányban Jettics továbbra is megtartja tárcáját — Jugoszlávia képviseletében ő jelenik meg

Bukarestben a Balkán-paktum zárótárgyalásainak lefolytatására.

Egyébként itt még azt említhetjük meg, hogy Antonoff ankarai bolgár követ Isztambulba utazott. Útja bizonyára összefüggésben van a balkáni Locarno megkötésének problémájával.

A CFR új valutárfolyamai

Bukarest, január 27.

A vasut vezérigazgatósága február hónapra a vasuti pénzbéváltók részére a következő beváltási árfolyamokat állapította meg:

Francia frank 6.65, svájci frank 33.15, aranyfrank 32.60, aranydollár 167.60, belga frank 23.80, márká 41.40, holland forint 68.75, cseh korona 5.05, norvég korona 28.50, svéd korona 29.05, dán korona 25.15, olasz lira 9.05, török lira 81, angol font 555, bolgár leva 1.25, lengyel zloty 2.60, szerb dinár 2.60, görög drachma 1.07 aranypengő 29.60 és osztrák shilling 22.75 lej.

megmaradjon, ne zsugorodjék még kisebbre, még jelentéktelenebb cafatra, esetleg a hajdani dollárbankó harmadára, negyedére.

Pórujárt dollárbarátok, ne szidjátok hát Roosevelt urat, ne haragudjatok rá. Mégsem olyan rossz fiú, mint amelyennek látszik, mint amelyennek mutatkozik. Csak kegyetlenül őszinte és nyers, aki belátta, hogy nem lehet többé köntörfalazni, nem lehet elkenni a könnyörtelen valóságokat. A zsebetekből kivett féldollárokkal csak újból mozgásba igyekszik hozni az amerikai üzletet s megpróbálja meg-

menteni a másik féldollárt. A kapzsiság és mohóság, amellyel a régi, egész aranydollár halmozta a vagyont, veszedelmessé vált az egész termelési rendre. Borzalmas bőséget teremtet, a bőség pedig még borzalmasabb nyomorúságot a másik oldalán. Elkerülhetetlenné vált a császármetszés...

A dollárkirályok úgy Amerikában, mint Európában, rablónak tartják Rooseveltet. Önkegyesen elrabolta aranydollárjaik felét, most meg összerabolta az amerikai jegybankok összes aranyát, hogy rendelkezésére álljon az

államkincstárban. De botesinálta rabló, ha ugyan egyáltalában annak nevezhető. Nem volt más választása. Azért rabol, hogy mentse a menkedt. Ha sikerül megmentenie a dollár meghagyott felét, már azzal is történelmi alakká válik. Csupán akkor marad meg rablónak a dollárbirtokosok szemében, ha ezzel az önféjű kisajátítási politikával megnyitotta az általános kisajátítások áradatának zsilipjeit. Ez is megeshetik. De csak az nyer, aki mer.

Mindenesetre bátor és elszánt megszemélyesítője a modern kapitalizmusnak.

EGY RENDKIVÜL ÉRDEKES BESZÉLGETÉS

A sterilizáció szükségességéről nyilatkozik Gütt professzor, a német kormány „szak-munkatársa”

Mi a megterméketlenítés lényege, külföldi példák, az operáció, utóhatás nincs, milyen lesz a steril ember, felelősségi tanács, főszempontok, 10 éves alsó korhatár stb. stb.

Berlin, január 27.

(Németországi szerkesztőségünkől.)

Vannak szavak és fogalmak, melyek napok, órák néha percek alatt válnak divattá, vannak kifejezések és „jó bemozdások”, melyek egy egész társadalmi osztály, népek, vagy politikai csoportok legjellemzőbb vonását vetítik ki a kíváncsi nagy nyilvánosság elé s végül vannak olyan eszméi fogalmak, melyek egy egész világ beszéd tárgyát és vitaközpontját képeznek heves összecsapásba borítani.

Talán kevés ilyen szó, mint a „sterilizáció” keltett valaha is olyan széleskörű érdeklődést, szenvedélyes pro és kontra érvelést, mint ez, a modern és a mindent újjászervező Harmadik Birodalomból kiindult eszme. Ma már nemcsak orvosok, falkutatók és komoly tudósok vitatják meg körülük a megterméketlenítés létjogosultságát, hanem társaságok, kávéházi társaságok, sőt — horribile dictu: — az elkövetkezendő életnek még csak most nekiinduló ifjúsága is érthető kíváncsisággal párosult feszültséggel néz ez eszmének elébe.

A B. L. németországi tudósítója indítva bremezt magát, hogy erről az aktuális témáról megbízható s erre illetékes forrás alapján tájékoztassuk. Dr. Gütt professzorhoz, a német bel- és propagandaminisztérium szakelődőjéhez fordultunk azzal a kérésünkkel, hogy hasábaikon keresztül ismertesse elsőül a romániai sajtó előtt a sterilizáció lényegét.

Felvetettük azt a kérdést, hogy nem megdölgendő dolog-e egy ilyen széleshatású új törvényparagrafusnak azonnali hatállyal való beiktatása s nem kell-e attól tartani, hogy az ilyen beavatkozás esetleg még károsan beszszulhatja meg magát?

Gütt tanácsos válasza így hangzott: Hangsúlyozni kívánom, — bármennyire is fáj ezt talán bevallanunk, — Németország nem első uttörője ennek az eszmének. Az U. S. A. már 1917. óta tartja életben hasonló rendelkezését, területén egyedül az utóbbi évek során 7000 terhelt egyént sterilizáltak, más országok, mint például Dánia, Svájc pedig mintegy már 10 éve kötelezik a társadalomra veszélyes állampolgáraikat, hogy ennek a „preventív” ovintézkedésnek magukat alávéssék. Nem érdektelen talán az sem, hogy legújabbban Anglia, Norvégia, Hollandia és Magyarország foglalkozik igen komoly formában hasonló intézkedések életbejuttatásával, úgy, hogy ez is csak megerősíthet bennünket abban a biztos tudatunkban, hogy szerint erre a szükséges rosszra igenis rá vagyunk utalva.

— Teljesen ismert és a gyakorlatban már bevált a műtét a sterilizáció, avagy új csapásokon kell itt az orvostudományunk haladnia? Felelősségem tudatában nyugodtan állíthatom: az orvosi tudomány és eugenetika mai állása mellett,

kormányunk úgy saját népe, mint az egész világ közvéleménye előtt is százszázalékban vállalja intézkedésének létjogosultságát. Az operáció ismert módszer alapján történik, kimondottan fájdalommentes és biztos sikerű, úgy, hogy amennyiben csak valami egészen váratlan műtőhiba nem lép fel, egyáltalában nem juthat komplikációhoz.

— Külföldi orvoskörökben azt állítják, hogy a steril férfi és nő külsőleg is jelentékeny változáson megy át. Igaz ez?

— Szó sincs róla! — biztosít mosolyogva Gütt professzor, — a megterméketlenített ember sem testsúlyban, sem arcszínben, ideg- és agymunkában, de még hangjának megváltoztatásában sem különbözik, vagy válik ki többi embertársa közül. Ez az orvosi beavatkozás kizárólag a megtermékenyítő képesség alakításából áll, lényegében tehát homlokegyenest más, mint az ezzel, sajnos, állandóan összeeserőlt kasztráció, mely a mirigyek végleges és teljes eltávolítását jelenti. Orvosiilag megállapítható, hogy a steril férfi, vagy nő nemérzése, szerelmi készsége változatlan marad s így tehát, mondhatni végeredményben, az egyént semmivel sem rövidíti meg.

— Milyen lesz a felállítandó fajegészségügyi bíróság rendszere? — Ez a bíróság állandó testületet képez, melynek tagjai orvosokból, falkutatókból és jogászokból fognak állani.

Minden tárgyalás bírósága 1 bíróból és 2 orvosból áll;

ügyész nincs, viszont maga az egész eljárás úgy fog lefolyni, mint bármilyen más törvényeski ülés. Felvonulnak majd az ellenszakértők, esetleg az érdekelt fél ügyvédje, a bíróság kikutatja majd a szóbanforgó beteg elő-

életét, priuszát, szüleinek, esetleg még meszebb felmenő elődeinek körülményeit s mindezek gondos megfontolása alapján fog ítéletet hozni.

— Milyen uton állapítják majd meg az egyes egyének sterilizációs szükségességét? Bárki bejelentheti egy másik, nézete szerinti terhelt-ségét?

— Praktikusán nem. A kinevezett kerületi tisztiorvos teszi meg minden esetben erre vonatkozó indítványát, viszont köteles minden hozzá befutó jelentést is lelkiismeretesen lejárni s ennek igazságáról, vagy valótlanágáról meggyőződni. A tisztiorvost éppugy, mint a bíróság tagjait, de még a tárgyalásra bekért tanukat is, eskü alatti titoktartás kötelezi a diszkrecióra, miáltal biztosítva látszik ennek a

közelbelépésnek kimondott magánügyggyé való nyilvánítása.

— Feltételezve — amire valószínűleg nem egyszer adódik majd példa, — hogy az egyén nem hajlandó magát az operációnak alávetni, milyen jogi helyzetet teremt ez majd?

— Ez a körülmény előttünk sem maradt figyelmen kívül s ezért éppen a közelmúltban kibővítettük a sterilizációs törvényt egy pótparagrafussal is, mely kimondja egy felelősségi tanács szükségességét. Az itt elhangzott ítélet azután már végleges, kijátszása büntetéssel sújtható.

— Még két kérdést engedélyezzen, professzor ur. Milyen főszempontok lesznek mérvadók az ítélethozásnál s ezzel kapcsolatban hány sürgős végrehajtással lehet még ezévből számol-

A bolgár királyi pár vendéglátására Színájába gyűltek a politikusok

A jövő héten kerül sor a kormány részleges átszervezésére

Bukarest, január 27.

A látogatóba jött bolgár uralkodópár és államférfiak tiszteletére Színájában rendezett ünnepségek két napra a román-bolgár viszony megjavításának kérdéseire összpontosítják a politikai élet figyelmét. A csütörtökön este tartott rövid minisztertanács után, amelyen Dimitriu munkaügyi miniszter ismertette a szakmai kamarák számának csökkentéséről szóló törvényjavaslatot, majd pedig Nistor bukovinai és Lapedatu erdélyi miniszter előterjesztésére sürgős intézkedéseket határoztak el a csatolt területek legelőtöbb szükségleteinek megoldására, bizottságot küldve ki egyből Lapedatu elnöklétével, — a kormány tagjai pénteken délelőtt egyenyle 10 órakor különvontan Színájába utaztak, hogy részt vegyenek a Peles kastélybeli nagy díszében és az ünnepélyes fogadástélyn. A kormányból csak Mavrodi miniszterelnökségi államtitkár és Lamandi belügyi alminiszter maradt a fővárosban.

Az udvar meghívottjaiként a kormány különvontan Színájába utazott Mihailache, Lupu, Goga, Florescu Jean, Valcovici, Gusti és Filotti volt miniszterek, valamint Cantacuzino Alexandra hercegnő.

Délután ugyancsak különvontan a diplomáciai testület tagjait vitte Színájába.

A kormány és a diplomáciai testület tagjai szombaton éjjelig maradnak Színájában, hogy részt vegyenek a szombatra

megállapított politikai megbeszéléseken. Minden valószínűség szerint még szombaton éjjel, vagy vasárnap délelőtt újabb minisztertanács lesz, amelynek főtargyát a külpolitika képezi, amennyiben Titulescu külügyminiszter részletesen beszámol genfi, zágrábi, belgrádi és színajai tárgyalásainak az eredményéről.

Az Adeverul értesülése szerint a színajai vendéglátó napok lezajlása után, a jövő hét első felében, másik minisztertanács lesz a bukaresti királyi palotában magának az uralkodónak az elnökletével. Ezen a minisztertanácsban állapítják meg véglegesen a királyi leirat szövegét, amellyel a kormány az új parlament első ülészakát február elsején megnyitja. Az egyébként már nem valószínű, hogy az ülészak megnyitását újból elhalaszták, mert a február 1-re szóló dekrétum éppen a hivatalos lap tegnapi számában jelent meg. Ennek ellenére nem tartják kizártnak, hogy a parlament csak február 10-én kezd meg tevékenységét, mert ennyi elhalasztásra még van alkotmányos lehetőség.

Különben a jövő hétre várják a kormány részleges újjászervezésének végrehajtását is. Beavatottak úgy tudják, hogy Xeni veszi át Tatarescu miniszterelnökségtől az ipar- és kereskedelemügyi tárcát, Dimitriutól pedig a munkaügyit Sassu volt miniszter. Hogy a Banca Naționala élén lesz-e változás, az még mindig bizonyta-

ml. Végül milyen alsó és felső korhatárt állapított meg az új német jog a sterilizációs ítélet végrehajtásánál?

— Főszempontul szolgál elsősorban az, ha az egyén bebizonyítottan örökösiten terhelt s állapotában belátható időn belül kedvező változás nem várható. Másodszor, ha a fajegészségügyi bíróság minden kétséget kizáróan állapíthatja meg, hogy a szóbanforgó beteg utóda is több mint valószínűleg testi, vagy szellemi gyengeségben fognak szenvedni. A legsürgősebben végrehajtandó műtétek számáról nehéz nyilatkoznia, egyelőre mi magunk sem tudtuk még ezideig a pontos statisztikákat felállítani.

hozzávetőleges számítás szerint azonban mintegy 2—300.000 birodalmi német

(felölt és gyermek) mielőbbi megterméketlenítése válik majd szükségessé.

— Arra a kérdésre, hogy milyen korhatárt jelöltünk ki, közölhetem, hogy felső korhatár nincs, itt csakis az eset adhat kivételt, ha a terhelt állandó orvosi felügyelet alatt áll s így például valamelyik zárt intézet lakója, alsó korhatárral, ítélet alapján, 14 éves korban, önkéntes jelentkezés, vagy szülői kérelem alapján azonban már 10 éves kortól felfelé vehetünk terhelt egyéneket orvosi beavatkozás alá.

Gütt tanácsos beszélgetésünk során még ama nézetének adott őszinte kifejezést, mely szerint reméli, hogy rövidesen az egész művelt világ s közöttük Románia sem lesznek messze hasonló, kizárólag az emberiség jobb jövőjét szolgáló intézkedések bevezetésétől.

Doros Ferenc

lan, egyrészt, mert nem tudni, hogy Angelescu valóban visszalép-e, másrészt pedig, mert újabb Maniulescu, a Jorga-kormány volt bankkormányzója is, előállt igényével. Maniulescu arra hivatkozik, hogy amikor őt 1932 nyarán elmozdították, azt a kifejezett ígéretet kapta, hogy Angelescu távozása esetén visszakapja a bankkormányzói széket.

Vajda nem akar politikailag kibékülni Maniulval

Azt a körülményt, hogy tegnap óta ugy Maniu, mint Vajda a fővárosban tartózkodik, Mihailache és a nemzetiparasztpárt több más vezetője arra igyekezett kihasználni, hogy a két erdélyi korifeusz nézeteltéréseit elsimítsák. Mihailache este meghívta lakására a vezérő-bizottság tagjait, akik meg is jelentek. Eredetileg megjelent Vajda is, amikor azonban megtudta, hogy Maniu is biztosan ott lesz, azzal az ürüggyel, hogy fontos találkozója van a városban, eltávozott s nem tért többé vissza. Így az ülésen résztvevő a vezetőség valamennyi tagja, köztük Maniu is, egyedül Vajda kivételével.

Ugy látszik, hogy a két egykori jóbarát még szükségesnek látja tovább játszan a politikai haragszomrád-ot.

Diktatúrától tart Mihailache

A nemzetiparasztpárt elnöke egyébként nagy beszédet tartott tegnap délelőtt Ploesti-ban, a párt ottani új székházának felavatásán. Hangoztatta, hogy a liberális-párt nem maradhat sokáig uralkon, viszont bukása esetén diktatúra fenyeget, amelyet minálunk összetévesztenek a kalandorpolitikával. A politikai piacon felbukkantak a diktatúra műkedvelői, amint ezt Argetoianu kezdeményezése mutatja. A múlt zátonyra jutott emberei így akarnak hatalomra kerülni.

ASTRA MOZGÓ

Ma indul a várva várt nagy premiere, a

CSIKÓS-BÁRONŐ

című magyartárgyú gyönyörű filmsláger, mely JARNO GYÖRGY híres operettje nyomán készült.

A főszerepekben látható: MINDSZENTHI TIBOR, RADÓ TERÉZ, GRETL THEIMER, HOLLÓS KAMILLA, VEREYES ERNŐ, IDA WJS T s még sok kedvelt filmszínész és színész.

A hangulatos operett telve van szebbnél-szebb magyar népdalokkal, ropogós csárdással és változatos, érdekfeszítő jelenetekkel.

ASTRA MOZGÓ

Vihar az amerikai szenátusban Roosevelt új dollár-terve miatt

Washington, január 27.

Az amerikai szenátus most tárgyalja viharos hangulatban Roosevelt elnök legújabb pénzügyi javaslatát a dollár leértékeléséről. Az ellenzék heves és gunyos támadásokat intéz a tervezet ellen. Így például Glas szenátor szerint a törvény nem egyéb „páratlan ostobaságnál”.

— Morgenthau kincstári államtitkár igen kedves fiatalember — kiáltotta gunyosan Glas —, de a pénzügyekhez halvány fogalma sincsen.

Borah szenátor viszont azt javasolta, hogy a dollárleértékelés útján megtakarított ötmilliárd dollár értékéig bocsássonak ki új bankjegyeket. A dollárleértékelés — ugymond — egyedül nem oldja meg a válságot.

Biztos azonban, hogy az elnök többségben levő pártja megszavazza a törvényt. Morgenthau államtitkár különben nyilatkozott a lapoknak s kijelentette, hogy rendeletileg tiltja el a külföldi állampolgárok tulajdonát képező, de Amerikában levő aranykivitelét. Közölte azt is, hogy a legutóbb kibocsátott egymilliárd dolláros rövid lejáratú belső kölcsönt, a nemzeti ujjáépítés céljaira, néhány óra alatt három és félszeresen jegyezték le a tőzsdén.

SVÁBHEGY...

Pestiek harca az idegenért — A 90 filléres liba és az idegenforgalom

Budapest, január 27.

Az utódállamokba szakadt magyarság 15 esztendő keserves és néha elviselhetetlen élet- és kenyérküzdelme során elidegenedett azoktól a különleges problémáktól, azoktól a belső részletkérdésektől, amelyek a mai Magyarország lakosságát foglalkoztatják.

Tul az általános együttérzésen a részletkérdések másként hatnak a kolozsvári és másképpen a szolnoki magyarra.

Ami ott csak olvasmány, érdekesség, vagy szín, az itt egy-egy levágott darab kenyér, amellyel ismét megkisebbedett a napi adag.

A városi harca itt nem átlapozott újságtöltelék, hanem vérremenő, nagy üledés, amely ezrek és ezrek sorsát érinti. Az új kényszerjuttatási törvény alkalmazásától ezrek és ezrek dideregnek.

A mai magyarországi magyar mindenki másnál keservesebb küzdelmet folytat azért a kicsi darab kenyérért, amelyből egyre több morzsolódik el. Csak Dante képes elképzelni azt a szörnyű rohamot, ami itt ma egy 100 pengős kis biztosért folyik. Szörnyű rohamok egy-egy irásztalért, amelyben nagyon gyakran magasrangú aktív reprezentánsok, főhercegek és főpapok vesznek részt az aspiráns érdekében.

Természetes, hogy a felülről irányított élet mindent elkövet, hogy a krajcárt, ami külföldre kívánczik, itt tartsa és a külföldi pénzt, ami behozható, vagy becsalogatható, idecsábítsa.

A magyar buza nem kell, a magyar baromfit nem lehet kiszállítani, mindenki ráült a pénzére, nem esznek sehol külföldi árut és Magyarországnak nincs egyebe, mint a legprimább ennivalója. Pesten 90 fillérért árulják a leggyönyörűbb hízott liba kilóját, ami még 30-ával számítva is 27 lej.

Pest valami egészen rendkívüli találékonysággal, egyenesen impozáns erővel és következetességgel az idegenforgalom kifejlesztésére vetette magát. És elérte, hogy az a boldog idegen, akinek még pénze van utazásra, már nem áll Bécsnél, sőt meg sem áll Bécsnél, hanem megy Pestet nézni, Pestet élvezni, Pestre gyógyulni. Már van olyan angol, aki a pesti Kollerhez jön frakkot csináltatni és van olyan francia, német, vagy holland, aki Purkersdorf helyett a Svábhegyi Szanatóriumban javíttatja az idegeit, vagy a gyomoridegességét. A Svábhegyre megy meghizni, vagy lefogyni.

A magyar libát, vagy kappant nem akarják kiszállítani vagontelekben, egyes kiválasztottak jönnek ide és így visznek el belőle valamit.

A pesti idegenforgalmi találékonyság kitermelte a legnagyobb luxusszintet, nényt is, hogy akinek ilyen az igénye, azt is megkapja. 15—20 percre a várostól csinaltak egy egészségjavító luxusszintet, amelyenél — szakértő világjárók mondják ezt — ma nincs külön egész Európában. Akinek itt még pénze van — árja vagy nem árja, az is idejön, mert

ehhez képest ma Mária-Grün, vagy Ischl szerény kis üdülőhelyek, ahol még ráadásul kétszer annyit is kell fizetni.

Pest az egész világgal birkózik a garasért, ami rendes körülmények között kívánczik és mágneses erővel szívja erefelé a külföldi valutát, ami behuzható.

A svábhegyi Normafába már belecsapott a villám, de ha még élne is, már a Svábhegy említésekor nem ez jutna a pesti polgár eszébe. A proli már nem jár majálisra a Norma-fa alá, ellenben a Svábhegyi Szanatóriumba télen-nyáron jönnek a vendégek.

Nevezetesen és híresek. A szalon egyik sarkában gróf Károlyi József, a legitimista vezér szónokol bridge-párti közben. Nincs ellentmondás. Zavartalanul és állandó helyeslés közben fejtheti ki a legitimista külpolitika irányelveit, amely nem egészen fedi Gömbös álláspontját.

A másik sarokban Fröhlich Gusztáv és Alpár Gitta látják vendégül pesti barátait, akik — milyen furcsa — nem annyira a művészvilágból, mint a pénzarisztokráciából kerülnek ki.

Csönd, nyugalom, gyógyulás és olyan kósz, amely már szinte tudományos működésnek is minősíthető. A szakács, aki orvosi tevékenységet is végez. Orvosság, amelynek éppen az a titka, lényege és célja, hogy izletes legyen.

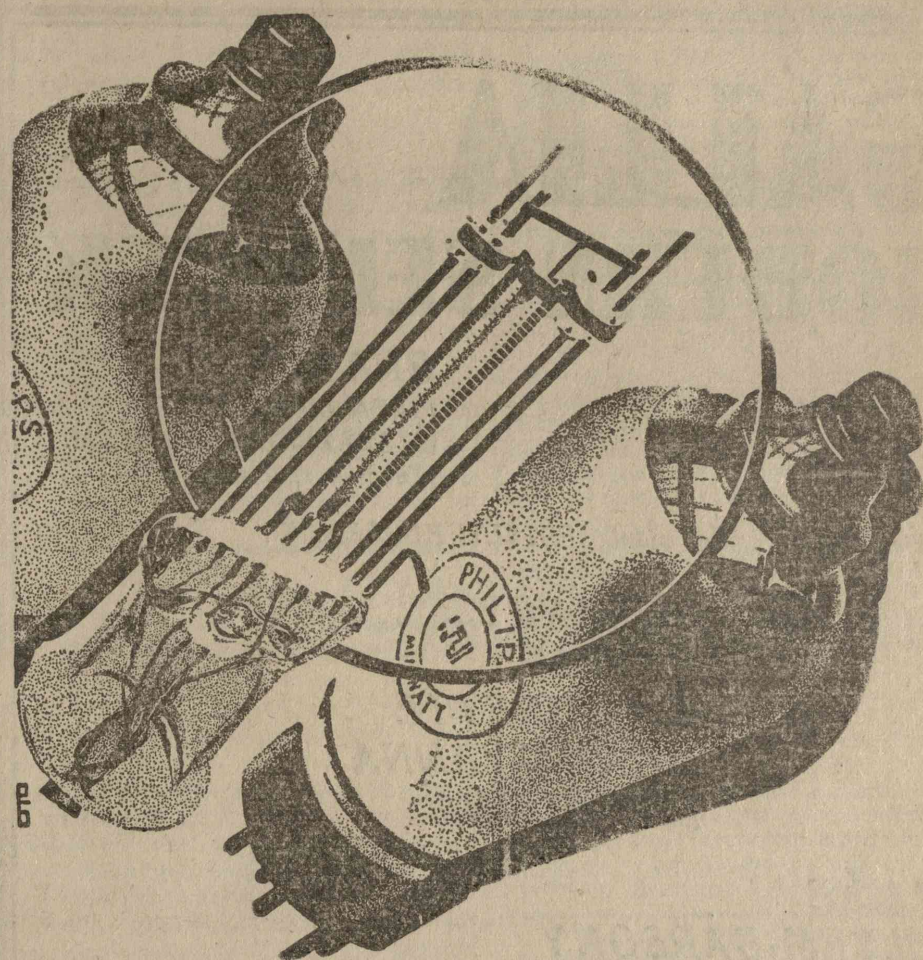
Egy milánói vendég panasolja valamelyik ismerősének, hogy már egy hete elszaladt és ijedten gondol arra, hogy rö-

A magyar tanácsstagoknak nincs döntő szavuk a tordai városi tanácsban

A blokkba tömörült román pártok által alkotott és állandó uralomra berendezkedett városi tanács lehangolja a magyar kisebbségi érdekeket

Torda, január 27.

A múlt év tavaszán Tordán lezajlott szomorú emlékü, erőszakos tanácsválasztás óta a város magyarságára nézve nagyon rossz idők járnak. Mig azelőtt a városánál az volt a helyzet, hogy a tanácsban képviselt román pártok csak úgy tudták a hozott határozatokhoz többséget elérni, ha sikerült a magyar tanácsosok — akik akkoriban 24-en voltak — szavazatát megnyerni, addig most a blokkba tömörült román pártoknak a magyarság támogatására, szavazatára szükségük nincsen. A legutóbbi választás rendjén a tanácsba bejutott 13 magyar tanácsagnak a gyűléseken kevés szava van s inkább csak a „statisztika” szerepét tölti be. A magyar tanácsstagoknak megvan a felszólalási joguk. Sőt felszólalásukat magyar nyelven is megtehetik. Ezen túl azonban, minthogy a magyarság a tanács egyetlen szakosztályban sincs képviselve, a városi ügyek intézésére semmiféle lényegbevágó, döntő befolyást nem gyakorolhatnak. Egy 80 százalékosan ma is magyar városban tehát 15 év után odáig fejlődtek a viszonyok,



Vádórcsós lámpák, penthódok, erős áramu penthódok... a lámpaszerkezetek ez alapvető újításait a Philips 'Miniwatt' vezette be.

PHILIPS MINIWATT.

tíz év óta uralja a rádiótechnikát.

Körzetképviselő

brassói körzetre: „ELIMA“-cég, Brassó, Sütő-u. 2.

videken vissza kell utaznia.

Svábhegy... Svábhegy... Érzem, ahol az angol, a francia a maga külön akcentusával próbálja kiejteni ezt a nehéz szót.

Svábhegy... különös furcsa és nagy-szerű állomása az életharcnak, annak a nagy küzdelemnek, amely most világszer-te folyik az idegenért.

Pest még fogja csinálni az idegenfor-galmát azzal is, hogy a végén még Svájcból is idejönnek idegenforgalmi propa-gandát tanulni.

(—i)

zott azon határozatát, hogy a mozi házi kezelésbe veszi és kimondotta, hogy a mozi újból bérbeadja. Hogy milyen okokból hozta meg ilyenértelmű határozatát, hogy ezek az okok helytállóak-e, vagy sem, ezuttal ne essék szó.

De súlyos sérelem történt az ügy tárgyalásánál azzal, hogy a kötetendő szerződés alapjául szolgáló szabályrendeletet a tanácsstagokkal csak a gyűlés folyamán közölték, úgyhogy azoknak nem nyílt alkalmuk a szabályrendelet tanulmányozására és esetleges észrevételeik megtételére. Így a magyar tanácsstagok sem voltak abban a helyzetben, hogy annak pontjai ellen felszólaljanak.

Ennek aztán az lett a következménye, hogy a magyarságot megfosztották egy jogától. Attól, hogy a magyar színtársulatok Tordán két négyheti színi-üzenet tartsanak. A szerződés szerint ugyanis, amelynek pontjai gyorsított tempóban, minden észrevétel nélkül mentek keresztül a tanácsülésen, a mozi új bérleje minden év mártius végétől október 1-ig terjedő időben csak 30 napra köteles a termet a magyar színtársulat részére átengedni.

E határozattal szemben Torda polgárságának csak két útja van: vagy felebezéssel él, a kedvező eredménnyel egyáltalán nem kecsegtető revíziós bizottsághoz, vagy belenyagyzik ebbe a magyar kulturális sulyosan érintő jogfosztásba.

— Akiknek a szívük működése rendetlen, erőlködés nélkül úgy érhetnek el könnyű székelést, ha naponta reggel éhgyomorra meg isznak egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet.

Uzunovics alakít kormányt Belgrádban

Belgrád, január 27.

Az Avala jelentése szerint pénteken Uzunovics minden valószínűség szerint megalakítja kormányát és rögtön le is teszi az esküt. Az új kormány összetételéből is látható, hogy a szerb politikában nem áll be változás, mert nagyjából az előző kormány tagjai maradnak meg.

GALLIA MODERN SELYMEK

BRASSÓ,
PIAȚA LIBERTĂȚII
(SZABADSÁGTÉR) 3 SZÁM.
(Tanácsházzal szemben)

A következő anyagokat ajánlja ESTÉLYI RUHÁKNAK:

**DUBARRY
HAVAIA
VELOURETTE
MONNA-VANNA
JERSEITINA**

**LAMÉE
SELYEM-BÁRSONY
HERMINETTE
VELOUR
MARINIER**

**DETAIL
ENGROS**

Dévai mozaik...

Rendőrkapitány és a politika — A hunyadmegyei elmebajosok és Máramarosziget
A betegsegélyző inspektorai — Az öreganyó két ötezres bankjegye

Déva, január 27

Ennek a történetnek csupán annyi köze van Dévához, hogy itt szálltam ki a tövisi vonathól. A beszélgetést, amelyet feljegyeztem, a vonaton hallgattam végig, mint csendes harmadik utitárs.

A kapitány ur, rendőrkapitány egy távolabbi kisvárosban és innen helyezték el valahonnan. Keserűen panaszkodik utitársának, akivel láthatólag bizalmas viszonyban van, én, a harmadik nem számítok, szórakozottan nézek ki az ablakon.

— Mondom neked testvér, itt nálunk minden politika. A politika öl meg bennünket. Hallgasd meg az én esetemet.

— Hogy mi a politika, azt mi tudjuk, akik benne vagyunk a közigazgatásban. A kapitány rábólint:

— Ugy van, éppen erről akarok beszélni... Itt voltam rendőrkapitány, tudod. Jól meg voltam itt, ismertem a várost, az embereket, rendet tudtam tartani, szerettem itt és engem is becsültek. Egészen jól el voltam helyezkedve. — Rendes lakás, tisztességes háziúr, ha nem kaptam a fizetést, hát várt, a gyerekek iskolába jártak... Jöttek a nemzetiek és egyik napról a másikra áthelyeztek innen négyszáz kilométerre. Tudod miért? Mert végrehajtottam az előző kormány rendelkezéseit, amikor ők ellenzékben voltak. Ismersz engem, tudod, hogy én nem szoktam politizálni. En rendőrkapitány vagyok, teljesítem a parancsot, vigyázok a rendre, a politikához nekem nincs közöm. Ha kapom a parancsot Bukarestből, vagy a prefekturától, hát én a parancsot teljesítem, nekem mindegy, hogy milyen párt kormányoz. Nem igaz? Na, látod és mégis, mikor jöttek, fogtak engem és a családomat és áttettek innen négyszáz kilométerre, egy kisebb helyre, büntetésből, mert eljártam ellenük, amikor erre parancsot kaptam...

— Hahaha! Így van ez nálunk!

— De ez még semmi. A nemzetiek alatt előfordult, hogy a liberálisok ellen kellett fellépnem úgy, hogy az nem tetszett a liberálisoknak. Most aztán itt vannak a liberálisok, kormányon...

— Most tarthatod megint a hátadat — mi?

A kapitány vakarja a fejét: — Szeretném visszahelyeztetni magam ide, mert itt jobb helyen voltam...

— Nehezen fog menni, ha nem voltál ez 5 emberük.

— Az ember megpróbálja a fene egye meg ezt a rendszert, hogy minden politi-

kára megy ki... Majd én is elkezdlek politizálni, de akkor vigye el az ördög a közigazgatást, meg a rendőri tekintélyt! Az utitárs feláll, egyet nyújtózkodik, láthatólag unja magát, ropogatja a csonjait: — Hát így van ez nálunk.

— A választáskor — folytatja a kapitány — utasítást kaptam, hogy a házak faláról és a kerítésekről töröltessem le a nemzetipárt jelét és felirásait, de a liberálisokét hagyjam meg. A kisváros nemzetipárti fészke, minden házon és kerítésen rá volt pingálva: „Szavazzatok a körre, éljen Maniu Gyula!... Mármint mit tegyek? Nyiltan nem járhatok el, a rendőreimnek se parancsolhatom meg, hogy mázolják át a felirásokat, embert se fogadhatok fel, mert elárulhat és akkor kész a botrány, nekem kell a békát lenyelni, mert én nem mondhatom azt, hogy az utasítást a prefektustól kaptam.

— Hogy intézted el?

— Ugy, hogy egy éjszaka felöltöztem parasztagyűgyintézetbe, menyecske és fogtam a kondért a fekete festékkel, meg a meszelőt, aztán reggelre elintéztam...

Névet az utitárs, a kapitány maga is mulat az eseten, a harmadik csendes utitárs se nyomat el egy szerény mosolyt, egy fanyar mosolyt.

Megérkezünk Dévára.

— Szarvady Gyula dévai lakos nyugalmazott honvédfőhadnagy, adóbonokat kapott nyugdíjhátralékának egy részére. Az öregur, akit a nyugdíjigazgatóság eddig is nagyon megviselték már, megpróbálta értékesíteni a bonokat, de nem tudta pénzre tenni. Buskomorságba esett, elméje megzavarodott, be kellett szállítani az elmeorvóintézetbe.

És beszállították: Déváról — Máramaroszigetre.

Elmeorvóintézet van Dicsőszentmártonban, Lugoson, Nagyszebenben, Kolozsvárt — hogy csak a közelebbieket említsük, de a hunyadmegyei elmebetegeket Máramarosba szállítják. Hogy miért? Talán azért, hogy az ápolásrészorult minél távolabb legyen hozzátartozóitól.

Évge ez is lehet szempont!

A betegsegélyzői pénztár szigorúan ellenőrzi az alkalmazottak bejelentését. Ez ellen nem lehet kifogás, de az ellenőrzést kissé túlzásba viszi. Helyi lapból vesszük az alábbi érdekességeket:

— Egy kereskedő sürgős üzleti ügyben elutazik, az üzletben felesége helyettesíti. Egy felügyelő (van belőlük elég és

A pénzügyminiszter elmélete — az adóellenőrök gyakorlata

Az az „emberséges bánásmód”, ahogyan Csikban az adófizetőkkel szemben viselkednek

Csikszereda, január 27

Az ország adófizető polgárai hozzászóltak már, hogy a pénzügyi közegek részéről ne várjanak méltányosságot és emberiséget. Az azonban, ami most történt Csikszeredán, a megszokott kezelet közül is messze kiemelkedik a nyilvánosság elé kívánczik.

Néhány nappal ezelőtt Pop sepsiszentgyörgyi pénzügyi ellenőr megjelent Cseh István tekintélyes csikszeredai mézárósnál. Felülvizsgálás céljából kérte az iparos könyveit. Mindent a legnagyobb rendben talált s már menni készült, amikor eszébe jutott, hogy felvágott is létezik a világon.

— A felvágott árusításáról vezetnek önök külön könyvet — kérdezte a mézáróst.

A meglepett ember előadta, hogy ő nem gyáros, s a forgalmi adóra vonatkozó törvény rendelkezései szerint csak gyárosok kötelesek ilyen könyvet vezetni. Azok a gyárosok, akik hat munkánál többet foglalkoztatnak és hatlőerős motornál erősebbet tartanak üzemben. Az ellenőr azonban nem akart semmiről sem tudni. Megállapította, hogy Cseh István súlyosan megkárosította az államot, mert az eladott felvágott mennyiségéről nem vezetett külön könyvet s nem fizetett utána két és fél százalékos forgalmi adót.

Az esetet szabályszerűen jegyzőkönyvelte, majd eltávozott.

Ugyanaznap Bartha Gyula csikszögöd mézáróst is felkereste, ahol az eladási kerülő nyersbőrök könyvét kérte. Ez után az áru után a forgalmi adótörvény értelmében 1 százalékosat kell fizetni Barthának nem volt könyve. Itt is jegyzőkönyvet vett fel.

Az ellenőrzés eredményei igen hamar mutatkoztak. Ma Cseh István és Bartha Gyula mézárósnak 100—100 ezer lej bírságról szóló pénzügyminiszter végzését kézbesítettek ki. Egyben utasították a pénzügyigazgatóságot, hogy mindkét esetben a lehető legszigorúbban járjon el s az állam követelését minden eszközzel biztosítsa.

A „humánus” rendelkezés értelmében Bartha Gyulánál már foglaltak is, noha a mézárós igazolta, hogy a pénzügyminiszteri jegyzőkönyv ellen felelősséget nyújtott be.

Tehát így mennek a dolgok akkor, amikor a kormány adónyhitésről és emberséges bánásmódról beszél. Százegres bírságokkal sújtanak okátlanul egyes adófizető polgárokat éppen a legnyomoruságosabb időkben.

Külön elbírálás tárgyát képezi az az, hogy ha helye is van a bírságnak célszerű-e egyszerre alapjaiban rendíteni meg az adófizető polgárt? Erre a bíróság fog minden bizonnyal méltóan felelni az ügyben beadott felelősségesorán.

Járasi adófőnök meséli:

— Minden hó elsején egy millió lej szállítok be a pénzügyigazgatósághoz. Nem mindig ment ilyen jól, csak azóta hogy az ezerlejes bankjegyek kicserélését elrendelték. A falusi nép az adóhatalhoz hozza a régi ezresek becseséni és az adóhivatal csak azoknak cseréli be, kik az adóhátralékot kifizetik. Az kérdik, hogy hol a sok pénz. Hát én megmondom: a parasztnál. Husz-harminc—ötvenezer lejt tartogatnak a ládájukban. Nem vásárolnak, mert hátha olcsóbb lesz, nem fizetnek adósságot és adót, mert hátha elengedik... Igen, a pénz az ezresbankók a parasztnál fekszik a ládafiókban. Egy öregasszony két darab ötezres lejes bankjegyet hozott beváltásra, amikor kidoboltattam a falvakban, hogy az ezreket be kell cserélni. Elájult, amikor megmondtam, hogy az ötezres bankjegyeket rég be kellett volna már váltani, nem érvényes...

— Hogy van az, hogy ingyenkukoricát meg segélyt kell kiosztani a falvakban?

— Persze, azért vannak szegény emberek is a falusiak között.

De mennyire, hogy vannak!

Pogány Marcel

Eltűnt a Stavisky-per iratainak nagyrésze

Ujra szó van a kormány lemondásáról

Páris, január 27.

A Stavisky-ügyben a január 30-ra kitűzött tárgyalást, amelyet Stavisky egyik 10 milliós családja ügyében már tizenkilencszer kitűztek és rejtélyes befolyások nyomára alatt ugyanannyiszor el is halasztottak, ismét nem lehet megtartani. A lapok úgy tudják, hogy a per iratainak legnagyobb része még régebben eltűnt a törvényszéki irattárból, azonkívül maga a fővádott, Stavisky halott, egy másik vádlott időközben szintén meghalt, egy harmadik súlyos beteg, a negyedik ismeretlen helyen tartózkodik és így tovább.

Tegnap Hesse radikálispart képviselő pisztolyárba vitt Beineix újságíróval, aki lapjában Hessét a Stavisky-panamában való részvétellel gyanúsította. Háromszori golyóváltás után komoly sebesülés nem történt, csak Hessét eurolta egy golyó.

Chaulemps miniszterelnök tegnap nyilatkozatot adott a sajtónak, mondván, hogy nem tűri parlamenti vizsgálóbizott-

ság kiküldését, mert az elfogult pártmerek nem tudnák tárgyilagosan megítélni az ügyet. Hajlandó ellenben magáévá tenni a szociáldemokraták javaslatát, amely szerint parlamenten kívüli, különféle szakmák és társadalmi egyesületek megbízottjaiból összeállított bizottság vizsgálja felül, hogy ki a bűnös a botrányos ügyben.

A jobboldali sajtó szerint a Chaulemps kormány mégis belebukik a Stavisky-botrányba. Az Echo de Paris szerint a kormány lemondása már csak rövid idő kérdése. Az ellenzéki lapok ujjában Raynaldi igazságügyminisztert támadják, akiknek állítólag része volt a Stavisky-féle szélhámosságokban. Eszerint a Société Généralnál eszközölt házkutatás során sokmillió csekkekre bukkantak, amelyeket Raynaldi Staviskytól kapott és beváltott.

Az ügyészség most megidézte Raynaldit, hogy az ellene emelt vádak ügyében kihallgassa.

HIREK

Most már biztosan meggyógyul a kolozsvári Opera

(Ábránd az első hivatalos látogatásról)

Papilian Victor dr. orvostanár lett a kolozsvári állami színház kormánybiztosa.

Nemrég emlékeztünk meg csak arról, hogy Mihu Stefanescu, a kolozsvári román színház aktív buffó-komikusa, a liberális kormány jóvoltából anyakönyveztető lett. Most hasonló jellegű szenzációról számolhatunk be, amennyiben Papilian Viktor dr. kolozsvári orvostanárt a kormány a Román Opera és Nemzeti Színház kormánybiztosává nevezte ki.

Papel Constantin, az Opera igazgatója, noha koncessziója még a nemzeti-párti kormány idejében kapta, továbbra is a koncesszió birtokában, illetőleg az Opera élén marad.

Reméljük, hogy Papilian dr., az újdonsült kormánybiztos, eredeti hivatásának megfelelően, egy-kettőre diagnózist csinál és meggyógyítja teljesen az Operát, amely beavatott körök véleménye szerint sokat „gyengélkedik.”

Agárbeanu esperest, az eddigi kormánybiztos Papilian dr. kinevezésével egyidejűleg felmentették állásából. Az esperes-kormánybiztosra most már csak Papilian dr. vezetéknévének három első betűje emlékeztet.

Az új kormánybiztos első hivatalos látogatását különben így képzeljük el:

PAPILIAN DR. (orvosi műszertáskával felszerelve, megáll az Opera előtt. Az ajtót, mint valami hörghurutos páciens mellkasát, kopogtatni kezdi, majd ráteszi a stetoszkópot és hosszan hallgatózik. Hűmmögve): Hm, itt valami zavarok vannak! (Újból kopogtatni kezd.)

PORTÁS (kidugja a fejét): Ki az?
PAPILIAN DR.: A kormánybiztos!
PORTÁS (csak a felét hallja): Biztos?
PAPILIAN DR.: Na hallja! Engedjen be, meg akarom a bete... akarom mondani, az Operát vizsgálni. (Besétül.) Alighanem éhes! Azelőtt a publikum minden este megtömtel (A nézőtérre üt.) Hallja, hogy kong? Nagyon lefogyott, szegényke. Régebben olyan teltház volt! Nem igaz?

PORTÁS: A!
PAPILIAN DR.: Ne személtelkedjék! Az Operát akarom megvizsgálni és maga mondja, hogy: A! Még jó, hogy nem nyújtja ki a nyelvét. Micsoda dolog ez? Hát maga beteg, vagy az Opera?

PORTÁS: Az Opera. Megmondom őszintén. Nem tagadom. Tudom, hogy mi a „Parasztbecsület”!

PAPILIAN DR.: Ezt már szeretem. Ha valaki beteg, beteg! Nincs azon mit szegyenkezni. Papel igazgató ur ezt nem Constantinálta?

PORTÁS: Dehogynem. De mit csináljon az ember...

PAPILIAN DR.: Persze! Mert „Bohéme” vagyok. Azt hiszik, hogy folyton „Alarcosbál” van!

PORTÁS: Azért nem kell az embert mindjárt letegezni! (Sir.) Minek néz engem a doktor ur?

PAPILIAN DR.: Mert tetszel!
PORTÁS: Mondja ezt önözve, vagy magáza?

PAPILIAN DR.: Kikérem magamnak! Nem vagyok sem önző, sem magánzó! (Öntudatosan): Orvostanár vagyok!

PORTÁS: Hát nem kormánybiztos?

PAPILIAN DR. (türelmetlenül): Ez is, az is. Értse meg már! Nem érti?

PORTÁS (bambán): Igenis. Ez is, az is. (Hirtelen): Doktor ur, fáj a hasam! (Gügyögve): Jönnek fáj a hasikúja!

PAPILIAN DR.: Mi közöm hozzá? Kormánybiztos vagyok!

PORTÁS: Az más! Mi véleménye van kormánybiztos urnak Wagnerről? Gondolja, hogy az úsdob gyakori fortisszimói nem nivellálják elég mechanikusan a szinkronizálási lehetőségek integrális eltappe-jait? Mert ugy gondolom, hogy a tremolóok allegrettós velocitása nem effektuálja teljesen a muzikális mentalitás akut bázisát! Legalább is harmóniát illetőleg. Persze, csak ha violinkulcsról van szó! Vagy nem?

Gyalóky Sándorné nyug. főispán neje írja: Szinte egy éve használom a Perlott fogpástát és szávjívet, szerintem semmi úgy nem fehériti a fogakat és nem tartja a száját olyan és tisztán, mint a Perlott.

PAPILIAN DR. (rövid habozás után): Tudja mit? Igaza van! Mégis doktor vagyok! Fel is írok egy receptet az Operának. (Irni kezd.)

PORTÁS: Mit tetszik csinálni?
PAPILIAN DR.: Receptet írok, bár tudom, hogy nem sokat használ! A hely-árakkal van a baj.

PORTÁS: Na tessék! Már azokba köt bele! Velem megjárja! Nem engedek azokra a drága helyárakra semmit sem mondani!

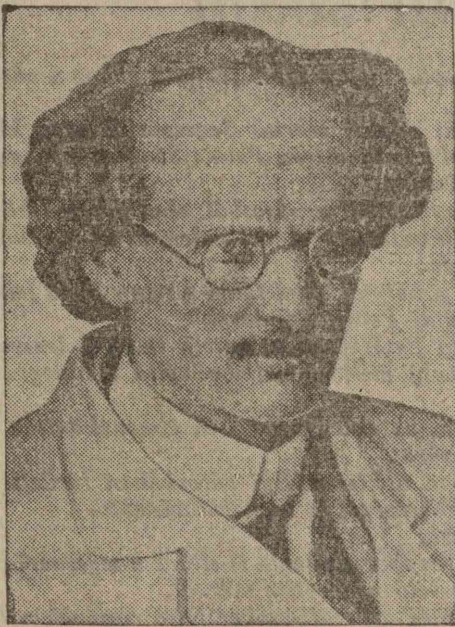
PAPILIAN DR.: De...
PORTÁS: Semmi de. Különben nem bánom. Előbb azonban mondja meg, hogy Mozart „Varázsfuvola” című operájának második felvonásában mi van több? Cisz, vagy gisz? Ha igen, mennyivel? S ha annyival, hogyan?

PAPILIAN DR.: (gyorsan autóba ül és elrobog).

N. F.

„Támadj meg, ha mersz!” Ez a jelmondat áll az andorrai hadsereg katonáinak kabátgombján. Mert mint ismeretes, újabban a kis Andorra köztársaság, melynek összesen 6000 lakosa van, szintén hadsereget állított fel. Ugymond: a határainak megvédésére. A szomszédos Spanyolország és a másik oldalon Franciaország kezdenek igen tolatkodni lenni. Kicsit rendre kell őket szoktatni, meg kell őket felemlíteni, tudomásukra kell hozni, hogy Andorrával nem lehet packázni. Tehát hadsereget létesítettek az erőlyes andorraiak. A hadsereg egy őrnagyból, két főhadnagyból, kilenc tizedesből és hetvenkét katonából áll, ami ha jól számolunk, összesen nyolcvannégy ember. Ha valaki azonban azt hinné, hogy a dolog ezzel a hadsereggel nem komoly, az nagyon téved. A múlt héten az andorrai hadsereg főparancsnoka már kitüntetést is kapott, most pedig, minthogy kaszárnnyára volt szükség, kibérelték az andorrai városháza régi pénztárhelyiségét, mely két nagyobb szobából áll, melyek közül az egyikben egy vasból megépített széf is van. Ebben a széfben székel a nagyvezérkar, a szoba balsarkában táboroznak a gyalogsági hadosztályok (32 ember), a jobbsarkokban telepedett le az 1-es számú lovasszándár (18 ember), a technika hadosztályok a szomszéd szobába szorultak. Sajnos, fegyvergyakorlatra nem kerülhet a sor, mert ha Andorrában bárhol elsütnék egy revolvért, úgy a golyó már a szomszédos ország területére repül és ebből baj lesz. Ettől eltekintve azonban a hadsereg kitűnően van megszervezve, a csákok magassága 46 centiméter és a hadsereg minden egyes tagja sarkantyút visel. A jelmondat pedig: „Támadj meg, ha mersz!” Mi lesz most velünk?...

PICCARD JUBILÁL



August Piccard professzor, aki első volt azok között, akik a Föld levegőrétegének ismeretlen magasságaiba felderészkedtek, január 28-án lesz 50 éves. Rizonys, hogy a levegőgőz vakmerő utasa az ötvenedik születésnapot „emelkedett” hangulatban ünnepli meg.

— Újabb kommunista letartóztatások és sorozatos házkutatások Kolozsváron. Tudósítónk jelenti: Megirtuk már, hogy a kolozsvári rendőrség politikai osztálya az elmúlt hét folyamán néhány kommunista üzelmekkel gyanúsított vasúti munkást tartóztatott le. A letartóztatások az ostromállapot városban széleskörű felünést keltettek, mert ez az első eset az ostromállapot kihirdetése óta, hogy a rendőrség emberei a jobboldali elemek elhallgattatása után ismét a baloldaliakat veszik elő. Kiszivárgott hírek szerint a letartóztatások az emlékezetes CFR-sztrájkjal függnek össze, amennyiben a letartóztatott munkások büne az, hogy a vasúttól visszavételüket követelték és ennek érdekében széleskörű mozgalmat indítottak. A vasúti munkások beadványukban a bukaresti vasúti igazgatóság rendelkezéseire hivatkoztak, amely elrendelte, hogy a sztrájk következtében elbocsátott munkásokat visszavegyék. A rendőrség a letartóztatások során különben számos helyen házkutatást tartott, mert tudomására jutott hogy a városban egy olyan folyamodvány kering a munkásság körében, amelyben a griviței-perben elítélt munkások szabadlábrahelyezését kérik. Az említett letartóztatásokon kívül a rendőrség őri-

— IDŐJÁRÁSJELENTÉS. A budapesti időjárásutató intézet jelentése szerint déli légáramlással további száraz idő, sok-helyt köd, egyelőre lényegtelen hőváltozás várható.

— Megőrült, mert megnyerte a főnyereményt. Varsóból jelentik: A lengyel osztálysorsjáték utolsó húzásán, a 20 millió lej kitévő főnyereményt 6 szegény zsellér család nyerte meg. A hallatlan szerencse hírére, az osztálysorsjáték varsói palotája előtt hatalmas tömeg gyűlt össze s vállukra véve ünnepelték a nyerteseket. A szerencsés emberek egyikét, egy 60 éves parasztot, a váratlanul rászakadt gazdagság megörjítette. Pénzét zavarodottan dobálni kezdte, mire az előhívott mentők, a gazdagsághoz nem szokott parasztot beszállították az elmeorvóintézetbe.

ABLAK

Ingyen KAP SZERENCSE TALISMAINT, ha megrendeli Horoszkopját, melyben utabiztatást, kap minden ügyére: fizet, persze, váls. Küldje születés dátumát, mellékeljen 23 lej bélyeg postaköltségre. „GRAFOLOG”, Cluj, Piața Unirii 12 II. em. ajtó 27.

lőség kizárólagos belső ügyeit Georgescu Marin volt gymesbükkü igazgató-tanító végzi. Ebből a szokatlan intézkedésből világosan látszik, hogy a liberális közoktatásügyi kormányzat, krízis ide, krízis oda, nem kiméli a költségeket, csak-hogy a székellyöldi kulturzónában minél előbb eredményt mutathasson fel. A közeljövő fogja megmutatni rejt-e az eddigieknél nagyobb veszélyt a székelységre az újabb tanfelügyelő zsufolás.

— Öngyilkos lett szegénysége miatt egy egyetemi hallgató. Bukarestből jelentik: Bukarest külvárosában csütörtökön megmérgezte magát egy fiatalember. Az öngyilkost kórházba szállították, de segíteni már nem lehetett rajta: anélkül, hogy magához tért volna, néhány óra múlva, irtózatot kinek között kiszenvedett. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy az öngyilkos fiatalember Joan Banu, tudományegyetemi hallgató. Szobájában édesanyjához írott bucsulevelet találtak, melyben tettét azzal okadatolja meg, hogy pénztelensége miatt nem folytathatja egyetemi tanulmányait.

— Gyomor-, bél- és anyageserebetegeknek a természetes „Ferenc József” keserűviz az emésztőszervek működését hatatosan előmozdítja s így megkönnyíti, hogy tápláló anyagok a vérbe kerüljenek. Orvosi szakvélemények hangsúlyozták, hogy a Ferenc József viz különösen ülő életmódnál igen hasznos, gyomor- és bélszabályozó szer.

— Vilmos excsászár 75-ik születésnapja. Doornból jelentik: Vilmos, Németország volt császára, 75 éves születésnapját ünnepelte Doornban. A születésnapjára ünnepségen megjelentek a császári hercegek és a letűnt uralom számos előkelője. Az ünnepséget fényes diszlokoma fejezte be.

— Felrobant és utasaival együtt elégett egy kínai hajó. Sanghajból jelentik: Kínában egymást érik a borzalmas tömegszerencsétlenségek. A napokban a Jancsekiang folyón felrobant egy hatalmas utasszállító gőzös. A hajó pincéjében elraktározott gyapot és faggyukészlet meggyulladt és pillanatok alatt lángborította az egész hajót. A remül utasok a vízbe ugrottak, de a segítségükre siető mentőcsónakok még az égő hajó közelébe sem tudtak férkőzni és a szerencsétlenek valamennyien elpusztultak. A halálos áldozatok száma 175-re tehető.

AZ ÁLLAMI OSZTÁLY-SORSJÁTÉK

értesíti az 1933 október 6-án befejezett III-ik sorsjáték ötödik osztályának nyertőjátékosait, hogy a nyeremények kifizetésére előírt 120 napos határidő 1934. február 4-én lejár. Felhívja tehát mindazokat a nyerőket, akik eddig a nyeremények felvétele végett az illetékes főelárusító helyen még nem jelentkeztek, hogy nyereményeiket azonnal vegyék föl, miután a fenti 1934 február 4-én lejáró időpont után az addig fel nem vett nyeremények érvényességüket veszítik.

Segesvár, az erdélyi minta-város

Segesvár, ez az alig tízezer lelkes lakosú kis erdélyi város, amely Erdély három legnagyobb nemzetiségét, a románokat, magyarokat és szászokat egyesíti magában, főleg az erdélyi szászok történelmi múltjában játszott vezető szerepet.

Gyönyörű vára és a hagyomány nehéz béklyóiban vergődő épületei és relikviái a szász kultúra dicsőségét hirdetik...

És még sem érezhető ebben a városban egyik nemzetnek sem a felülkerekedése, vagy diktáló tempója...

A város lakosságának majdnem felét a szászok alkotják, az impériumválasztás óta a lakosság számarányában harmincöt százalékos helyet tölt be a románok és husz százalékot ér el a népesedésben a magyarság.

Nem szörnyű az, hogy Segesváron nincs nemzetiségi villongás, vagy egyenetlenkedés.

A segesvári városi tanácsban egyformán beszélnék az anyanyelvükön a román, szász és magyar városi tanácsosok. És senkinek sem haragszik meg.

És senkinek sem kell tolmácsolni.

Ez a föltényes és kulturált nyugalom, amely Segesvár politikai belső életét jellemzi, fűti át a város minden más ténykedését is.

Segesvár mértékelt és mértéktelt élettel és sok-sok év óta.

Addig, amíg a szomszéd város, az annak idején amerikai tempóban meginduló Medgyes, a túlméretezés következtében most a természet és gazdaságilag káros visszahatás következményeit szenved, addig Segesvár kereskedelme és gyáripára, ha lehet ezt a mérés megállapítását megköveteltatni: csak fejlődött és fejlődik.

És addig, amíg a többi szász városokban zavarólag hatnak a külföldről behozott nemzetiszocialista eszmék, addig Segesváron csöndt mondott minden szélsőséges akarat és lázítás.

Segesvár a csendes, de kitartó és méltóság-teljes munka városa.

Mi lesz a segesvári kisebbségi iskolák állami segélyeivel?

A segesvári kisebbségi magyar iskolák, amelyeknek léte koránt sincsen biztosítva a szerény tandíjából, nagy gondban vannak.

Eddig elenyészően csekély összegeket kaptak állami segélyként a kisebbségi magyar iskolák és most nyílt először kilátás arra, hogy ezek az iskolák végre jogos járulékaikhoz jutnak.

A segesvári városi tanács ugyanis nagyobb összeget, többszáz ezer lejt irányított elő jövő évi költségvetésében a kisebbségi magyar iskolák állami segélyezésére.

A városi tanács határozatát azonban olyanok, akiknek érdekében állott, megtelebzték és ezzel elindították a bürokratikusan utasított az aktát, amelytől a segesvári magyar gyermekek sok százának a sorsa függ.

Vajon mi lesz a sorsuk?

Miért drágább Segesváron a villany, mint máshol?

A segesvári polgárságnak mindennapi gondjai és ügyes-bajos dolgai mellett egy igen nagy sérelme van.

Sok éven keresztül, amíg senki sem tudta, hogy mi a „Séta” nevű svájci villamosági társaság, amely villanytelepeivel egész Erdélyt behálózta, Segesváron a villanyt a város villanytelepe szolgáltatta.

Mult év augusztusában, mint annyi más erdélyi városban úgy Segesváron is megjelentek az erdélyi villanyt úgy látszik monopolizálni akaró svájci villamos-társaság emberei Segesváron és hosszas tanácskozás után megegyeztek a város vezetőségével a villanyszolgáltatásra vonatkozólag.

A megegyezés létrejött és mire Segesvár polgársága felébredt, már 18 lejt kellett fizetnie kilowattónként a villanyért.

És azóta megindult a sűrű tiltakozások áradata!

A polgárság tiltakozásával most nemrég a város is foglalkozott és bizottságot küldött ki a „Séta”-val való tárgyalások levezetésére, a villanyárak mérséklése érdekében.

Reméljük, hogy a tárgyalások sikerre fognak vezetni!

Amikor a kecske is jól lakik és a káposzta is megmarad Csendes egyezés a segesvári városfőzár

A segesvári városi tanácsban nincsenek harcok...

Az időközbeni bizottság körül, majdnem minden erdélyi városban, a legáldatlanabb személyi túlekedések folynak.

Ezeket Segesváron nem ismerik...

Segesváron sok éven keresztül szász polgármester vezette a város ügyeit: Seiwert polgármester.

A liberális kormányzat megindulásával egyidejűleg időközbeni bizottságot neveztek ki a város élére.

A bizottság kinevezése során csendes egyezmény jött létre Segesvár különböző nemzeti

segei között. A bizottság elnöke Mosora Aurél liberális vezető, szálloda- és étteremtulajdonos lett, míg az időközbeni bizottság alelnöke az eddigi szász polgármestert nevezték ki.

A kecske is jólakott és a káposzta is megmaradt.

Segesvár polgársága reméli, hogy az egyezmény nem lesz kárára a városnak.

A tanács ugyanis dolgozni akar. Nyolcmillió lej költséggel vashidat akar építeni a Küküllőre. Ez az új építmény a Kispacot fogja összekötni a Vasut-utcával és ezzel lényegesen megváltoztatja a város uthalózatát. A terv megvan, pénz is van hozzá, — azt mondják, — hozzá lehet fogni...

A segesvári magyarság vívmánya

Két magyar tagja is van a városi tanácsnak

Tragikus és a segesvári helyi viszonyokra jellemző az a tény, amellyel a segesvári magyarság agilis vezetővel való beszélgetésben találkozik lépten-nyomon e sorok írója.

Segesváron a husz százalékos magyarságnak megfelelően a városi tanácsban két magyar tanácsos ül: dr. Gábor István ügyvéd, a Magyar Párt városi tagozatának elnöke, aki a permanens bizottságban is benne van és Csulok József iparos.

Joggal kérdezhetné mindenki, hogy mi ebben a tragikus?

És a válasz ez: a segesvári magyarság számarányának megfelelő képviseltetése a városi tanácsban vívmánya. A magyar impérium alatt, bár a számarány akkor sem volt más, nem volt magyar városi tanácsos a segesvári városi tanácsban.

Hogy ennek ki és mi volt az oka, azt ne kutassuk. Borítsunk fátyolt a múlt-ra. És elégedjünk meg azzal, hogy a segesvári magyarság kisebbségi sorsba jutott csak ahhoz, hogy magát a városi tanácsban képviseltethesse.

A vívmány, amelyre a „kisebbségi sors” teszi reá a pecsétet.

A fehéregyházai síkon

A magyar történelem egyik legérdekesebb momentuma fűződik ahhoz a városhoz, amelynek a falai között járok most.

Ellenőrizhetetlen mondai és történelmi adatok szerint Segesvártól négy kilométerre a fehéregyházai síkon halt meg 1849 július 31-én Petőfi Sándor, a magyar szellem és a magyar költészet lánglelkű apostola.

Nem lehet meghatódottság nélkül elmenni ebből a városból, ahol minden kő és minden rom arra emlékeztet, akinek úgy látszik csak a történelem és az irodalom-történet fehér lapjain jutott megemlékezés.

Mert Segesváron, pár kilométerre attól a helytől, ahol talán a nagy költő lelkét kilehelte, már semmi nyomát sem lehet találni Petőfi Sándornak.

Valamikor szobra volt, gyönyörű nagy Petőfi-szobor, amely talán a legszebb hasonló emlékműve volt az országnak és amely méltóan szimbolizálta a hideg ércben a magyar génuszt.

1916-ban a menekülés zavaros óráiban, az első ijedségekben elmenekítették a Petőfi-szobrot Segesvárról Kiskunfélegyházára.

Az alapzat Segesváron maradt és ebben a kis erdélyi városkában hirdette a magyar költészet legmeghatóbb alakjának dicsőségét és halhatatlanságát.

Addig, amíg valakinek szemét nem szurt.

1933-ban, a mult évben aztán a Petőfi-szobor alapzata is eltűnt a segesvári Fő-térről és a szobor helye szomorún, emlékeztetően csupasz maradt.

A segesvári magyar Kaszinóban van meg a Petőfi-szobor felső részének a Petőfi-fejnek a hű mása, amelyet szintén a szobor tervezője alkotott és ugyancsak ott fekszenek egy sarokban a Petőfi-szobor inná világhírűvé vált táblái, amelyeken magyarul, németül, franciául, angolul, hollandul, finnül és még több más nyelven ez az örökké halhatatlan Petőfi-vers olvasható:

„Szabadság, szerelem: e kettő kell nekem,
Szerelmemért feláldozom életemet,
Szabadságért feláldozom szerelmemet...”

A segesvári kaszinó porlepte Petőfi-táblái nem veszhetnek el a feledés homályában...

Méltó helyet kell nekik valahol biztosítani!

Segesváron nincsen nyilván- tartott munkanélküli

Érdemes feljegyezni és jól aláhuzni, hogy Segesváron nincsen nyilvántartott munkanélküli. Ez annyit tesz, hogy még senki sem jelentkezett a város illetékes hivatalainál azzal, hogy semmiféle keresménye sincs és a város jóindulatára bízta magát.

Ez nem jelenti azt, hogy Segesváron Kánaán van...

A segesvári kisebbségi iparosok, a cipészek és asztalosok között itt is akad olyan, aki visszaadta az iparát, mert nem tudta keresményéből fenntartani magát, de általánosságban még senki sem szorult ál-

lami segélyezésre. Ez pedig nagy szó.

Igaz, hogy Segesvár fejlett gyáripára, amely három bányából, egy posztógyárból, három téglagyárból, egy selyemgyárból és több kisebb üzemből áll, a dolgozni akarókat majdnem százszázalékban elhelyezi.

Már pedig — úgy látszik — Segesváron mindenki akar dolgozni.

És ezért nincsen Segesváron anno 1934, a munkanélküliség és nincstelenség leg-tombolóbb időszakában egy munkanélküli sem...

A „segesvári expressz”

Igy becézik azt a kis pőfőgő, rosszaszaga donatocskát, amely a Segesvár—Szentagota közötti vonalat köti össze és amelyet méltán lehet Segesvár nevezetességének tekinteni.

A kis donatocska, amely napjában többször közlekedik és amely a városban is többször megáll, átdöcög a város legfontosabb utcáin és magán a főtéren is.

E sorok gyanútlan írója reggel a segesvári főtéren levő „Csillag” kávéházban látta kávéját, amikor a kávéház előtt a „segesvári expressz” futott át és a nozdonyvezető barátságosan beintgetett a kávéházba.

Csak humoros filmekben, valószínűleg neknek látszó amerikai burleszkben lát az ember ilyen jeleneteket...

A „segesvári expressz” azonban keveset törődik a városba bevetődő idegenek csodálkozásával...

Legalábbis olyan fontosnak érzi magát, mint a „Sanghai expressz”.

Segesvári egyesületek

Segesvár magyarságának előkelő intézménye, amely a legszélesebb demokrácia keretei között működik és a magyarság minden rétegét egyesíti magában a Segesvári Magyar Kaszinó, amelynek elnöke gróf Bethlen Bálint földbirtokos, míg az igazgatói tisztet Nagy Béla unitárius lelkész tölti be.

A Kaszinónak saját épülete van, amelynek olvasóterme, nagy könyvtára a kultúra terjesztését szolgálják a segesvári magyarság köreiben. A Kaszinónak mintegy kétszáz tagja van.

A Kaszinó keretén belül működik egy magyar vegyes dalárda is dr. György Zeigmond, a nagyüküllőmegyei magyar-párti tagozat ügyvezető elnöke felelősé-
nek, Benedek Jolánnak a vezetése alatt. Az ötventagú képzett dalárda az erdélyi dalosversenyeken már több igen értékes helyezést nyert el.

A segesvári magyar vasutasok jajkiáltása!

Talán egyik erdélyi városban sincs anynyi elbocsátott magyar vasutas — pedig ebben nincsen szikében egyik erdélyi város sem — mint éppen Segesváron, ahol csak legutóbb husz kisebbségi magyar vasutast bocsátottak el azzal a megokolással, hogy a román nyelvet nem beszélik.

A sérelem nem új és nem tartalmaz eddig még nem hallottakat az indoklás sem.

És mégis fel kell szólalni a segesvári magyar vasutasok ügyében, mert azoknak legnagyobb része több mint tíz-nőtvi szolgálati idővel kerül az utcára.

És figyelembe kell venni a CFR azon legújabb rendelkezését, amely szerint ilyen hosszú szolgálati idővel rendelkező alkalmazottakat a vasut csak fegyelmi uton távolíthat el.

A segesvári magyar vasutasok emlékeztető fogalmaznak és perelnek.

A papír türelmes. Sokat kibír. A kétségbeesett és utcára került magyar vasutasok szomorú és megrázó jajkiáltása is.

Írdítsunk egyet a papírral!

Segesvári sportélet

A segesvári sportolónak nemrég nagy öröme volt. Segesvár városi vezetősége, méltányolva a sport szerepét az ifjúság továbbfejlesztésének érdekében, nagyszabású, modern felszerelt sporttelepet létesített 350 ezer lej költséggel, amelyet három segesvári sportegyesület használt.

A sportegyesületek élén kétségtelenül az „Unirea” áll, amelynek több mint száz működő tagja van, akik különösen a futbolttal művelik. Az egyesületet dr. Mendel Jenő ügyvéd, elnök vezeti sportszerűen és remény van arra, hogy vezetése alatt a segesvári sportolók a sport minden ágát kultiválni fogják egyesületük keretein belül.

K Ö Z G A Z D A S Á G

DE LEGE FERENDA

Megjegyzések a készülő konverzióhoz

Irt: dr. Makkay Domokos
(Harmadik közlemény.)

A tárgyalás politikamentesség kérdése.

Legelső cikkemben két vonatkozásban rögzítettem ezt a főszempontot, egyrészt az összes adóskategóriák teljesen azonos elbírálásában, másrészt az adós és hitelezői érdekek azonos kiszolgáltatásában állapítván meg azt. Hogy mennyire fontos a jogbiztonság szempontjából és mennyire kívánatos a mult gyökerezés és végleges likvidálása érdekében az összes adóskategóriák egy kalap alá való foglalása és ama már kétszer is említettem tárgyi korlátozások, mint szabályt erősítő kivételek leszögezése mellett annak kimondása, hogy minden adósság egyformán átváltozik a törlesztéses pénztárnak 10-15 év alatt fizetendő megkonvertált adóssággá, — azt mi sem bizonyítja jobban, mint az eddigi három kísérlet-törvény tanúsága.

A legelső konverziós törvény a hitelezőt, követelésének különben elvesztése terhe mellett, kötelezte annak záros határidőn belüli bejelentésére. Noha a törvény kifejezetten mezőgazdasági konverzió volt, azt, hogy ki tekinthető mezőgazdának, meg nem mondotta, sem pedig arra az interpretáció legis valamelyik módszerének alkalmazásával következtetni nem lehetett. Kézenfekvő, hogy a mi speciális mezőgazdasági államunkban nem is kapott volna a törvényhozó megfelelő definíciót a mezőgazdai mivolt szabatos és kellő meghatározására.

Igy aztán a hitelezők, — nehogy jogvesztés érje őket, — bejelentették minden náluk létező adósságuk mindenféle tartozását, s miután a bejelentéshez minden további végrehajtási cselekmény megszűnése fűződött: az egész ország minden 1931. december 18-ikánál régebbi adóssága ugyiszólván az első 60 nap alatt a moratórium állapotába jutott, a törvény nem szabatos fogalmazása miatt.

A most érvényben lévő törvény 2. paragrafusának C. pontjában van legalább egy határozott negatív kijelentés: nem tekinthető egyetlen olyan adós sem mezőgazdasági főfoglalkozásának, aki professzionális adót fizet. És e precíz negatívum dacára mégis mennyi kétség, mennyi bizonytalanság, mennyi vajdaság előzte meg és előzi meg nap-nap után minden egyes váltó jogi elbírálását, melyen gazdák, kereskedők, iparosok és intellektuális fordulatnak elő állandóan az együtt felvétele, egymással forgatói viszonyban levés, kezesesség és mindenféle váltójogi kapcsolatoknak ezerféle variációjában, amit csak produkálni tudott ez az Eletnek nevezett cudar gazdasági válság az utóbbi 5 esztendőben.

Nem volt és nincs az a komoly jogász, ha csak nem akar áttérni a hasbeszélés művészetére, — aki egy-egy ilyen konverziós világot látott, viharvert váltóra nyugodt lelkiismerettel véleményt tudna mondani és más tennivalót javasolni, mint hogy várni kell, mit hoz a holnap. Hogy ne is szóljak az olyan váltóktól, melyeket már harmadszor is megváltottak, mert nem biztos, jó időben, helyen és viszonyok között történt a két első.

Mihelyt az adóskategóriák, mint olyanok eltűnnek, a váltó megint váltó lehet és megint tudni fogják még a gyakorlatibb bankszolgák is, hogy mit kell velük csinálni; míg a mai váltók egyneműségük éppen nyolcra kellene vágnák, hogy egyik-egyik részével teheszen az ember valami olyat, amit egységesen, együtt az egész váltóval, annak dacára sem lehet megtenni, hogy a váltótörvény 49. paragrafusa teljes személyválogatást enged a követelési jognak veszélyeztetése nélkül.

Lám, ezek azok a jogbizonytalanságok szülő és már létező, tételes jogunkra is kiható következmények, melyek az egyes adóskategóriák felállításával előállottak és kísértő jelenségei lesznek az új törvénynek is, mihelyt az az adós és adós között különbséget állítand fel, mert a nálunk főleg burjánzó, a komámnak minden igaz ok nélkül váltókezeséggé válallási rendszer mellett, az egyes társadalmi osztályok igazán nem differenciálódtak váltók szerint, hanem biza magam is lettem házi borbélyomnak váltón forgatója azon a címen, hogy hát kit kérjen meg mást!

A második vonatkozás, a hitelezői és más érdekeknek azonos kiszolgáltatása, hogy mit jelent: egy prózából megvilágítani, hogy rá-

Február másodikától ötödikéig ismét érvényesek a menet-térti jegyek

Bukarest, január 27

Február hónapra a szokásos kedvezményes ünnepi menet-térti jegyek a következő napokon érvényesek:

Tekintettel a február 2-iki (Gyertyaszentelő Boldogasszony) ünnepre és a február 4-iki vasárnapra, kedvezményes jegyek válthatók február 1-én, csütörtök 12 órától kezdve, továbbá 2, 3 és 4-én is. A visszautazásnak legkésőbb február 5-

én déli 12 órákor meg kell történnie, azaz akkor távozni kell a visszautazási állomásról.

A többi vasárnapokon, február 11, 18 és 25-én a jegyek megválthatók az előző szombat déli 12 órájától kezdve, a visszautazásnak pedig legkésőbb hétfőn 12 órákor meg kell történnie, azaz legkésőbb ebben az időpontban vissza kell indulni a visszautazási állomásról.

A kormány fel akarja oszlatni a marosvásárhelyi kamarát

A kamara területeit részben Kolozsvárhoz, részben Brassóhoz csatolják

Marosvásárhely, január 27.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara a Székelyföld egyik legkiválóbb közgazdasági intézménye. Ez a kamara mintegy 45 éve áll fenn és magába foglalja négy vármegye, Maros, Csik, Háromszék és Udvarhely megyék összes kereskedelmi intézményeinek delegátusait.

Amikor néhány hónappal ezelőtt, még a nemzetiparasztpárti rezsim alatt az a hír terjedt el a közvéleményben, hogy a kormány redukálni fogja a jelenleg működésben lévő erdélyi kereskedelmi és iparkamarák számát, a négy vármegye, amelyek a marosvásárhelyi kamara hatáskörébe tartoznak, bizton hitték, hogy a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tovább is megmarad.

Az első jelentések szerint ugyanis a kormány a jelenlegi 49 kamara számát 15-re akarta leszállítani és tekintettel arra, hogy a marosvásárhelyi kamara 12-ik volt egy hivatalos költségvetés, mint a kamara területét illetően a felsorolásban, biztosra vette mindenki, hogy ez a fontos közgazdasági intézmény nem kerül a fekete listára.

Most azonban Marosvásárhelyre olyan hivatalos forrásból származó értesülések érkeztek, amelyek szerint a liberális kormány foglalkozik az iparkamarák számának csökkentésével, továbbá meg a takarékoságban és egyenesen 12-re akarja lecsökkenteni az iparkamarák számát.

mutatok, mit jelent ez érdekeknek egyenlőtlenség, vagy egyáltalán ki nem szolgálja.

Vegyük a jelenleg érvényben lévő törvény 33. paragrafusát, mely kolonellidegenitési és terhelési tilalmat állít fel azon adósságok érdekében, melyek a törvény benyújtásakor, noha bekezeletlenül, de fennállottak. Ezzel az intézkedéssel százszázalékosan szolgálni kívánja és kiszolgálja a törvény a hitelezői érdekeket. (Hogy mennyire sikerül neki és hogy szerencsés intézkedés-e, az most mellékes, itt az intencióról van szó.) Ugyanakkor sehol vége a törvényben egy olyan intézkedés, mely a hitelező bankérdekeket vagyonállományának, vagyonállagának kötelező konzerválását írja elő, — ellenben megszületik az 1932. évi október 26-iki konverziós módosítással majdnem egyidőben a kényszerkezesség törvény módosítása is, melynek elsőleges hatása korántsem a kereskedőkön segítés, hanem a hitelélet volt oszlopainak a konverzió miatt bajba jutott bankoknak olyan segélynyújtás, mely őket betétesekkel szembeni adós mivoltukból a részvénytőke felerősítése céljából céltudatosan rántja ki, nem törődve, hogy ezzel széles néprétegeket, kisegiztenciókat károsít, s betétozői a bankokrácia ügyének illetően felkarolását a konverziós törvény végrehajtási utasításának 31. paragrafusával, hol teljesen illuzóriussá teszi a betétkompenzációt.

Ne legyünk igazságtalanok és egyoldalúak: ott van a törvény 31. paragrafusa, amelyben az adósság elengedni adott esetekben az illetékbírságot, a hitelezőnek azonos feltételek mellett, nem. De e cikknek nem is az a célja, hogy az egyik kategória túlnyomó rovására elkövetettek domborítsa ki, hanem az, hogy a törvényben létező nem egyenlő elbánásra

mutasson rá, mint olyan abszurdumra, melytől egy szociális igazságot szolgáltatni hivatott törvénynek mentesnek kell lennie.

Hiszen ott van, mint kiáltó példa, a törvény 24. paragrafusa, mely a kezességet, váltóforgatói minőséget a főkötelezett minősége szerint rendeli elbírálódónak, ami azt jelenti, hogy ha a főkötelezett gazda, a forgató is csak úgy köteles fizetni, mint amilyen fizetési feltételeket ír elő a törvény az illető gazdának. E paragrafus második bekezdése kiveszi a rendelkezés alól a pénzügyi intézeteket. Első látásra úgy tűnik s azt hinné az ember, ne-ne, hogy őrök a bankokat! Pedig hát a visszlészámításra kényszerült, az egész mai helyzetben csak egynegyed részben kórokozó, a kisbankok megnyomortításáról van szó, a nagyhitelezők és végeredményében a jegybank érdekében!

A fenti pár törvényszakasszal alátámasztott példa világosan mutatja, hogy a jelenlegi konverziós törvényben voltak és vannak bántó, az adós- és hitelező-társadalom amúgy is elmergesedett viszonyát még idültébbé tevő egyenlőtlenségek és elbírálások. Ezek mind az elfogult politikai arculatnak domborulatát a törvényhozás tiszta homlokzatán, foltok, melyek okvetlenül eltüntetendők az új alkotás épülőfélében lévő ornamentikai készletéből.

Abban az é gondolásban, mely első cikkem III. fejezetének 4-ik pontjában jut kifejezésre, hogy t. i. a bankok betéteseket és minden hitelezőket jogosultak fizetni a Casa de Amortizare kötvényeivel, benne van például a 24-ik paragrafus fentebb vázolt egyenlőtlenségének kiküszöbölése, mert ha az a visszlészámításra szorult bank most az 5 váltótárcája ellenértékében kapott kötvénnyel kifizetheti a visszlészámítóló nagyhank hitelezőjét:

Antinevralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, migrén idegzsák, stb., ellen Csakis eredeti csomagolásban árusítják. Minden dobozban az orvos jelzésével ellátott 2 kapszula (ostyában) van.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban

melyet most szövegeznek az iparkamaránál.

A kamara tanácsosai tiltakozásukat röviden táviratban is közölték a kereskedelmi miniszterrel.

Ma megérkeztek a kereskedelmi minisztérium részéről Victor Armeanu és Tacă inspektorok, akik a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara pénzügyeinek felülvizsgálásával vannak megbízva.

A beavatottak szerint a vizsgálatnak igen különös háttere van.

Az inspektorok látogatásának célja az, hogy a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara jelenlegi vezetőségét felosszassák és helyébe ideiglenesen a választások lefolytatásáig egy interimárbizott ságot nevezzenek ki.

Egyesek már az interimárbizottság elnökének és tagjainak neveit is tudni vélik és kolportálják.

A közgazdaság hírei

VALTOZOTT A CSEHORSZAGBA BEVITTE BURGONYA VÁMJA

(Prága) A MEK jelenti: Az idei burgonyára Csehország új vámokat állapított meg. Csehország február 15-től március 31-ig az egyezményes 130 koronás vámot számolja, június 15-től június 23-ig pedig 100 kilogrammonként 80 csekkorona a vám. A közbeeső néhány hét alatt a burgonya vámentesen vihető be.

ARLEJTÉSEK

(Bukarest) A CFR 200 darab vonatvizsgáló acetylámpát akar beszerezni. Az árlejtés napja február 14. — A csikszeredai polgármesteri hivatal az elektromos vezetékek meghosszabbítására január 29-re árlejtést hirdetett. — A tengeri kikötők igazgatóságának drótok, vezetékek, villanykörték és különböző elektromos anyagokra szóló árlejtése február 16-án lesz.

egy nagy sérelem van orvosolva és a komoly konverzió utjából, mely végleges lebonyolítást jelent és céloz, egy óriási akadály van elhárítva.

Mig ellenben a 24-ik paragrafusok hasonló mentalitással, ilyen melléfogással, a kicsi halaknak élni nem hagyásával s ezeknek a kis halaknak elsorvasztásával, ezek nélkül, az ugyancsak célul kitűzött hitelélet reorganizációja, felelevenedése el sem képzelhető, de nem is remélhető.

Régi hangok már azok az ország közvéleményében, melyek az új banktörvényt sürgetik. Bizonyos, hogy szükség van rá, de annak tető alá hozása, mint feladat, csak secundus. Ma még nem lehet új banktörvényt csinálni, mert szinte azt lehetne mondani, nincsenek kellő számban működő bankok, nincsenek bankélet, hitelhalózat: (amint hogy hitel sincs), nincs jóformán mit szabályozni. A helyesen megoldott konverzió, mint priusz, megteremteti a normális és az ország kereskedelmi életének megfelelő bankélet megújulását, míg egy részrehajló s a fő szempontokat elejtő konverzió végérvényesen el is temetheti azt.

Ime pár, a jelenleg érvényben lévő törvényből kiragadott vastag példa annak megvilágítására, hogy a tárgyalás politikamentesség, vagyis jelen esetben túlnyomóan hangsúlyozva, a bankpolitikamentesség, mint követelmény, mennyire szem előtt tartandó és aláhúzó szempont éppen a kormányon lévő a magát bankokratának valló liberális párttal szemben, hogy így, ez egyoldalúságát, ifogultságát letompítva, az ország gazdasági életének nyugvóponttrahelyezése és új utra elindítása érdekében igazán jó, szociális törvényt hozzva.

„KRULL”-féle jókarban levő szappanvágó-

gépet megvételre keresünk Ajánlatokat „Ardealul” r. t. Carei címre kérünk.

Magyarországi tiltakozás a Vasgárda ellen

Budapest, január 27.

A magyar képviselőház csütörtöki ülésén Vázsonyi János képviselő az erdélyi kisebbségek helyzetével foglalkozott a legutóbb lezajlott parlamenti választásokkal kapcsolatban. Beszédében arra kérte a magyar kormányt, hogy az nemzetközi fórumok előtt jelentse be tiltakozását a Vasgárda ellen, amely a kisebbségek ellen irányuló izgatás és üldözés főszekének tekinthető. A ház pedig tiltakozzék minden erőszakosság ellen, amely az erdélyi magyar kisebbséget éri.

Miklós Andor 80 éves apja perrel támadja meg fia végrendeletét

Budapest, január 27.

Zsitvai Tibor volt igazságügyminiszter és Deményi Aladár budapesti ügyvédi irodájában csütörtökön megjelent a nemrégiben elhunyt Miklós Andor, a nagy budapesti lapkiadó 80 éves apja, néhány családtagja kíséretében.

Miklós Andor apja kijelentette, hogy egy 6, mint a család többi tagjai perrel támadják meg fia végrendeletét. Végrendeletében Miklós Andor egész vagyonát a — nagy magyar színésznőre — Gombaszögi Fridára hagyta. A család, a halott utolsó akarata ellen emelt most szót s úgy látszik, hogy ezzel az ügy a peres elintézésnek bonyolult útjára terelődik.

A tábla is jóváhagyta a temetőben tüntető kolozsvári kommunisták büntetését

Kolozsvár, január 27.

Érdekes és egyben szokatlan tárgyalás zajlott le a kolozsvári ítélőtáblán, ahol a bíróság a kommunista vádlottakat egy 5 évvel ezelőtti történet temetői tüntetés felelősségi tárgyalásán távollétükben elítélte. Az ügy számai, amint említettük, három évre nyulnak vissza, amikor a házsongárdi temetőben összeverődtek az egy évvel ezelőtti meghalt Fehér Sándor baloldali munkásszervezeti tag barátai és ismerősei, hogy a sirnál gyászünnepeket tartanak. Erről tudomást szerzett a rendőrség is és Clonja Jenő kvesturati titkárral az élen erős készültséget küldött a temetőbe, hogy a sirnál összegyűlt közönséget szétoszlassa. A gyászólaggyülekezet nem tűrte szóltanul a váratlan és heves beavatkozást, hanem ellenálltak az erőszakos szétosztásnak, hanem ellenálltak az erőszakos szétosztásnak, mire a karhatalom nagyrésztük letartóztatta és rendőrségre kísérte.

Az ügyészség a temetői jelenet miatt minden letartóztatott ellen vádat emelt, a tárgyaáson pedig három vádlottat 6—6 hónapi fogházbüntetésre, négy vádlottat 4—4 hónapi fogházbüntetésre, tizenegy vádlottat pedig 2—2 havi fogházra ítélték, míg négyet felmentettek a vád és annak következményei alól.

A törvényszéki ítélet ellen az összes vádlottak és az ügyészség is felebezett. A tábla tanácsa tegnap foglalkozott az ügygel, amelynek során a törvényszék ítéletét helybenhagyta. Az ítélet a vádlottak távollétében hangzott el, amennyiben a tárgyaláson a temetői ügy egyetlen szereplője sem jelent meg.

Külön érdekessége még a tárgyalásnak, hogy Biener Jakabot, az ügy egyik szereplőjét, aki időközben meghalt, s így három hónappal a halála után ítélték két hónapi fogházra.

**„Kökereszt”
„Kökereszt”
„Kökereszt”**

Ma még csak regénycím, holnap már országszerte fogalom,

amellyel a szűkebb hazaiából elkényeztetett székegy leány sorsát fejezi ki az, aki e nyugorult osztályról beszélni akar.

A regény Finta Zoltán és Huszár Emil munkája és február első napjaiban a B. L. ajándékregény-sorozatában jelenik meg.

A Vasgárda összes ismertebb vezetői vád alá kerülnek a Duca-elleni merénylet miatt

Bukarest, január 27.

A II. hadtest hadbíróágának katonai ügyészsége — amint jelentettük — részletes jelentést tett a hadügyminiszteriumnak a színajai merénylet eddigi vizsgálatainak eredményéről. A jelentés alapján Uica tábornok hadügyminiszter most kiadta a vád alá helyezési parancsot úgy a merénylet végrehajtói, mint azok ellen, akik részesek az előkészítő összeesküvésben.

A parancs a büntetőtörvénykönyv 84. paragrafusa alapján gyilkosság és államellenes összeesküvés miatt helyezi vád alá Constantinescu Nicolaet, míg cinkosai: Caranica és Belimace ellen gyilkosságban és államellenes összeesküvésben való bűnrészesség miatt emel vádat. Ezekért a bűncselekményekért életfogytiglani kényszermunka jár.

Államellenes összeesküvésért helyezi

Nagy riadalom Aradon

Megőrült és lövöldözni kezdett az utcán egy volt nemzeti-parasztpárti politikus

A rendőrök csak nehezen tudták kórházba szállítani a szerencsétlen embert, aki rohamában többeket bántalmazott

Arad, január 27.

Izgalmas jelenetek színhelye volt az elmúlt éjszaka Arad. A jelenetek drámai hőse Hotoran Viktor dr., az aradmegyei nemzeti-parasztpárti szervezet egykori vezetője, aki a decemberi választásokon a Junian-párt első jelöltje volt.

Az ismert politikusnak, akinek családját közvetlenül a háború utáni időkben meggyilkolták, mostanában mindinkább összeroppantak az idegek, amihez jeleneteken hozzájárultak azok az anyagi nehézségek, amikkel meg kellett küzdenie.

Néhány nap óta dr. Hotoránon üldözési mániát vett erőt s folyton azt hangoztatta, hogy meg akarja mérgezni. Tegnap este már telefonon egy egészen értelmetlen tartalmu nyílttér közlemény szövegét diktálta be az egyik aradi lap szerkesztőségének s a közleményben felszólította vélt ellenségeit, hogy három napon belül hagyják el az országot. Nem

vád alá a parancs a távollévő Cornelii Zelea-Codreanut, továbbá Brassóban elfogott apját, Ion Zelea-Codreanut, Nichifor Crainic és Dragos Protopopescu egyetemi tanárokat, a „Calendarul” volt szerkesztőit, Cantacuzino-Granicerul nyugalmazott tábornokot, Stelescu volt vasgárdista képviselőt s a Vasgárda csak nem valamennyi ismert vezetőjét. Nae Jonescu, a „Cuvantul” volt főszerkesztője ellen a Marzescu-Mironescu-féle rendtörvény 8. paragrafusa alapján államellenes bűncselekményre való felbujtás és izgatás címén emeltek vádat.

Zizi Cantacuzino-Granicerul tábornok személyére való tekintettel a hadügyminiszterium a katonai perrendtartás értelmében Jorgulescu tábornokot nevezte ki vádbiztosnak s Badescu tábornokot előadónak.

A többi letartóztatott vasgárdista megrostálása még folyik. Eddig 17-et bocsátottak közülük szabadon s további 33 sorsáról a napokban döntenek.

sokkal ezután töltött revovert vett magához, gépkocsin a Dacia kávéházba ment s a pincért is azzal gyanúsította, hogy meg akarja mérgezni. Aztán kirohant és két lövést adott a levegőbe a kávéház előtt. Innen elment az Aradi Közlöny szerkesztőségébe s többeket összeverve a nyomda személyzetéből, megfenyegette Piliis szerkesztőt, sőt Molnár hírlapíróját is bántalmazta. Így kiűhögve magát, hazatért, de kis idő múlva a Fehér Kereszt szállóhoz hajtatott s ott is nagy botrányt rendezett.

Ekkorra már nagyszámu rendőr követte, de nem merték megközelíteni az állandóan lövöldöző és dühöngő embert. Csak amikor innen újból haza ment, sikerült Moga Romulus dr. rendőrkezesnek rábeszélnie arra, hogy menjen vele a kórházba elmeosztályára, ahol rögtön ápolás alá vették.

Hotorán dr. tragédiája általános részvétet keltett.

Titulescu betegsége miatt Bukarestben folynak le a bolgár—román tárgyalások

A színajai királyi vendéglátás eseményei

Bukarest, január 27.

A színajai királyi vendéglátó-napok programját pénteken megváltoztatták, tekintettel arra, hogy Titulescu külügyminiszter, a várakozás ellenére, nem épült fel teljesen súlyos középfülgyulladásából. Emiatt Musanoff bolgár miniszterelnök és külügyminiszter szombaton a román kormány több tagjával visszautazik a fővárosba, hogy a beteg Titulescuval tárgyalhasson. A kormány Bukarestben diszkrét ad a bolgár kormányfő tiszteletére.

Musanoff különben pénteken délelőtt Károly királlyal együtt részt vett a nagy si-versenyen. A díjak kiosztása a két király jelenlétében történt.

Boris király ünnepélyesen meghívta Károly királyt Szófiába. A Lupta értesülése szerint Károly király örömmel elfogadta a meghívást s minden valószínűség szerint márciusban adja vissza a látogatást.

Károly király az egyik román ezred parancsnokságát felajánlotta a bolgár uralkodónak, aki azt elfogadta.

Délután Károly és Boris király a Pelles-kastélyból telefonbeszélgetést folytattak Sándor jugoszláv királlyal a három országot közösen érdekő kérdésekről, ugyancsak arról, mikorra tüzzék ki

a már régebben tervbe vett hármas királytalálkozót.

A kormány és a diplomáciai testület tagjainak részvételével pénteken délután és szombaton egész nap sürű politikai tanácskozások mentek végbe Színajában.

TITOKZATOS POTYAUTAS A KORMÁNY KÜLVONVONATÁN

Amint a Lupta jelenti, a rendőrség Comarnic állomáson egy fiatal embert fogott el, aki rejtélyes módon felkapaszkodott a kormány tagjainak délelőtti külvonlatára. A titokzatos fiatal ember a miniszterelnöki szalonkocsi alján helyezkedett el s úgy utazott Comarnic-ig.

A rendőrség kihallgatták, de eddig nem volt hajlandó semmi felvilágosítást adni potyautazása céljáról. Megállapították, hogy a fiatal ember valamelyik Bukarest utáni állomáson kapaszkodott fel a Színajába tartó külvonatra.

Csendőrök védtek meg Bognárnét a felháborodott alagiak támadása elől

Budapest, január 27.

A férjgyilkos Bognár Istvánnét pénteken kivitték Alagra, hogy ott a helyszínen tovább vallassák és lejárassák vele az egész gyilkosság lefolyását. A vonaton Bognárné remegve kérte a csendőröket,

hogy védjék meg, mert attól tart, hogy alagiak meglincselik.

— Halálfelelem gyötör — hajtogatja egyre a gyilkos nő.

Bognárné nem is csodálódott, mert Alagon nagy csődület fogadta és sűrűn hallatszottak a „le vele!”, „fel kell akasztani!” és „fel kell aprítani, mint ő tette a férjével!” kiáltások. A nagyszámu csendőrség azonban megvédte Bognárnét.

Az alagi csendőrségén a vizsgálóbíró újból kihallgatta Bognárnét, majd fiát a 14 éves Bognár Istvánt, aki beismerte, hogy anyja nem szölt neki előzőleg a gyilkosságról és nem az ő fegyverét használta. Ő csak azért akart részességet vállalni az ügyben, hogy anyját mentse.

A gyilkosságot szombaton játszatják le Bognárnéval a helyszínen.

Felmentette a tábla a volt peirozsényi primárt

Kolozsvár, január 27.

Igen érdekes ügyet tárgyalt pénteken az itteni ítélőtábla. Lupu dr., az ismert politikai pártvezér, az 1929-es zsilvölgyi bányászsztrájkjal kapcsolatosan hivatalos hatalommal való visszaélés címén beperelte Balea József volt petrozsényi polgármestert. A bányászsztrájk alkalmával ugyanis a Zsilvölgyében ostromlapot hirdettek ki s a hatóságok rendelkezést kaptak, hogy minden odaérkező idegent igazoltassanak.

Lupu nem akart eleget tenni a Balea rendelkezése történő igazoltatásnak, mire őrizetbe vették és elkobozták iratait. Ezért perelte be Lupu a volt polgármestert. A tábla azonban nem találta önkényesnek Balea eljárását és jogerősen felmentette a vád alól a volt polgármestert.

Megkezdődött Kolozsváron a magyar vasutasok új nyelvvizsgálója

Kolozsvár, január 27.

Erdély fővárosában ismét megkezdődött a kisebbségi vasutasok nyelvvizsgálóvizsgálója. A pénteki napon már 50 magyar vasutas állt a vizsgáztató bizottság elé, hogy — ki tudja hányadszor — tanúságot tegyen az államnyelv ismeretéről. Az eredmény még ismeretlen.

Nyoma veszett a szentjóbikettős gyilkosnak

Nagypárad, január 27.

A pár nappal ezelőtti Szentjób közszében történt borzalmas kettős gyilkosság ügyében a nyomozás holtpontra jutott. A csendőrség és rendőrség vállaltva nyomozott Retek Istvánné és Retek József gyilkosai után, de a felvett nyomok egytől-egyig hamisaknak bizonyultak.

Hacsak a véletlen kezére nem játszik a hatóságoknak, a vérfagyasztó kettős gyilkosság megbosszulatlan marad.

Legújabb

ARAKI VOLT JAPAN KÜLÜGYMINISZTER

tudva:evőleg a napokban vált ki a japán kormányból. A londoni lapok sokat foglalkoznak Araki személyével és szerepével s azt írják, hogy a tábornok, aki a legharciasabb megtestesítője a japán imperializmusnak, korántsem tekinthető bukott embernek. Araki csak azért vonult vissza látszólag a politikától, hogy közben annál nyugodtabban készíthesse elő a katonai diktatura kikiáltását.

JAPAN REPULÓGÉPEK LENINGRÁD FELETT?

A moszkvai rádió hivatalos közlése szerint a napokban ismeretlen típusu katonai repülőgépek keringtek Leningrád hadikikötője: Kronstadt fölött. Nyilván fényképfelvételeket készítettek a kronstadti erődítményekről. Amikor az orosz repülőgépek üldözésükre siettek, az ismeretlen gépek nagy magasságra emelkedve eltűntek.

A szövethatóságok szerint valószínűleg japán katonai repülőgépekről van szó, amelyek egy skandináv vízekén horogonyzó japán repülőgépanyahajóval szállhattak fel s így tudták megközelíteni Kronstadtot.

Vasárnapi lapok

A B. L. VASÁRNAPI MELLEKLETE

A fiatalság és a százvégű furkósbót

Irtai: Gábor István

Arról a fiatalságról van szó, amelyet, ha utcán sétálva, dologtalanul látnak az öregebbek, felháborodva kiáltanak felőjük: *Jampecék*.

Arról a fiatalságról van szó, amelyre nem egyszer ráválnak, idősebbek, kik a krízist még ügyesen elkerülték, vagy akiket a krízis véletlenül még elkerült: *Menjenek dolgozni...*

Erről a „jampec” és dologtalan fiatalságról van szó, amelyre mindenki rákiabál, amelyről mindenkinek véleménye van, amelyet mindenki utasít és korhol, csak éppen állásba nem juttatja, csak éppen azt nem mutatja meg, hogy hova menjen dolgozni.

Nagyváradoon nem kis felháborodást keltett a napokban, még reakciós körökben is, annak a felelőtlen szerkesztőnek a cikke, aki nem kevesebbet irt lapjában, zsidó lapban, mint hogy azokat a zsidó fiukat, akik szélsőséges mozgalmakban résztvesznek, vigyék fel a rendőrségre és verjék össze.

Nem tudom, hogy a rendőrség eddigi békés viselkedése háborította-e fel ezt a zsidókért aggódó szerkesztőt, nem tudom, kell-e buzdítás a rendőrségnek, hogy üsse és verje a szélsőséges mozgalmak fiataljait, mindezt nem tudom, csak azt, hogy a szerkesztő kijelentette, szükség volt ennek a cikknek a megírására, nehogy a szélsőséges mozgalmak résztvevőinek mentalitását félremagyarázza, azt egy egész faj eredendő bűnének tartás.

A védekezés éppoly kétségbeejtő, mint maga a cikk s a cikknek következményei éppoly borzalmasak, mint ez az eltévedt és feltalálkodott mentalitás, mely öt-hat fiatalit inkább összeveret, semhogy esetleg ő, vagy esetleg fajtája még csak a gyanu árnyékába is keveredjék.

A mai fiatalságot korbácsoló és sújtó ostornak azonban csak egyik ága ez a megdöbbentően gyáva meguyilatkozás, csak egyik szeme ez annak a láncnak, mely a gondolatot körül akarja zárni s a gondolkodást véresre korbácsolni.

Ma mindenki a fiatalságra tör, ma mindenki őket ostromozza, akár egyénileg felháborodva, akár közérdektől hajtva, akár gyávaságában, önmagának menedéket keresve.

Ezt a fiatalságot, amely eltévedt utak mentén, tanácstalanul és kétségbeesve ott áll minden szélsőséges irányzat örlőmalmában, ott a jobb- és ott a baloldalon s amelyet tisztán geográfiai helyzete determinál, hogy mentalitására dicséretet, vagy véresre vert hátat kap jutalomképp, ezt mindenki bántja és sújtja. Az áramlatok kiforratlanságukban és megoldatlanságukban az ő életükön vágtatnak keresztül a legfékevesztettebb tempóban s ők, mint a viharok, elméletek és tanok ismerős vagy ismeretlen hazardőrjei és mártírjai, úgy buknak el, vagy emelkednek a magasba, hogy maguk sem tudják s maguk sem értik, hogy miért.

A fiatalság régen is forrongott. Akkor divatból forrongott. Erre a „forrongásra” soha senki sem kötelezte. Az egyetem fiatalja nyugodtan dolgozhatott, ha akart, s nem kellett résztvennie, ha erre vére különösképpen nem predesztinálta, negyvennévölcs eszméért folytatott utcai csatákban. A diák tanulhatott, a mestertelgény dolgozhatott s megoldhatta az életét.

Ma mindez lehetetlen. Ma, ha gondolkozni kezd, viharba kerül, ma, ha dolgozni akar, lázadásba tör, ha enni akar, eszmékbe kénytelen menekülni.

Ez a mai fiatalság, amelyet mindenki támad, ez az a fiatalság, amelyről mindenki véleményt alkot és ez az a fiatalság, amelyik, eközben, egyáltalán nem tudja, hogy merre menjen.

Mi ma a fiatalember élete, ha helyzete esetleg megengedi, hogy végigjárja az egyetemet? Mi történik vele ezután és mi történt vele eddig?

A szülő, aki fiának kiskorától kezdve a zsenit látja, az idők folyamán megdöbben és ideges lesz. A fiát nagy kinnal kitaníttatja, de mire a fiát végez, ő vele is

HUSZÁR EMIL:

Hogyan élt, szeretett és halt meg Páll Juliska, a csiki cselédleány?

Műhelytitkok és vallomások a B. L. januárhavi ajándékregényéről

Bukarest, január 27.

Gimnáziumi éveim alatt találkoztam legelőször a székely harisnyával és a székely szöttessel abban a kisvárosban, ahol a középiskolai tanulmányaimat végeztem.

Akkor még a jólét boldog és bőségszarus évei következtek egymásután a kalandáriumban.

Később Bukarest külvárosában jött velem a székely harisnya és a székely szötte. Ez a viszontlátás azonban megdöbbentő volt. A patyolatosszűz székely ruha Bukarest külvárosában, a nyomortanyák szemétdombján, már ronggyá foszlott. Amint rongyokban, szennyes darócokban lézengetek a nyomorúság kloákáinak partjain az ország többi vidékeiről idevetődött emberek is. De — ez a szomorú és ez a legfájdalmasabb — a nagyváros számkivetettjei között a legtöbb mégis csak a székely volt. Férfi és nő egyaránt.

De ekkor már a népek élete világszerre a válság baljós csillagzatának jegyében pergett s reménytelenül reménytelenebb évek következtek egymásra.

Talán ennek a találkozásnak köszönhetem azt, hogy, féligmeddig idegen származásom ellenére is, magyar kisebbségi újságíró lettem belőlem. Akkor irtam meg és akkor közölte erdélyi magyar lap legelső cikkemet, amelynek címe ez volt: „Nyílt levél a székely harisnyához.”

Ebben a cikkben meghúztam a székelység Bukarestbe való áramlásának vészharangját. Kifejtettem, hogy meg kell állani, mert itt már nincs hely és nincs lehetőség a székely számára. Most, a régi jólét helyett az élelmes, józan, minden életviszonyok között magára találó székelyre nem kenyér vár már, hanem a legsötétebb fizikai és erkölcsi lezüllés. Arra mutattam rá, hogy

meg kell maradni a rög mellett, akár milyen soványul is adja a kenyeret s otthon kell kitartani, amíg változik a gazdasági konjunktúra szerencsekereke.

Egy újságcikk, egy szerény kísérlet a magyar betűvetés birodalmában, egy gyenge kiáltás a nagy magyar közönyben, vajon megállíthatta-e azt a nagy népvándorlást, amely nem most, az im-

végez a krízis, amely elkerülhetetlenül és gyereke tanításától függetlenül őt is elsodorja. A szülő — rendszerint — nem látja ezt be, a körülmények átkát fiára hárítja és úgy véli, azért ment tönkre, mert kitaníttatta a gyereket.

S a szeretet már ebben a pillanatban megfeszül, a helyzet kiélesedik s a szülő ott áll a fiával szemben s azt várja, hogy az eddig fiába helyezett pénz nyomban és sürgősen kamatozzék.

A fiatalember pedig rendelőt nyit, ahol senki sem keresi fel, gyárba megy ajánlkozni, ahol visszautasítják, irodában próbál elhelyezkedni, ahol épp akkor folyik a leépítés. S ekkor indul meg a gondolkodás, mert az igazi gondolkodás és az igazi gondolat mindig az elkesere-

périumváltozás által teremtett új helyzetben indult meg Bukarest felé? Nem állíthatja meg, mert a Székelyföldnek külön hagyománya volt évtizedek óta már, hogy ha itthon minden kötél szakadt, akkor csak át kellett lépni a Kárpátok gránicán, le a Regátba, be egészen Bukarestig, ahol az élelmes és aranyfúrt



FINTA ZOLTÁN

székely becsületes munkája ellenében biztos kenyérre, sőt meggazdagodásra számthatott. Ez a hagyomány, ez a szép délibáb tovább élt a székelyben, mint a való élet reális adottsága. Bukarest még most is, amikor az agrárkrízis pestise ezer és ezerszámra tette földönfutókká a székelyeket, a kisgazdákat és a törpebirtokosokat, — nem is beszélve azokról, akik a fatermelés válsága miatt maradtak kenyér nélkül — Bukarest még most is az a mesebeli hely maradt a székely képzeletben, mint amilyen volt Kalifornia és Alaszka akkor, amikor az ottani aranymezők már régen kiapadtak, de őt világrész szerencsekeregétől mégis egyre, folyton nagyobb tömegekben áramlottak oda.

Az a három évvel ezelőtt megjelent



HUSZÁR EMIL

nyílt levél a székely harisnyához gyenge volt ahhoz, hogy a szunnyadó székely lelkiismeretét felébressze és a népvándorlás egyre nagyobb tömegmozgalommá fejlődve áramlott Bukarest felé. A bukaresti szomorú külvárosok nyomortanyái duzzadásig megteltek székely hontalanokkal. Olyanokkal, akik otthon minden hidat felégették maguk mögött s az új talajban minden kinlódásuk mellett sem ereszhettek gyökereket. Bukarest kloákájának partjain napról-napra játszódtak le a megdöbbentő székely tragédiák s ha nem is siratták el őket olyan meghatató újságcikk, mint nagy nemzet szerencsétlenségek halottjait, azért mégis, mégis csak tömegtragédia, népdrama áldozatai, névtelen s annál tragikusabb hősei voltak.

Fiatalos érdeklődésemet, kíváncsiságomat, részvételem és a hontalanná vált székelyek sorsával való együttérzésemet megragadták azok a szívfacsaró esetek, amelyekkel az újságírói hivatás teljesítése közben találkoztam. Előbb öntudatlanul, később pedig tervszerűen figyelni kezdtem a székely harisnya, zeke, rokolya és szép szöttek átalvató végzetes, egyre lejjebb vezető utjait.

Beszegődött, kidobott cselédleányok, kocsisok, sofförök, munkások életét láttam.

Láttam őket kenyérrel a kezükben és láttam őket nincstelen koldusokként, reménytelenül, éhségtől elcsigázva, rongyosan, betegesen, tetvesen kóborolni a nagyváros közömbös dzsungelében. Feljegyzéseket, vázlatokat készítettem ezekről a sorsokról. De minden leírt szó szegény annak a nyomornak lecsatolására, amelyben ma a Bukarest fényétől és gazdagságától megszállt szerencsétlen erdélyi honfitársaink élnek. Ez a sors — már nem is magyar sors. Az erdélyit, legyen az akármilyen nációja, Bukarestben bangyénna csufolják.

Ez a bangyénsors az, mely megkapott, megragadott s amely a hazai talajon, hazai kiadásban ugyanaz a szörnyűség, amelyet Traven halálhajójának tragikus utasa tesz meg a hullámsírig. S ebben a sorsban egybefutnak a magyar kisebbségi sors és a már osztálytalanná vált proletársors minden kiáltó szenvedései.

„elutéli” a „dologtalan” fiatalembert s a rokonság után jönnek az ismerősök, az államhatalom, mert „rendnek kell lenni”, a város, az ország, az egész világ jön.

Csupa ellenség, amerre néz, csupa ellenfél, amerre lát, de sehol jóindulatu simítás, sehol becsületes kéz, sehol u-mutató Ember. Csak felületes és ostoba vélemények, bridzs és rómi között született felszínes mentalitás.

A fiatalság pedig ott áll utkeresztződés zivatarában, kavargó, szédült viharok központjában s megkínzott léte ösztönszerű ragaszkodásával várja a dirigenst, a nagyszerű karmestert, aki egyetlen mozdulatával visszaadja élete taktusát.

FIGYELEM!

MEGNYILT!

Az új „HOTEL PARIS” szálló

BUKAREST, STRADA ACADEMIEI 21.

Teljesen új berendezés.

Ultramodern komfort.

Nagyon olcsó árak! Szoba: napi Lei 90-től.

Ennek a hontalan, kivert kutyaként csavargó, étlen, szomjan pusztuló, prostitúcióban és bűnben elmerülő, reménytelen kommunizmusba süllyedő bangyénországnak regényét szerettem volna megírni.

De a téma sok vaskos realitása, a bangyénélet rettenetes közelsége lebirhatatlan nehézségeket gördített a jószándéku író toll elé.

Ekkor került az összegyűjtött anyag Finta Zoltán kartársam kezébe.

Ő ajánlotta, hogy mint a bukaresti bangyénország legjellegzetesebb figuráját, a prostitúció fertőjében elmerülő székely cselédleányt ragadjuk ki s for-

máljuk egy kis regény keretei között élő és eleven valósággá.

Az ajánlatot és jó tanácsot örömmel fogadtam el s így vezettük végig Páll Juliskát, a szépséges kis csiki székely leányt a szerelmis és szenvedés emberi útjain egészen addig, amíg a nagyvárosi élet hullámvérése kidobta végzettszerűen a bukaresti Cruce de Pietra (Kőkereszt) hirhede negyedében, ahol szomorú örömtanyák páriái élnek száz és ezerszáma.

Igy született meg a „KÖKERESZT” című regény, amely néhány nap mulva eljut mindazokhoz, akik szerény kísérletünket elolvasásra érdemesítik, hogy megismerjék Páll Juliska romlottságá-

ban is magasztos életén keresztül a ki-sebbségi sors egyik eddig teljesen ismeretlen fejezetét.

Nem kell félni ettől a regénytől!

Helye lett volna benne politikának, szociológiának, lélekanalízisnek, boron-gásnak, felhőrdülésnek.

Mi azonban Páll Juliska életét — élet-té igyekeztünk tenni. Mellőztük az iro-dalmi hagyományok diktálta fogásokat, hatástkeltő eszközöket, hogy az olvasó sohase az író lássa, az író stílusművésze-tét emberábrázoló tehetségét, lélekbon-colási rutinját, hanem igenis, lássa meg végre azt az életet, amelynek sok-sok vé-rünkéből való vér él végig.

És ennek a gondolatnak a jegyében az olvasó bizonyára észreveszi a regénynek becsületes, tiszta szándékait és megbo-csátja hibáit.

Mert a „KÖKERESZT” nem a megszo-kott írói dicsőségre pályázik, hanem ar-ra, hogy tisztán, elfogultságokon felül mutassa meg az igazságot.

DR. TÓTIS BÉLA,

Aki a születésszabályo-zás nagy kérdésének szenteli életét

az orvos, aki odahagyta pályáját, mert nem tudott — orvos lenni

Nagyvárad, január 27.

Oppenheimer Ferenc, a ma élő szocio-lógusok egyik legkiválóbbja, mint orvos kezdte meg pályafutását és azután egy nap rájött arra, hogy a mai társadalom-ban szociálisan érző ember nem folytat-hat eredményes orvosi praxist, leakasz-totta a tábláját és attól kezdve szocioló-giával foglalkozott.

Rájött arra, hogy a betegségek oka a társadalmi struktúrában keresendő és hogy a „javallott gyógy mód” írott ma-laszt marad, mert a legtöbb esetben a pá-ciens tágrameredt szemekkel bámul az orvosra, mikor például tüdőbetegségnél meleg éghajlatot, pihenést, meleg levegőt ir elő, az ezer gondoktól rágott szegény, meggyötört embernek minden gondoktól mentes pihenést, az éhezének jó táplál-kozást, a zsúfolt tömeglakásokban ve-gételő, ezer infekcióknak kitett szinylődök-nek tágas, szellős, levegős apartmanokat — s akkor ezek a szerencsétlen emberek vagy azt hitték, hogy az orvos gunyt üz a nyomorultból vagy pedig kétségbeeset-ten kezüket tördelték és azt mondták:

— De uram, hát miből?

Nem Oppenheimer az egyetlen ilyen or-vos, aki eképp gondolkozott, hanem még sokan, Schnitzler éppúgy, mint Axel Munthe, Pikler Gyula éppúgy, mint Os-váth Kálmán és most Totis Béla.

Mint nőorvosnak, ezer alkalma volt meggyőződnie arról, hogy a törvény által megkövetelt szülési kényszer milyen szörnyű pusztítást okoz különösen a tár-sadalom lerongyolódott rétegeire. Egyé-nileg nem volt módjában segíteni, végte-re az érvényben levő törvényeket min-denkinél respektálnia kellett, bármennyire is helytelennek tartja azokat és ezért az intézmények megváltoztatására kell tö-rekedni.

Totis Béla hosszú évek óta minden energiájával, szóval és tollal a szülési kényszer megszüntetése, az abortusz le-galizálása érdekében folytat olyan prop-agandát, amelyikre alig találunk példát. Előadásokat tart, vitákat provokál, köny-veket ír, veszekszik, verekszik, föllármáz-va az egész magyar közvéleményt.

Totis Béla nemrégiben Nagyváradon az Esti Kurzus vendége volt. Két előadást tartott a városháza nagytermében, az egyiket a születésszabályozásról, a másikat a „Hagyományok és hazugságok a sze-relmi életben” címmel.

A legnehezebb problémáknak leegy-zerüstítet és mindenki számára megér-tető formában való előadása hatalmas sikert váltott ki a nagybárá női hall-gatóságból. Mint Totis később kijelentet-te, ilyen intenzíven reagáló közönséget már régen nem látott.

— Én nem vagyok politikus — mond-ja Totis, ahogy a klub egyik sarokaszta-lához félreülünk — de mindazok a kér-dések, amikkel foglalkozom, kapcsolato-gak a politikával. Mi, orvosok és szocioló-gusok nem zárkozhatunk el a politika elől, mert a politika sem zárkózik el elő-lünk. Az a kérdés, hogy megengedhető-e az abortusz vagy nem, szintén politikai kérdés, sőt föltétlenül az, mert a reakciós fasiszta kormányok mindig ellene, a ha-ladó kormányok mindig melléte foglal-nak állást. Németországban, a weimari Németországban, már a legmodernebb alapokra akarták fektetni a születésszabá-

lyozás kérdését, míg természetesen a mai fasiszta rezsim középkori eszközökkel léptette életbe a Geberdezwang (szülési kényszer) barbarizmusát. A sterilizáció-val egyidejűleg törvényt hoztak a szü-lési kényszerről. Fegyházzal büntetik az óvszerek használatát és ugyanakkor a fajnemesség érdekében magtalanítá-si akarják azokat az elemeket, akik szerin-tük veszélyesek a társadalomra nézve. Hát kérem én — mondja Totis nekítü-zesedve — ők, a rablók, gyilkosok és gyújtogatók akarják meghatározni, hogy kik veszélyesek a társadalomra és kik nem?!

A születések faszírozása imperiálista célok szolgálatában áll. Ne tévesszenek meg senkit azok a szociálpolitikai intéz-mények, amelyeket „mindent a gyermek-ért” címmel létesítenek fasiszta államok világszerte. Devaldes francia író kimu-tatja „Naitre et croire” című könyvé-ben, hogy Hitler németországi rende-leket, Franciaország is pontosan mutatják az imperiálista expanzív tendenciát.

Mussolini Olaszországa, azt a kifeje-zést igazolja, hogy a mennyiség annyi, mint hatalom. Vagy terjeszkedünk, vagy szétrobbanunk. A népesedést a robbanás-ig feszíti, hogy behivonyítsa igazát és az imperiálista háború létjogosultságát.

A felületesen gondolkodó tényleg azt hiheti, — mondja tovább Totis — hogy a szociálpolitikai intézmények valóban a gyermekjólét fellendítésére szolgálnak és ennek szolgálatában állanak, holott lényegükben nem egyebek, mint a ser-téshizlaldáknak emberi formációkra va-ló alkalmazását, vagyis a vágóhíd céljai-ra való felhizlaldás. Önkéntelenül is erre kellett gondolnom, mikor Olaszország-ban tavaly a tengerparton pufókra hiz-lalt, katonai szellemben nevelt gyerme-kek „evviva Mussolini” kiáltással térnek

nyugovóra. Ugy éreztem, hogy ezeket pár év múlva levágják.

Itt beszélgetésünk kissé megszakad, mert egy Van der Lubbehoz erősen ha-sonlító, kis sötét emberke óvakodik a to-lakodó emberek kíváncsiságával az asz-talunkhoz s felteszi azt a sztereotip kér-dést, amelyre ugyancsak sztereotip vá-lasz adható.

— Bocsánat, nem zavarok — ez a kér-dés.

— Óh nem, kérem — ez a felelet.

Mikor hivatalan vendégünk eltávozott, fölhevem Totis Béla figyelmét, hogy mennyire hasonlít ez az alak Van der Lubbére. Totis is konstatálja a meglepő hasonlatosságot és azt mondja:

— Tudja, milyen érdekesek azok a ku-tatások, melyeket német tudósok, termé-szetesen nem a mostaniak, hanem a ki-űzöttek — folytattak a külsőnek, a bel-sővel való egybevetése körül. Ez az új tudomány, az úgynevezett Charaktero-logia, azaz jellemkutatás. És meglepő, hogy ezek a tudósok komoly tudományos módszerrel igazolták azt a népi tapaszta-kiülöleg hasonlitanak egymáshoz, belső hasonlatosságot is mutatnak. Bizonyos vonatkozásokban közös je-llemvonások állapíthatók meg kövér embereknél, sovány embereknél, kö-zös jellemvonásuk van a gyomorhajos, epehajos (innen az epés ember elneve-zés), nem is szólva arról, hogy a testi hi-bákban szenvedők: puposak, vakok, né-mák, süketek, békák mennyi közös vo-nást mutatnak azokkal, akik hasonló fo-gyatékoságban szenvednek.

Shakespeare is pedzett már valamit er-ről, mikor egy helyen azt mondja Julius Caesar: „Hozzatok nekem kövér, jöltáp-lált embereket, mert azok jóindulatúak.” Általában nem egymagában álló eset ez, amikor bizonyos néphiteket és baboná-

ERDÉLYI ÁGNES:

Mindennapok verse

Zuzott vagyok, nyomnak a hajszák,
hatalmas hajrák kis falat után,
az éjjel összefut a nappal,
nyolc órán át írógép kattan.
Anyácskám versenyt kel a nappal
és holddal nyugoszik.

Csak lezökkenünk egy pár órára.
A sok nincs szíktól csal a szánkra,
és bántjuk egymást oktan.
Hogy a leves mért sótalan,
az asztal lapja mért poros.
Az szemünk könnytől záporos,
hogy tehetetlen egymást bántjuk,
mikor szerető gügyögéssel
csordulna széjjel a jószágunk,
de fáj, hogy semmi nem megy rendjén,
hogy semmi sincs a rendes helyén.

Egy szoba van csak tele zajjal:
ott köt Anyám, a tüje villan,
szerte pamutok gomolyagban.
Alig füt nappal, köhög szegény,
keves a fa s a tél kemény.
A tél kemény, a pénz kevés,
a kedvünk gondokba enyész.

Még álmunkba is csak pénzt látunk,
melyre ébren hiába várunk
és szürkén-pizkos reggelekre
ébredünk kábán, nyöszörögve.

Zuzott vagyok. Unom a hajszát
a megújuló rajta-rajtát
s a távolból, mint szent csoda
rémlik felem egy kis szoba.
Csak az enyém. Fehér falu,
fehér ajtója, ablaku
és benne sok-sok drága könyv.
Melenget, simogat a csönd.
Egy asztal, diván, cserépkályha
pár rajz, festmény...
és sok-sok tiszta író papír,
amely derűsen reám várna.

De hiába robot, munka,
örülj, ha kenyérre futja.
Mások ödöngnek hat szobában.
Másoknak roskad könyvállománya
diszkótesés könyvek alatt,
fölbágtatlan könyvek alatt...

Hej! Óh! Jaj! Haj! Iszonyat!



CARMOL
FRIKCIÓ

hiűlés,
influenza,
reumáticus
fajdalmak ellen

kat a tudomány szférájába emelnek a tudósok. A freudi álomfejtés ősei tulaj-donképpen régi javasasszonyok voltak.

Totis egyébként a békekötés óta elő-ször volt Romániában s nagyon érdeklő-dött az itteni népesedési és közegészség-ügyi problémák felől.

— Sajnos — mondja Totis — a csece-mőhalandóság terén Románia a legszo-morubb képet mutatja. A magzatelhaj-tás tilalma nagymértékben hozzájárul ennek a szomorú statisztikának a növelé-séhez. A letűnt rezsim, ugylátszik, haj-landóságot mutatott a születésszabályo-zás modern, korszerű rendezése iránt. Értésültem arról, hogy az igazságügyi bi-zottságban nagy vita volt erről a problé-máról. A vélemények megoszlottak. Ugyanannyian kívánták a tilalom eltör-lését, mint fenntartását s végezetül az igazságügyminiszter vétuma döntötte el a kérdést, ki a magzatelhajtás büntetése mellett foglalt állást. Így hát csak haj-szálon, ahogy népiesen mondják, parasz hajszálon mult, hogy hatályon kívül he-lyezzenek egy olyan paragrafust, mely szégyenfoltja a mai büntető kodexnek.

A mindig igazságos törvény védi az emberi életfikcióját, egy még nem léte-ző életet, az embriót az anyaméhben, de nem védi sem az anyát, sem a megszüle-tett gyermeket az éhenpusztulástól. Aminthogy van törvény az állatvédelem-ről, de nincs az embervédelemről, van paragrafus az állatkinzásról, de nincs az emberi kinzásról. A polgári morál elítéli a nőt, aki természetes viszonyból szá-rmazó gyermekeket szül, de a törvény nem nyújt védelmet a pellengérről szemben, sőt maga a törvény is szankcio-nálja a társadalmi megbélyegzést, mert különbséget tesz törvényes és törvénytelen gyermek között. Ha pedig a nő ki akarja kerülni a szégyent, ami a tár-sadalom részéről fenyegeti, szembekerül a törvénnyel, mely börtönnel sújtja.

Szörnyű dilemma előtt áll a nő, aki visszatérhet szerződés előzetes megkötése tanuk, hivatalnokok, papok közremükö-dése nélkül, csak úgy, természetes mó-don szeretett.

Még talán órákig el lehetne beszélni ezzel a kiváló emberrel, aki játszi köny-nyedséggel, egy francia kozór sarmjával beszél a legsúlyosabb problémáról, de úgy érzem, hogy nem szabad tovább gondolatait állandóan a tudomány felé hajtani. Totis magánember is. És ez azonnal meg is nyilatkozik nála, ahogy beszélgetésünk után azonnal táncolni megy, már meg is dönti azt a gyepe-se dett köztudatot, hogy csak az lehet „tu-dós”, aki állandóan könyveket buj, nagy képtü, komor és zárkózott, keserü és vi-lágfájdalmas, másszóval: kiálthatatlan. Modern, progresszív tudós, nem aszké-zist hirdet. Ez a középkor reszortja. To-tis Béla az életörömet, a derűt és az élet tisztaságát hirdeti úgy a problémáiban, mint tánc közben, ahogy a parketten siklik...

Konkoly-többtermelés

Ira: Halász Sándor

Macaulayban — akinek tetszik, elolvashatja — nagyon érdekesen van leírva XVIII. század végén kitört bélyeg-forradalom. Arról szól a história, hogy III. György angol király uralkodása idején a Grenville miniszterelnöksége alatt felázadtak a gyarmatok, mert bélyeg-adót vetettek ki rájuk. Szabályszerű és könnyű lázadás volt. A zendülők a bélyegeket elégették, a vámhivatalnokokat kátránnyal bekenték és pehelyben meghepergették.

Kedves, derűs, jámbor és „izléses” forradalom vala.

Tollak mozaikjával kirakott vámszedő! Hiába: volt kedély, humor és megteremtési ötlet a XVIII. századbeli jó gyarmatiakban.

A vámhivatalnokok valahogyan lecibálták magukról a libatollakat, a hajdani fináncok a kátrányt is lekapták a testükről és azután a nagy angol birodalomban szépen és nyugodtan tovább folyt a csata a wighek és toryk között. A lázadó tömeggel nem törődött tovább senki sem.

Általában a tömeggel évszázadokon át senki sem törődött. Csak a párt volt a fontos és a párterők egymáshatása és viszonya döntötte el a politikát. A tömeg csak statisztát és nézte az urijátékot, messziről nézte, a kerítés mögül egy-egy percig és egy-egy percre. Aztán tovább dolgozott a jobbágy és a fogát tovább vicsorította. A XVIII. században eltűnt a rend és rendszer kegyeleműfésztése, az a kerítés mögé szorított tömeg adta meg. A nagy párt-politikai csata úgy mult ki, hogy e század korrupció és beteg utolsó évtizedére ráköszöntött a XIX. század széles mosolya és ez a mosoly elseperte a wigheket torykat, a hatalmat bitorló dinasztiákat és a politikai irányvonal minden görbületét. Az új század újszerű mosolya, a felvilágosodott század filozófiájának kiterjedése boldoggá is tette a volta-keppen passzív tömeget. Lelkes lett a felszabadított ember, éljenzt, örvendezett és élt is vagy — jó száz esztendeig.

Ez a lelkesedés most azonban, mintegy ötven esztendeje már, alábbhagyott. Vagy harminc esztendeje a mosoly az ajkakon mintha egyre fagyosabb lenne és vagy tíz éve mintha már nem úgy intéznék el a nagy kérdések nagy ellentétét, hogy kátránnyal kengetik és libatollal hempergetik a — vámszedőket.

II. és III. György angol királyok uralkodásának emberöltője szörül-szóra, betűről-betűre, árnyalatról-árnyalatra meg-egyezik a stalinok, hitlerok, mussolinik és rooseveltek uralkodásának emberöltőjével. Mindkét epocha vonagló, ideges és betegesen hipochonder és e két lefelé görbülő politikai és gazdasági vonal formája között csak az a különbség, hogy ami Grenville idejében kátrány volt, az ma ekrazit és hogy amely célra akkor hófehér pehelyt használtak, arra a célra ma revolver vagy tőr a „megfelelő” eszköz.

E „lényegtelen” különbség okát nem nehéz kikutatni. A demokrácia hajnaláig, éppen Pitt, Temple és Grenville koráig, a politika pártjai nem nagyon ismerték a tömegeket. A tömeg — mondották akkoriban — sötét massa, akaratlan emberboly, amely arra rendeltetett, hogy staffásként ott álljon a hatalom és az uralom mögött. Így tudták a hajdani wighek és toryk.

A mai pártok, kasztok és kottériák azonban egy néhányszor elolvasták a francia forradalom rémdrámáját és személyes tapasztalataikból nagyon jól ismerik a háborúból visszatért embercsorda külengeseit is.

— Más világot élünk manapság! — mondja az új politika. A tizenhatalmadik században az a pártvezér lett a miniszterelnök, aki a másikat hízélgéssel, ravaszággal, pénzzel és árulással elgáncsolta. Ez ma már nem taktika. Ennyi taktika ma már mit sem ér. A „sötét massa” a demokrácia utolsó 150 esztendejében „tömegrovó” terebélyesedett és így aki ma győzni akar, annak nemcsak az ellenlábas pártot kell legyőzni, hanem magát a tömeget is erőltetnie kell.

A tömegtől az utolsó 150 év során hőstenor lett. Nem játssza csak a „kar” és a görög drámákból ismert „közvélemény” zavaló-körösökben kitélyesülő, de alapjában véve passzív megfigyelő szerepét többé, hanem „viszi a cselekményt.” Kátránnyal és libatollal már sokszor megpróbált a dolgokba beleszólni, de mivel mindannyiszor visszautasították, attért

Tódor Géza (Gyergyótölgyes):

Tavasszal

Öles barázdák nyújtóznak dülön.
Izzadság-cseppekkel megírott sorok
és iniciálék nagyelterülön
örzik, mint nyáját a pásztor.

Imádságok könyve illatos templomban.
Mérgező fenyők közt felszállott
rögök,
aminek kebléből, pogány számomra,
egy darab áhítatot török.

Imádság. Amit nem mos le a holnap.
Amire legnapok, mint szétmált álmok,
elillant színek, ködösen hajolnak.
Amit előtt gyermekként állok.

Öles barázdák nyújtóznak a dülön.
Izzadság-cseppekkel megírott sorok
s a fenyőerdők nagyelterülön
örzik, mint nyáját a pásztorok.

Mi ez már megint?

Szendrei megy Temesvárra, de nem megy ki Aradról

Egyhónapi fegyverszünet után ismét áll az áldatlan
harc a két szintársulat között

Temesvár, január 27.

Legszívesebben semmit sem írnánk a romániai magyar színészetéről, illetve a kritikai álláspontokról, tul, szerelnénk, ha már egymás között ott tartanánk, hogy nem kellene állandóan a belső harcok pertraktálásának szomorú feladatát vállalni. A helyzet azonban még mindig az, hogy a romániai magyar színigazgatók, így, megfogottan, letörtén, deklaszálódott művészi teljesítményekkel még mindig fontosabbnak tartják az egymás elleni harcot, mint a színház névemeléséért folytatott küzdelmet.

Amint a B. L. annakidején jelentette, a temesvári magyar színiszezon megindulása már az a csunya gesztussal kezdődött, hogy Szendrei Mihály két napra elkérte a német társulattól a színházat, csak hogy a két nap múlva induló Ihász — Fekete-társulat szízezonjának elébe kerüljön s lehetőleg rongos a megindult bérletelőjegyzést és lejátszsa két nap alatt azt a három darabot, amely az Ihász-társulat szízezonjának gerincét alkotja.

Egy hónapi fegyverszünet volt. Szendreiék halgattak, Ihász — Fekete társulata pedig szabadabban, telt házak mellett játszik Temesváron. Szinte konjunkturális napokra emlékeztet a közönségnek ez a roham a színházba. Szám-szerű bizonyítéka ennek, hogy Ihászék három hét alatt 177.382 lejt fizettek a díadóra és városi illetékekre. Az érdeklődés tovább tart, azonban február 3-án, a várossal kötött meg egyezs szerint, a város-

az ekrazit, a dinamit, a gáz- és könnyfakasztóbomba, valamint a petárda és a lángvető „megfelelő” alkalmazására.

Igy már jobban meghallják és meghallgatják.

Igy azonban nem lehet wighesdít és torrysdít játszani! Így nem lehet osztolni a koncon, váltakozva uralni a hatalom hitbizományát és kisajátítani az uralkodás helyzeti energiájának gazdasági lehetőségeit. A tömeg, amely ma már nem staffázs többé, maga akar uralkodni és mivel a hangszly és a lényeg végeredményében azon van, hogy ki uralkodjék, a tömeggel együttműködni és pláne együtt uralkodni nem lehet. A tömegek ereje most már legyűrhetetlen és ezért meg kellett a mai wigheknek és torryknak azokat a módokat és lehetőségeket találni, amelyek szerterobbantják a kohézió erejét.

Az utolsó ezer esztendő során egyre jobban és inkább úgy alakultak a dolgok, hogy az emberek, a proletárok, a fasiszák és városiak mind jobban szerették egymást és gyűlölték azt a hatalmi erőt, amely felettük csak váltakozott, de javulni sohasem javult. Ezt az egyre erősödő kollektív érzést kellett megbontani. Meg kellett találni azt a lehetőséget, amely mellett a tömegek egyedei külön-külön is, rendekbe verődve is, egymást gyűlöljék és uraikat imádják.

Lehetetlen feladatnak látszott és ime mégis teljes egészében és százszázalékosan sikerült. A huszadik század értelmi színvonalát emelkedett emberrel — bármilyen hihetetlenül hangzik is — el lehetett hitetni, hogy neki a sors- és embertársát gyűlölni, de Führerét imádni kell. El lehetett hitetni, hogy a demokrácia halott és hogy a pártok, a világnézeti és osz-

nak joga van másik társulatnak átadni a színházat. Szendrei Mihály be is jelentette igényét, amit Ihászék tudomásul is vettek. Átmentek Aradra, ahol felkeresték a prefektus helyettesét és megkérték, hogy a február 3-tól üres aradi városi színházat adja át nekik. Kérésükre azt a választ kapták, hogy tudomásuk szerint Szendreiék nem mennek Temesvárra, de ha átmennek, szívesen átadják a színházat, mert a városra nézve nem kelle-mes, ha a színház üresen áll. Jöjjenek fel egy óra múlva — mondotta a prefektus helyettese, — addig beszél Szendrei-vel. Fekete és Ihász egy óra múlva felmentek. Válasz: Szendrei ismétellen megerősítette, hogy nem megy Temesvárra, szüksége van az aradi színházra. Nagy-on sajnálják tehát, de nem jöhet be más színigazgató Aradra.

Fekete és Ihász azzal tértek vissza Temesvárra, hogy most már Temesvár városától kéri meghosszabbítani koncessziójukat. Az igazi meglepetés azonban csak itt érte őket; mire megérkeztek, az egész városban ki voltak ragasztva a Szendrei-társulat hatalmas plakátjai, melyben bejelentik február 4-én induló színiszezonjukat.

A Szendrei-csád színigazgatásának ez a formája nem lep meg bennünket. Megszoktunk már rosszabbat is részükről. Temesváron olyan népszerűtlenek, hogy egy hét múlva bizonyosan elmenekülnek a városból, — de, pillanatnyilag mégis csak az a helyzet, hogy egy

JÓ KÖZÉRZET,



életkedő, az
egészség jele;
ROSSZ

közérzet

Idéesség, igen gyakran

rendetlen
széklet

következményei

Amikor valaki rosszkedvű, ingerlékeny, azt szokták róla mondani, hogy „székrekedése van”. Ez a kifejezés annyira általános, hogy azzal jellemzik a rosszkedvű, ingerlékeny, haragos embert — és teljes jog-gal! Mindenki ismeri a székrekedés kellemetlen következményeit, de kevesen vannak, akik a legelső tünetnél küzdenek ellene. A mérgező anyagok teljes és könnyű kiválasztása az egészség fő kelleke. A belek azonban nem teljesíthetik kellő mértékben és mindenkor kötelességüket, de az

ARTIN

megerősíti a beleket, arra készíti őket, hogy fájdalommentesen, természetesen kiválasszák ki a mérgező anyagokat.

Ára: Lel 20.— 33.— 88.—



Dr. Wander r. t. üzemei készítménye

társulat, miattuk, megindokolatlanul város nélkül marad. Holott, ha, egészen alantans indokból, nem jelentik azt be Aradon, hogy nem mennek Temesvárra, — amikor már Temesváron ragasztják ki plakátjaikat, Ihászék ezalatt senki érdekeit sem veszélyeztetik, ha bevonulnak Aradra. Így 30—40 ember kenyér nélkül marad. Szendreit azonban ez nem érdekli, hiszen évtizedeken keresztül azt is bebizonyította, hogy az sem tulságosan érdeklő, ha a saját társulata kenyér nélkül van és minden eddigi temesvári elvonulása szükkörű bucsut jelentett, itthagytott színészeket, akik könyöradományokból utaztak tovább keresni eltűnt igazgatójuk nyomát.

Asztalos Sándor

tály-tudati felfogások politikai szervezetei anakronisztikusak. Le kellett tehát hengerelni a pártokat, a szellemi vitaanyag érdekességét, konkolyt kellett hinteni, hogy a tömeg ne bántsa — Grenvillet, Pittet, Templet, ne bántsa a garnitúrákat, de bántsa egymást.

A hatalom körül olázkodók idejekorán felismerték, hogy a párt-harcoknak egyszerű csak az lesz a végük, hogy az egyik párt-program, a legépebb, a legegészségesebb, a legteljesebb, a legújabb és leginkább holnapi horizontu, maga mögé kapja az ereje tudatára ébredt sötét masszát és ezért mielőbb meg kell teremteni a tömegek egymás ellen felvontatható belső pártjait.

Ezek a belső konkolyok meg is vannak már. Meg vagyunk jelelve vallás, faj, nyelv, bőr-szín, reváns-gondolat, bosszúvágy foglalkozás, életkor, sőt ha kell — a mandzsetta-gombunk színe szerint is.

Ezt a türelhetetlen rendszert, amely rendszertelenségnek sem türelhető, ezt a kiszikadt élet-talajt, amelyet már öntözni sem lehet, a hatalmi versengés harcát, amely kompromisszumokat kötni sem képes már, tartani valóban nem lehet. A wighek és torryk harca ádáz közelharc, véres szuronyrohám már és a tömegek „lázasdása” nem elégszik meg a pehelyhempergetődzéssel. Ebben az utolsó percben meg kellett magyarázni, hogy a wighek és torryk, mindketten annyira derék és jó fiúk, hogy szükség sincs többé rájuk, meg kellett értetni, hogy éppen ezért nincs szükség a parlamenti rendszerű kormányzás sallangjára, de annál inkább okos és célravezető a böles diktatúra és el kellett hitetni, hogy a „viszonyok” és „állapotok” mai nyomorúságáért egyedül azok a bitangok a felelősek,

akik nem akarnak barna mandzsetta-gombot hordni, hanem feketét, vagy vöröset, fehéret vagy kéket.

És megmagyarázták és megértették és elhitték!

Nagyszerűen haladunk ebben a beszéd és értelemgyakorlati tantárgyban. A sorstárs és embertárs előbb csak „igazoltatta” egymást, aztán „eltanácsolta” a barátját, majd kézigránáttal levakarta a mezőnyről. Most már a legjobb uton vagyunk: kényszermunkával és emigrációval szelektáljuk egymást.

És míg ez a permanens polgárháború folyik, míg felsőbb usztásra és bujtogásra egymást gyűlöljük, míg a gyűlölet-petárdák szántanak és a bomba-furódások konkoly-magot vetnek, addig egyre szilárdabb a hatalom, a diktatúra, amelynek ma már annyival jobb a helyzete, hogy az ellenlábas világnézeti párttal sem kell viaskodnia, mert a tömegek gyűlölete és a tömegek Führer-imádata azokat is kiherélte.

Nagyszerűen sikerült minden.

Grenvillenek is nagyszerűen sikerült levérni a gyarmati bélyeglázadást. A kátrányba és pehelybe hempergetett tisztviselőinek szígyenyébe még bele sem bukkott.

Ó nem, legfeljebb a kora és rendszere, az egész kor és az egész rendszer, amelyre egyetlen napon, váratlanul és megváltóan rákövetkezett a XIX. század feloldó és olvasztó mosolya.

A humanizmus filozófiájának magvető mosolya elseperte Pittet, Templet, Grenvillet, a wigheket és torykat, az egész korrupció és vergődő mumit, a bélyeg-adót, a kátrányt és a libatollat.

Vajjon ettől a mosolytól mi ma nagyon messze vagyunk még?

HÖLGYEIM! takarítsák meg a fodrászköltséget, használják a
külföldön kitűnően bevált és elismert

ONDULA

FÉSÜT

Ezen ciklunk
bevezetésére
10.000 darab

ONDULA

fésüt áldozunk
darabonként

55 lej reklám
árban.



Automatikusan

ondulál úgy

hosszu, mint

rövid haját, egy-

szerű fésülés által. Nélkü-

lőzhetetlen úgy hölgyek, mint

urak számára. Haia mindig szépen

ki lesz ondulálva. Rendelje meg még ma

„COSMA” București, Str. Gramont No. 10.

NEVES FERENC:

SZERELEM A SARKON

avagy:

MINDIG LESZNEK AMUNDSENEK!

(Egy 38 éves kamasz naplója)

Január 3.

Ma reggel, amikor levelet kaptam TÖLE, önkénytelenül pityeregni kezdtem. Először csak egyéket könnyecseppet sajtolt ki szemeimből a váratlan öröm, azután többet. . . Két perc múlva már szabályszerű zokogás rázta meg férfias, kisportolt testemet, újabb két perc elteltével pedig úgy bögttem, hogy anyukám a doktor bácsiért küldött. Azután elsötétült előttem minden. . .

— Ejnye! — szölt az orvos, amikor sírógörcsömet elállította — hát szabad egy diplomás mérnöknek így érzékenyülni? Uralkodjék magán, az Istenért!

— De doktor ur! — lobogtattam kezemben az imént kapott cédulát — Blanka küldte! BLANKA!!!

Azzal újból felvettem szemüvegemet (olvasáshoz már muszáj volt viselni) és átfutottam Blankám sorait. Drága kis levele! Imádot, kis helyesírási hibák, amelyekre olyan büszke vagyok:

„Drággám! Janikám! — irta Blanka — várgyon máma Este nyóckor a szokott Hejen. Lehetőség, hogy később gyűvölk, de Mindenesetre várgyon a sarkon. Addig is maradok irtoztatóan sok Cvikipuszival a maga kis Blankája!

U. i. Tenyeremen hordomm, lehozom a csilagott én. . .

Kis hija volt, hogy megint nem kezdtem sirni! Azt írja „Drággám”, két g-vel, ha elgondolom, hogy szerethet! És milyen aranyos az utóirat, csak mintha hallottam volna valamelyik lokálban hasonló szöveget énekelni. . . Ezek a szemtelen slágerírók minden ötletet ellopnak Blankától!

Gyorsan az előkészületekhez láttam. Egy-kettőre magamra rántottam télikabátomat, zsebeimbe néhány doboz konzervet tettem. Mit lehet tudni? Blanka néha késni szokott!

Kint vad hóvihár tombol. Öt perc múlva nyolc. Sietnem kell!

Megyek! Azért a lábszákat mégsem kellett volna Blaunak kölcsönadni! A hócipőmet se találom. Hol lehet?

Már csak négy perc van.

Hová tették a gypjusálamat?

Átkozott keresés! Már csak három perc van, már csak kettő. . .

Rohanok.

Még szerencse, hogy a sarok csak a tizedik utcában van, alig a város végén. . .

Ne félj, Blankám, ott leszek a sarkon. Amundsen, légy velem!

Január 4.

Blanka nem jött. Már 24 órája várok. Ugy látszik, hogy tényleg késik néhány percet. Annyi baj legyen. Még jöhet. Nőknél az ember sose tudja. . .

Azért a legközelebbi randevúra fagybalsamot is hozok. Vajjon nem ábrándul-e ki Blanka belőlem, ha meglátja, hogy balfülem lefagyott? Elvégre nem a fületem, hanem a lélkemet szereteti. Hamvas, fehér lélkemet, a fene egye meg, de hideg van!

Nagyobb baj, hogy unalmamban egész konzervkészletemet megettem. Ha Blanka nem jön néhány napon belül komoly bajok lesznek. Ah, Blanka! Miért van az, hogy rádgondolok és mégsincs melegem!

Talán a hideg miatt? Vagy azért, mert tél van?

Ki tudja?

Estére fűzet rakok, télen ugyse járnak sítábottal! Félek, hogy az éjjel megint

farkasok merészkednek a közelembbe. Az ember mindig tapasztal valamit. Legközelebb revolvért is hozok.

Vajjon mit csinál most anyukám?

Miért nem jössz már, Blanka!

Január 18.

Blanka még mindig nincs itt. Feltűnően sokat késik. Azért várok. Nőknél mindig közbejöhöt valami. . .

Kár, hogy a sítábotomat eltűzeltem. Nincs mire támaszkodnom. Kénytelen vagyok ülni, mert mára virradóra ballábam is lefagyott. Vajjon mit szől hozzá Blanka? Elvégre nem a lábamat, hanem a lélkemet szereteti, hogy dögölt volna meg, aki a randevut kitalálta.

Istenkém, milyen ideges vagyok, pedig alig várok még két hete. Hozzá lehetnék szokva. . .

Ah, Blanka, hogy imádlak. Azért a lábszákat mégse kellett volna Blaunak kölcsönadni!

Január 22.

Kissé nehezen tudok írni. A papírt ugyanis megmaradt jobbterdemen tartom és a ceruzát szájjammal vezetem. Nem lehet másképp, az éjszaka jobbkézem is lefagyott!

Milyen jó, hogy Blanka legutóbbi találkozásunk alkalmával, mintegy két hónapja, megnyugtatót, hogy a lélkemet szereteti! Az még megvan. . .

MOLTER KAROLY:

Tűz, láng és parázs

Két szociális könyv és egy különnyomat egy bécsi német újságból: együtt van bennük a magyar hétköznapi mai gondja és nyomorúsága. Az, ami van s aminek nem kéne lennie, ami történik s aminek történnie kellene. A magyar élet mai szarnyaszegettsége, elfojtott vágyai, nyelnievalója, kísérletei és tennivalói: halk remény a jobb napokra, a jövő józan mérlege, a dunamenti népek tüze, lángja és parazsa, mindannyiunk elsődleges témái nyerneek ezért e kortárskönyvekben s nem a véletlen, hanem a tömeg hiányérzete hívta azokat piacra.

★

Benedek Marcel „Tégyamitakarsz” címen írt művész-utópiát a kapitalizmus kihagyásos érlökése idején. A regényben a munkanélküliség a mescindító, már csak a mese segíthet: egy szegény, de becsületes mérnök, hipp-hopp, megörököl amerikai nagybácsijától egymilliárd pengőt, azzal a föltétellel, hogy csakis profitmentesen fordíthatja közjóra ezt a tenger pénzt, vagy elköltheti, — különben az egész összeg egy rákkutató intézeté. S megépül a mérnök vezetése alatt a kicsi Magyarországon egy gondülő otthon ötszáz elnyomott őstehetség számára, hadd éljenek ott zavartalanul, a meg nem alkuvó alkotók Sanssouciában, mely mellett a mérnök orvosfelesége a legszegényebb gyermekek mintaménhelyét is fönttartja. És ami emberszeretet csak akarsz, a „Tégyamitakarsz” telepe mellett a földből nő ki az éhező munkanélküliek barakkvárosa, melyben tábori jár a jótékonyság és a gyöngéd tapintat, míg az amerikai szörnyadóman egykedvű és kifogyhatatlan bőségszarujából ontja közel és távol hajó-

Csak a hóvihár alábbhagyna! Vajjon Amundsen is ennyit szenvedett a sarkon?

Január 25.

Ma végre eljött. Drága Blankám, hogy meghizott, amióta nem láttam. A Blauval volt, akit úgy utálok. Nem ismert meg. Azt hitte, hogy valami koldus vagyok és két lejt dobott a kalapomba. Szép szerelmem, milyen jószívű!

Szerettem volna valamit mondani neki, de nagyon erőtlén vagyok. . .

Most már nem is maradok tovább. Megvárom, amíg a mentők véletlenül errejönnek és hazahajtatok velük.

Anyuka is nyugtalan lehet!

Csak tudnám, hogy hol lehet kézalatt művétagokat venni!

Anyu! Anyuka! Ha valaha hazakertülök, megígérem, hogy jó gyermek leszek, mint okleveles vegyészmérnökhöz állik. Mindig a szoknyád mellett lebzselek majd és sose megyek randevuzni!!

★

Önök tévednek, nyájas olvasók! A 38 éves, kopaszodó mérnök, az anyás, bűnbánó gyermek, sosem jutott haza. Ott fagyott meg a sarkon. Ott bizony! Ezt a naplótöredéket is ott találtam mellette. . .

Vigyázzatok tehát gyermekeim, karonülő Cassanovák, hátulgombolós Bocacók és pólyás Faublas lovagok, nehogy néhány évtized múlva, amikor fölserdültök, a mérnök Janika sorsára jussatok!

Mit kell még feltalálni?

Az angol feltalálók tekintélyes egyesülete, a londoni *Institute of Patentees* legutóbb kiadott jelentésében felsorolja azokat az újdonságokat, melyek még a feltalálók leleményességére várnak. A felfedezésre váró találmányok között legelső helyen áll a vezeték nélküli elektromos világítás megvalósításának kérdése, a tűzálló papiros, hajlítható üveg és a sötétkamra nélkül előhívható fényképező lemez feltalálása is. De figyelmet érdemelhet, hogy mindezekon kívül a feltalálók egyesülete miféle új berendezések előállításának szükségét javasolja:

Olyan utcai levélszekrény, mely automatikusan lemeri a levelet és jelzi, hogy milyen értékű bélyeget kell arra felragasztani.

Hangfogó-készülék, mely erősforgalmu utcákban a hullámokat elnyelné, így megszüntetné a zajt és a lármát.

Olyan készülék, mely elbontja, illetve szétszórja a ködöt.

Gyermekkocsi önműködő fékkel, mely azonnal megáll, ha a kocsit kezelő személy leveszi a kezét a tolókarról.

Mérgek tartására olyan üveg, melyet figyelmetlenség esetén is azonnal fel lehet ismerni.

Rádiótelefon, melyet a címzetten kívül más nem foghat fel.

Olyan anyag, mely a szalámi- és a kolbászgártásnál feleslegessé teszi az állati beleket.

Beretva, melyet soha nem kell köszörsülni.

Benedek Marcel valaha a „Vulkán” című regényében seregszemlét tartott a radikális Magyarországon, megírta a modern világnézeti akvárium nyüzsgölődését. Mostani művészkaptárja még érdekesebb, mert annyi magyar katasztrófa után is nyílt vallomást jelent: a művész helye a szenvedő tömegek oldalán van. Másutt elpetyhüdik az eltartott, vagy pórázon vezetett kvalitás, akit a hervadó ingyenédenekkel együtt a közösség haragjának tüze hamvaszt el. A nyomor éltelmenten, vak dühe benne is az igazságtalanság cselédjét gyűlöli, azért vissza a szegények közé, a szenvedésbe, (ahol ma van) és ott megtárgyalasodik, témát és szöveget talál az önmészítő művészgyötrelem. E tanulságban remekelt az író, aki irtózik az olcsó propagandaszólamoktól. Inkább ezt az átlátszó szociológiai mesét úgy keverte korunk vérkeringésébe, mint az aszpirint, hogy a társadalmi láz baktériumából jókora mennyiséget öljön ki. Csillapítószert adott, míg a természet gyógyít.

★

Károly Sándor azonban a „Láng” című első EMIR-könyvével szérumot kínál a kisebbségi kórnak. Fiatalos biztossággal kínálja szerét, melyről csak később fog kiderülni, hogy ez is csupán — csillapítószert. A magyar uralom utolsó aradkörnyeki főszolgabírájának román pap-leány a felesége, kit a francia megszállás és a román impérium első napjában kap el a nemzeti láz. Elválk urától és gyermekétől egy román prefektus csábítására. A főbíró meg végigjárja az Erdélyben ismert, eskütnemtett tisztviselői kálváriát. Nem repatriál, hanem egyra deklásszálódik, rangon alul és lefelé megalázó, új házasságot köt, az éhezésig eljut és a banktőke kulija lesz. Végül a románul kezd tanulni, áttanul ügyvédnek és beleilleszkedik egész erejével a kisebbségi magyar helytállásba. És hogy teljesen visszanyerje élete harmóniáját, vizsgálodja hűtlen első feleségét, aki szintén a kálváriát járta, míg udvarhelyi és bukaresti megszegyenülésétől a tiszt-

Tomcsa Sándor:

A LOKÁLPATRIOTIZMUS ÉS EGYEBEK

A „lokalpatriotizmus” szó, az 1919-ben Budapesten, a Radó Antal szerkesztésében megjelent „Idegen szavak szótára” szerint ezt a fogalmat fedi: „helyi hazafiság” és ezt a megfogalmazást elfogadjuk hivatalosnak, ha úgy tetszik akadémikusnak, ami az efféle kérdésekben az „ex cathedra”-t jelenti.

Ennek a határozószónak, hogy helyi és ennek a fogalomnak, hogy hazafiság, ily módon való kapcsolásában: „helyi hazafiság”, benne van a „lokalpatriotizmusnak”, mint fogalomnak — hogy így mondjuk — rangjelzése, a fogalmak egyenruháinak, a szavaknak rendfokozatában.

Kétségtelen, hogy eme „helyi hazafiság” nincs komoly csengése, vagy emelkedettebb színezete, sőt aláfestése gunyos és leleplező és összetétele oda utalja ezt a fogalmat az „alszent”, „önimádat”, „majomszeretet”, „fejlődésre képtelen”, „struccpolitika”, stb. stb. fogalomkörébe.

A „helyi” és a „hazafiság” ebben a kapcsolatban kizárják egymást és eme összeszerkesztésük tudatos, hogy már jelentésük ellentétességével és alakjuk hibrid voltával is érzékeltessék azt, amit valójuk jelent.

Mert a „helyi” illetve „helyi” szó értelmi vonatkozásban kötöttséget, megállapodást, zártiságot, sőt elzárkózást is jelent, míg a „hazafiság” értelme pláne érzelmű, nem gyömöszölhető be semmiféle formába, keretbe, alakzatba, mert a „hazafiság” lángol vagy kiálzik, tör vagy zuz, lelkesít vagy megnyugtat, a „hazafiság” lehet „dinamikus” vagy „liberális”, fekete vagy fehér, de soha sem lehet „helyi”.

Mi tehát a lokalpatriotizmus? Lokalpatriotizmus az öntudatnak az a nevelés és kiritikáltnak teltengése, mely a „miénket” teszi a világ központjává. A lokalpatriotizmus természetesen mindig kollektív.

Érthetőbb: lokalpatriotizmus az, amikor a „mi” városunk a legvárosabb (és — ez a leggyakoribb — ezen belül:) a „mi” levegőnk a legőzöndusabb, a „mi” apaállatunk a legbikább a „mi” kultúránk a legmegfelelőbb, a „mi” erkölcsünk a legtisztábbak stb. stb. és — ebben az esetben — a „mi” operett előad-

sunk a legkritizálhatatlanabb. Egyszóval: ami a „miénk” az a legjobb, legtökéletesebb, legzengőbb, legérzékenyebb stb. és aki nem ezt vallja az vagy más városi vagy „egy sötétlelkű csirkefogó.”

Meg kellett legalább is próbálnom a lokalpatriotizmus fogalmának közelebbi meghatározását, mert ugylátszik, illetve haliszik, hogy a legutóbbi „Lásuk Székelyudvarhelyt”-ben a „Báli krónika” c. cikkekben ezzel a kisse közép-kori ragállyal kerültem közelebbi érintkezésbe.

És pedig, amint hallok „rosszakarat”, „hogy jön ő — már mint én — ahoz”-zal, „há’ mit — már mint én — kíván?”-nal, „na csak rendezzen — már mint én — még estélyt, majd mi megmutatjuk”-kal, „mikor a helyi lap ezt írja, akkor ő...”-vel, általában felháborodással és fenyegetéssel.

Igaz, hogy a lokalpatriotizmussal — mert ez egy klasszikus esete — mondom, igaz, hogy a lokalpatriotizmussal való összeütközésem zaját én csak „másodkézből” hallottam, mert nekem közvetlenül, értelmes, valamit is hozzáértő és a sorokat, gondolatokat meg az intenciót csak egy kicsit is appericiálni tudó ember még nem mondta, hogy hozzá nem értés, merényllet, nevelésszerűség vagy rosszakarat volt azt a félyi papirt a báli cikkeske megírására felhasználnom. Igaz, más sem mondott nekem semmit — általában a személytelenség hozzátartozik a lokalpatriotizmus lélektanához — csak úgy hallottam attól, aki szintén hallotta valakitől, hogy úgy mondják, hogy ez is említette, hogy azok is fel vannak háborodva, hogy emezeknek nem esett jól, hogy amazok ezzel, meg ezzel fenyegetőznek, hogy az uram nagyon haragszik, hogy Gyuszi így, hogy X-né úgy. És ha az ember, tesszem azt az X-né személye iránt érdeklődik, ki ilyen erőteljes szótól visz egy ilyen „felzudulásban”, hogy tulajdonképpen mennyi érzelmi és kultur-köze van az egész ügyhöz, kiderül, hogy annyit, miszerint ő tanácsolta az egyik „bárhölgynek”, hogy a haját ne tegye lóknikba...

Téved mindenki, aki azt hiszi, hogy ilyen esetben egyesület, egyesületi ta-

gok, egy eszme, cél vagy erőfeszítés, „érzi magát sértve”, „megbántva”, „igazságtalanul kezelve”, „gunyosan apostrofálva”, „lehetetlenül elbírálva”, vagy amit akarnak.

Nem, fentemlített cikkekemben tisztán, világosan és félreérthetetlenül a lokalpatriotizmussal ütköztem össze!

És mivel ez az epidémia éppen úgy szedi áldozatait Székelyudvarhelyen, mint Déván vagy Aradon, — azzal a különbséggel, hogy minél kisebb a „lokal”, annál menthetősebb a „patriota” — nézzünk szembe egy ilyen „felháborító” esettel.

Például az enyémmel.

És tekintsünk el a kritika jogától és szükségességétől és személyes vonatkozástól, mely szerint a felelősség tudatában mindig remegve fogom meg a tollat és az óvatosságban odáig megyek, hogy mielőtt egy-egy szót leírok, fejfájást kapok a töprengéstől, hogy mindig egy magasabb cél, jószándék és megértés vezeti tollamat, általában, hogy halálos komolyan veszem a betűt.

Tekintsünk el mindentől és tisztán az előttünk levő cikkből próbáljuk kiemelni, hogy mi abban sértő, igazságtalan, rosszakaratu, felháborító, megtorlandó és mit tudom én mi!?

Ennek általános érdekét ad az, hogy njság- és egyéb írónk nehéz, ádáz és hálátlan küzdelmet folytatnak éppen a lokalpatriotizmussal.

Ami a „helyi sajtót” illeti, ennek helyzete — állítólag — kivételes és kötött. És ennek illusztris exponensével, Tompa Lászlóval egy alkalommal éppen a kritika „dinamikájáról” beszélgettünk a helyi viszonyokra applikálva, mikor is Tompa — ha szabad így mondanom — könnyezett. Én nem kutattam, miért?

És most nézzük a cikket: „BÁLI KRÓNKA”

„Színkritika a műkedvelőkről.” Ez a fő- és alcím. Azt hiszem, mehetünk tovább.

„Deficitre emlékeztet, nagy bál csak egy volt, karácsony másodnapján.”

Mivel a dátumokkal mindig bajom van, utána jártam és több szavahiheztanu egybehangzó állítása után megnyugodtam: a bál tényleg másodnapján volt.

Eddig aki valami „alapot” talál, azzal úgy sem álllok szóba, mert az csal.

Cikkem így folytatódik: „A bálra, a közönség részéről, lehet mondani, óriási előkészületek történtek.”

Remélhetőleg ebben sem talál senki magára nézve sértőt, bántót, még csak felháborítót sem.

Aztán zárójelben: „A rendezőség részéről már nem annyira.”

Ennek értelme a következő mondatban van:

„Kölcsönkérték 1 szmokingot, 6 zakót, 11 pár cipőt és másfél pár fuszkelit.”

Az az érzésem, hogy ezzel a „fuszkelivel” kezdődik. Hogy hogyan merek én fuszkeliről írni, — mely manapság inkább stoppolt — akkor, mikor egy egyesület, egy gárda kétség és remény közt vívja harcát a közönnel, a pénztelenséggel, önzetlennél és áldozatokkal a — sikerért.

A „krónika” ez a része azonban független a Csárdáskirályné nemes, fenekelt és plasztikus alakjától, ez a sta-



500 LITER VER

tolyk naponta tisztulás

végelt a vesén keresztül

Minden megbetegedését

annak a fontos szervnek

idejében kell gyógyítani,

hogy komolyabb követke-

ményektől elháríthatassuk.

Vegyen be idejekorán

HELMITOL

TABLETTÁT

mely a vizeleti szer-

vek teljes tisztulását

eredményezi.

Kérdezze meg az orvosát!



tisztítka egy önálló és lehet kevésbé sikerült grimasz a krízis felé, mely ellen az egyik legjobb védekezési mód a humor, a semmibevevés.

Ha ezt csak így nem hiszik el nekem, én meg is esküdhetem, hogy ez vezette a tollamat. Most nem térek ki arra, hogy a megírásnak van egy mai technikája, melyet a közönség követel és ennek hangja általában könnyed. De hát nem is volt szó a Bánk bán ünnepi előadásáról...

Továbbá így szól a cikkem:

„A bált a Csárdáskirályné c. operett előzte meg, mely minden híresztelés ellenére, részleteiben hasonlított az eredetihez.”

Itt azt hiszem, hogy ez az első mondat, melyen keresztül belekoppantam a nevezett lokalpatriotizmusba. Hogy: „részleteiben hasonlított”? Hogy miért nem hasonlított teljes egészében!!! Hát miért nem? Vagy hasonlított? Én a bekesség kedvéért ezt hajlandó vagyok elhinni, de mi lesz azokkal, akik szintén ismerik ezt az operettet, illetve tisztában vannak az operettel és ilyenek hálástennek fölösszámmal vannak Udvarhelyen és bizonyára hasonló más városban is.

És inkább mondja ötszáz lokalpatriota, hogy majd megmutatja nekem, minél hogy egy hozzáértő azt mondja, hogy marha vagyok.

Mert egy operettnak nemcsak szöveg-könyve van, meg partitúrája, hanem levegője, bája, színe, állata, melege, való-vagy meszeszerűsége, karaktere, tónusa és még számos szerves tartozéka, melyek együtt és külön-külön legalább is olyan fontosak, mint az operettek legegyszerűbb ismertetőjelei: a szöveg és a muzsika.

És nézzék, kérem: a műkedveléssel szemben az igényeket egy bizonyos nívón kell tartani — mely kétségtelenül nem lehet a Vígyszínház szintje, de az illető város közönségének nem csak joga.

LAKBERENDEZÉSÉNEK

MEGVÉTELÉNÉL LEGYEN ÓVATOS! ÁLDOZZON TÖBBET, DE VEGYEN JÓT!

SZÉKELY & RÉTI

BUTORGYÁR RT.-TÓL, TG.-MUREŞ

F. OKOK
BUCUREŞTI
BRAŞOV

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, reumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle

ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

hanem kötelessége is megkövetelni, hogy a pénzéért és érdeklődéséért a helyi lehetőségek maximumát kapja.

En ezért mertem egyet sóhajtani, csak sóhajtani, mert ha jól emlékszem, nem is váltottam jegyet, de kétségtelenül érdeklődtem.

Különben ezeket általánosságban érttem, de tallán hagyjuk is...

Cikkecském a továbbiakban így folytatódik:

„Szereplők.”

„Czikmántöriné: Rutinos műkedvelő, kár, hogy többet pózol, mint amennyit egy primadonnának általában elnéz az ember. Hangja jó színpadi hang s ameddig eléri, tud is banni vele. Olykor-olykor — ágaskodott.”

Mélyen tisztelt műkedvelő Művésznő, én ezt a hat sort tizenötször olvastam át, hogy kapnék-e valamit benne, ami nem tárgyilagossá, rosszakaratú vagy felháborító. „Rutinos” — mondom — hát Istenem, „klasszikus” már csak azért sem irhattam, mert azt általában más szerepkörben használják mértékegységül. Irhattam volna tallán ezt: „az elragadó alakítások csúcán libegő isteni diva”, de tallán ezt hagyjuk mégis Grétának. Tud az is! „Hangja jó színpadi hang” — fogom a fejem — és most jut eszembe, hogy ezt plagizáltam. Legutoljára Galli Curcira mondta egy híres pesti kritikus és igaz, hogy Curci akkorát bukott Pesten, mint az orra, de csak olyan hangot és olyan bukást kívánok minden műkedvelő művésznőnek. Annál, hogy „ágaskodott”, tényleg nem voltam tárgyilagossá, hanem — finom.

Továbbá:

„Zakariás Margitnak, mint szubrettnek, ez volt az első fellépése. Megállapítható, hogy ez nem volt ballépés. Hangját temperamentummal próbálta pótolni. És ezt — a szubrett szerepkörnél — idővel el is lehet érni. Hallása és tolettjei jók voltak.”

Fogom a fejem, fogom a fejem, hogy hol tévedhettem itt? Azán rájövök: nem Margitnak hívják, hanem Magdának! Továbbá: „első fellépés” — stimmel. „Nem volt ballépés” — stimmel. „Hangját... stb.” — stimmel. „Hallása... stb.” — stimmel. Mi a kritikának a feladata? Hogy megállapítson! Stimmel. Aki ezt nem érti, az a Miatyánkban istenkáromlást olvas ki. Stimmel.

Továbbá:

„Kerestély Gyula otthon volt a színpadon.”

Hát azt hiszem, ez sem rosszakaratú merénylet.

Továbbá:

„Beldovits Emil minden lehetőt elkövetett, még izzadt is. Kár, hogy ez a nagyszerű műkedvelő nem volt kedvénél és a szövegkönyvnél.”

E színpadon én is izzadok, ami lehet biológiai tünet, de lehet a maximum kihozásának a jele is. Hogy nagyszerű műkedvelő, ez az én megállapításom, hogy nem volt kedvénél és a szövegkönyvnél, ezt ő mondta. Pont.

Továbbá:

„Miklós József, ezen a szintén kivételes tehetségű műkedvelőn látszott, hogy a rendező nem fogta elég erősen.”

Hogy „kivételes tehetségű”, ez az én megállapításom, hogy a „rendező nem fogta elég erősen”, ezt ő mondta. Pont.

Továbbá:

„Tassaly Andor mint sugó, általános

A SZARAZ JÉG

Amerikában a műjéggyártás a legfontosabb iparágak egyike, érdekes azonban, hogy itt a hűtési célokra szolgáló jeget nem amoniák segítségével állítják elő, mint Európában, hanem a jég-fagyasztott szénsavból készül. Természetesen az ilyen jég lényegesen drágább az ammoniákiból készülténél, de ezzel ez esetben tartósabb is. Ugyanis a szénsavból készült jég alig olvad, felülete csaknem száraz, így papirosba csomagolva szállítható. Az említett előnyeinek fogva a száraz jég egyre jobban terjed, sőt utjabban Franciaországban is megkezdtek a gyártását.

feltűnést keltett meleg bariton hangjával. Kár, hogy akadnak a karzaton olyanok, akik haragudtak — mert nem hallották tisztán.”

Itt tényleg van helyreigazítani valóm: — karzaton a sugót egészen jól lehetett hallani!

Továbbá:

„Ungváry János karmester lelkesen és tehetségesen dirigált, csak azt szokja le, hogy énekével ne nyomja el a színpadon szereplők hangját.”

Hogy „lelkesen” és „tehetségesen”, ez az én megállapításom, aki a hangelnymás ellen tiltakozik, az bizonyára azt hitte, hogy a színpadról jön a hang.

Továbbá:

„A díszletek minden dicséretet megérdemelnek.”

Ez ellen csak nincs kifogás?!

Továbbá:

„A rendező neve nem volt feltüntetve. Nincs miért szégyelje magát, de szigorubb lehetett volna.”

Csak fogom a fejem és már nem is tudok szólni.

Végül:

„A zenekar felsőbb osztályba felléphet.”

Már a fejem sem fogom.

*

Teljes szövegében, bő kommentárral adtam az inkriminált cikket. Hogy miért, azt már föntebb kifejtettem.

Tallán „rájönnek” az illetők. Itt is és mindenütt, ahol a nevezett epidémia dúl. És kedves Illetők! Inog a föld és önök ennyire... ennyire... izék... lokálpatrióták. Így már még az a reményünk sem lesz meg, hogy elnyel a föld. Illetve, — hogy a gyomrában maradhatunk...

Mindössze száz éve, hogy

Az első gőzhajó átszelte az Atlanti-Óceánt

A közelmúlt napokban Amerikában megállapították, hogy száz évvel ezelőtt haladt át az Atlanti óceánon az első olyan hajó, amelyet gőzgép hajtott. A nevezetes hajót Halifax és Quebec városok néhány gazdag kereskedője építtette 1831-ben s 1833-ig helyi járatok lebonyolítására használták fel. Ugyanebben az évben Bostonba irányították, ahol páratlan lelkesedéssel fogadták, mivel a „Royal William” volt az első gőzgéppel hajtott hajó, mely amerikai kikötőbe érkezett.

Amikor a hajó kiindulási helyére visszajutott, Angliába küldték s ezen az uton bizonyították be a közvéleménynek, hogy az óceánt nemcsak vitorlással, hanem gőzhajóval is át lehet szelni.

A történelmi nevezetességű utat 1833. augusztusában hajtották végre, ugyanis ekkor futott ki a hajó Quebec városából, legelőször a Northumberland partvidékén levő Pictou várost kereste fel,

ahol a legszükségesebb javításokat elvégezték s tüzelőanyagot vettek fel. Innen elindulva, a hajó viharba jutott, az egyik gőzgép felmondta a szolgálatot úgy, hogy a javítás tartamaig hat napig csupán egy géppel haladhattak előre. Végül 25 nappal után Grawesenhé megérkeznek, ahol potom pénzért eladják a hajót. 1834-ben a spanyol hadvezetőség vásárolja meg a „Royal William”-ot, hadihajóvá alakítják át s 1836-ban már ütközetben is használják.

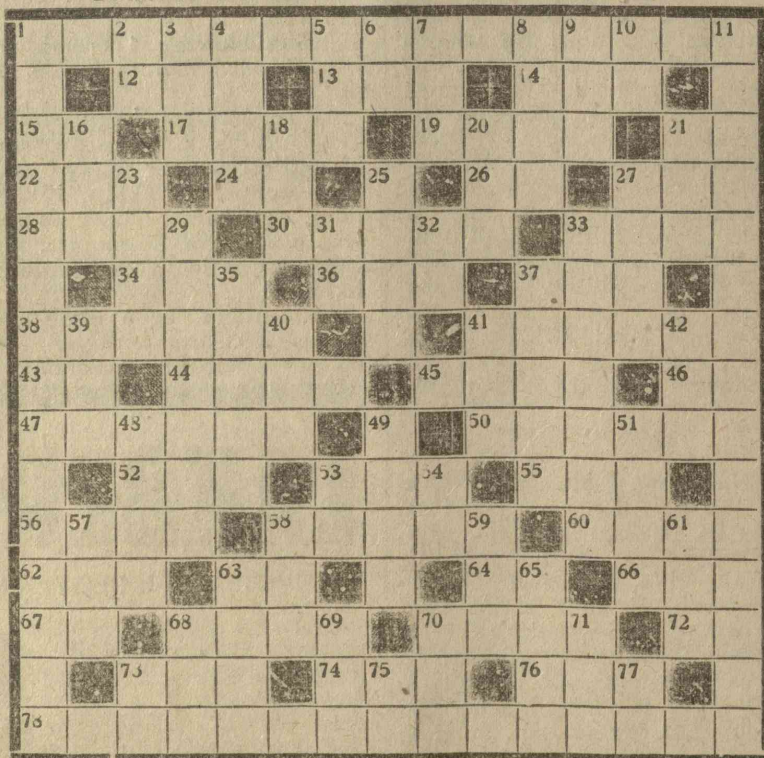
1840-ben Bordeauxban az évenként szokásos ellenőrző vizsgálatok alkalmával kiderült, hogy a hajó faalkatrészei korhadtak, így kikötői bérkává kell átalakítani. E megállapítás nyomán a gőzgépeket kiszerezték s a büszke „Royal William”, mely elsőnek szelte át az óceánt, csak kikötői forgalmat bonyolított le csupán. Viszont az a hajó, mely a gőzgépet tovább használta, elsüllyedt.

F. J.

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény

Tánczos Balázs (Csikmindszent) munkája



Vízszintes sorok: 1. Ady-versem, 12. Biztonságot szolgál, 13. Kazár helytartók címe a X.-ik században, 14. A mitológia szerint az emberiség ősatya, 15. Fölté-

les szó (vissza), 17. Ilyen kő is van, 19. Francia ital, 21. „Les” mássalhangzó, 22. A gyümölcs egyik része, 24. Nem tegnap, 26. Magyar király monogramja, 27.

Nagy hidegben

A Goudron-GUYOT a legbiztosabb gyógyszer a következő betegségek ellen:

A légzőszervek megbetegedései:

Nátha — Köhögés

Körfhurut — Hűlések

a légzőcső és a tüdő összes megbetegedéseit biztosan meggyógyítja a



GOUDRON GUYOT



Kérjen mindig valódi G O U D R O N - G U Y O T - t és mindennemű tévedés elkerülése végett figyelje meg jól a csomagoláson levő címkét a valódi Goudron Guyot-on rajta van nagy betűkkel a Guyot név és az aláírás a következő három színben: kék, zöld és piros valamint a következő cím: Maison Frère, 19, Rue Jacob, Par.s.

A GOUDRON-GUYOT kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Sok görög eredetű szó előképzője, 28. Így is hívják angolul a nyakkendő, 30. Agyugyár, 33. Irócszkó, 34. Gabona féle, 36. A hét magyar vezér egyike, 37. Ső idegen nyelven, 38. Összülő, 41. A legfényesebb álló csillag, 43. Kinai súly, 44. Idegen számnév, 45. Ázsiai állam, 46. Hektoliter rövidítése, 47. Három szó: 1. Vissza: görög betű (fon.), 2. Szipériai folyó, 3. „Ha” idegen nyelven, 50. Sziget csoport, 52. „Ok” hozzáadásával a végén főképpen írással foglalkozik, 53. Nem itt, 55. ... missa est, 56. Sziget a Földközi-tengerben (ékezet fölösleg), 58. Idő női név, 60. Erdemjel, 62. Tő, id. nyelven, 63. Személyes névmás, 64. „Láz” magánhangzója nélkül, 66. Francia területmérték (f=), 67. „V” hozzáadásával idő (népiesen), 68. Régi város, 70. „R”-rel, orosz pénzegység, 72. Olaszországi folyó, 73. Régen magyar méltóság volt, 74. Harag, 76. N. E. T., 78. Horatius sirfeliratának két első szava.

Függőleges sorok: 1. Petőfi egyik költeményének címe, 2. Névelő, 3. Növény, 4. Sav, 5. „S” hozzáadásával a végén, geológiai képlet, 6. Kettős mássalhangzó, 7. Madár, 8. ... a hasfelmetsző, 9. Nap-szak (ékezet fölösleg), 10. Római császár monogramja, 11. Kötőszó közbeékelésével, két fertőtlenítő szer, 16. Gerinces állat, 18. Fém, 20. Idegen korszak, 21. Talál, 23. Női becenév, 25. Sikág, 27. ... me tangere, 29. A görög mitológia első asszonya, 31. Fordítva: ... és okozat, 32. Azonos mássalhangzók, 33. Olasz kikötőváros, 35. Angol költő, 37. Bibliában szereplő hegység, 39. Magyar költő vezetéknéve, 40. Levegő, 41. A tárna c. költemény írójának vezetéknéve, 42. Id. időmérték, 48. Virágrész, 49. Heves támadás (t=tt), 51. Idegen kór (ort.), 53. Magyar író monogramja, 54. Ték, 57. Gazdasági növény, 58. Lengyel tábornok vezetéknéve, 59. A Rajna mellékfolyója Badenben, 61. „Drap” mássalhangzó, 63. Fiu becenév, 65. Ilyen „kar” is van, 68. Fogait használja, 69. Ilyen prés is van, 70. Füles bagoly, 71.—57. függőlegessel, 73. Vissza: kutya, 75. „ÜN”, 77. Azonos mássalhangzók.

Megfejtésül elegendő a vízszintes 1, 30, 47, 58, 78 és a függőleges 1, 11, 33, 35, 65 sorok beküldése.

A B. L. január 14-iki számában közölt keresztrejtvény helyes megfejtése a következő: Vízszintes sorok: 1. Karácsony Kolozsvárt, 36. Abrányi, 50. Székelyföld, 67. Taksony, 82. Kolozsvár, Arad 88. Tschernichowsky Saul.

Függőleges sorok: 1. Karácsonyi ajándékot, 6. Ney, Elba, 13. Tanácsköztársaság, 22. Kölcsey Ferenc, 26. Rabszolgasors, 35. Poroszkál, 37. A bujdosás, 59. Camea, 63. Verdun.

Helyes megfejtést küldtek be: Nagy Ilona, Bethlenszentmiklós, Lengyel Piroška, Medgyes, Vadász Mici, Tekerőpatak, Petioky Ferenc, Sercaia, Gergely Anna, Brassó, Költő József, Brassó, Tóth Kálmán, Brassó, Sentner József, Brassó, Orbán László, Brassó.

Sorsolás után a heti nyereménykönyveinket a következők nyerték:

1. Petioky Ferenc, Sercaia.
2. Lengyel Piroška, Medgyes.
3. Költő József, Brassó.



THERMOGÈNE

meleget fejleszt és leküzd a
köhögést, légcsőhurutot, gripet, a
reumát és idegfájdalmakat.

Használati utasítás: A Thermogène-t
a fájós helyre tenni és ügyelni, hogy a
vatta feszesen a bőrön feküdjék. Erősebb
és gyorsabb hatás elérésére elegendő, a
vattát egy kevés vízzel vagy szeszrel
megnedvesíteni.

Vezérképviselő: I. DILLAN
Bukarest, str. Pitar Mog, 4

A világ összes gyógyszerárán és
droguériájában kapható.

SALAMON ERNŐ:

SOROK

(Egy munkásgyerek mondta nekem)

1. MENEKÜLES

Még tiucska voltam én akkor.
Egyszer felkeltünk reggel hatkor.
Ládat tettünk fel két szekérre
s pici vaját kicsi kenyérre
és sirva fordult bus két szemünk fel:
— Anyu szívem, miért megyünk el? —

2. ISKOLA

Az öregot úgy hívták, hogy Veres,
de az is lehet, hogy úgy, hogy: Szekeres
pálca volt két kezében s azzal ütött ő jókat,
engem jobban ütött, mint a többieket,
mert nem szerettem a zsidókat.
Rossz volt az életem. Egyszer loptam
egy ötlejést.

Anyám megvert és akkor déle
nem akart adni levest.
Később mégis adott és fájt neki, hogy
a pénzt visszaküldte.
Ő szomorú volt és beteg.
A szegénység őt sem kerülte.

3. ÚJ GYEREK

Csak egy szobánk volt és a szomszéd
magához vett minket egy napra
és azt mondta, ha jók leszünk, kimegy
falvakra és feltesz a bakra.
A mi lakásunkból nyögés hallatszott,
sírás és egy fájdalmas sikoltás végre.
Új testvérünk jött.
Aznap zsíroskenyér volt ebédre.

4. HALAL

Apám egy nap botot kapott,
fájt a lába,
sántított, mert megboltott a
járdán, valami fába.
Később lefeküdt, betegeskedett, fogyni.
Eltemették a kerteken túl.
Es azt kérdeztük:
— Ki fog minket verni ezután? —

5. AZ ELSŐ NŐ

Úgy néztem rá, mint egy finom,
kedves, csodálatos csodára.
Hosszu haja volt, kedves nézése volt,
leültem mellé s hallgattam a szavára.
Megeríntett. Elállt beteg lélegzetem.
Jó volt hozzám. Azóta szeretem.

6. VASARNAP DELUTAN

A módosabbak templomba jártak.
Kopott gyöngyöt morzsolott egy néni.
Mi kikacagtuk. Egy özvegyasszony
jött be a házba krumplit kérni.

Az anyánk az ágyon sóhajtott
— kinn jégesapok néztek a szembe —
— Hozz fel, fiam, egy kis kossárral —
és én lementem a verembe.

— Mire gondolsz? — mondta anyám és
csodálta, hogy nem kérek enni,
— Ma vasárnap van, holnap hétfő
s munkába kell újra kimenni.

Egy rongyot varrt munkaruhámra,
ült a szegényke a csöndben varrt ott,
— rossz a szegénység, — mondta jajjal
s megint sóhajtott s csak sóhajtott.

7. MUNKA

Az álomtól szemem veres,
hideg van és hat óra van.
Munkába álltam, munka van,
de enni nincs s kevés, ha van.

Kinek dolgozom? morgok én,
Kinek dolgozom? est, ha fekszem.
Kinek dolgozom? kérdelem én
ha nem eszem és nem melegszen

Kinek kelek fel? kérdelem én.
Kinek futok? még kérdezem,
Kinek merednek izmain?
Kinek forog és vált eszem?

Miért fogyok, miért fálok én?
Ha másnak jó? ha más keres
azon, ha jókorán kelek
s az álomtól szemem veres?

Az asztalon a gépemen
fut a kezem, kihagy, de jár,
ki élete az életem?
s ki kára lesz, hogyha leáll?

8. EMLÉK

Január, nem járt a gyár.
Megtörték a ruhámat.
(Az ablakok alatt
felhő szaladt
s a bánat.)

— Ne menj ki ma!

— Sztrájk van!

Nem használt az ima!

Kimentem

s

háromszázötvenen

álltunk

büszkén

a sztrájkban!

RÁDIO-ÉLET

A hét rádió-műsora

Az éther színe-jára

SZIMFONIKUS HANGVERSENYEK

Bukarest, vasárnap, 12: Szimf. hangv.
Bécs, vasárnap, 12.20: Mendelssohn
hgv.

Lipce, vasárnap, 12.30: Bach-hgv.
Varsó, vasárnap, 13.30: Lengyel hgv.
Bécs, vasárnap, 23.25: Zenekari hgv.
Budapest, hétfő, 20.30: Filharmonikus
hgv.

Varsó, hétfő, 21.20: Lengyel hgv.
Bécs, hétfő, 20.40: Hgv.
Varsó, kedd, 13.05: Zenekari hgv.
Zürich, kedd, 21.10: Hegedű-szonáta.
Langenberg, kedd, 22: Zenekari hgv.
Lipce, kedd, 23.25: Szimf. hgv.
Königswusterhausen, szerda 15: Schu-
bert hgv.

OPERÁK ÉS OPERETTEK

Hamburg, vasárnap 19: Tirol szírelem
Bukarest, 21: Zenei vígjáték.

Königswusterhausen 21: A windsori
víg asszonyok.

München, vasárnap 21.05: Figaró há-
zassága.

Heilsberg, szerda, 20: Szimf. hgv.
Zürich, szerda, 20.50: Szimf. hgv.
Stuttgart, szerda, 22: Mozart hgv.
Bécs, csütörtök, 20.25: Szimf. hgv.
Varsó, csütörtök, 21: Zenekari hgv.
Toulouse, csütörtök, 25: Operák.
Bécs, péntek, 20.30: Benatzky-hgv.
Bukarest, péntek, 21: Szimf. hgv.
Varsó, péntek, 21: Szimf. hgv.
Hamburg, péntek 22.10: Tchaikovsky
E-Moll hgv.
Lipce szombat 18.50: Chopin hgv.
Königswusterhausen szombat 21: Ka-
tona zenekar.
Varsó szombat 22.20: Chopin hgv.
Budapest, szombat 22.50: Zenekari hgv.

Bozen, hétfő 20.50: Traviata.
Bukarest, kedd 20.50: Józseflegendák.
Stockholm, kedd 21: Rómeo és Julia.
St. N. 21.40: Viktória.
Róma, szerda 21.50: Operaközvetítés.
Bukarest, csüt. 19.45: Operarészletek.
Róma, szombat 21.50: Operarészletek.

Vasárnapról - vasárnapig

Vasárnap, január 28

BUKAREST. 11.30: Vallásos előadás
templomi hgv. 12: Szimf. zene gramofon-
on. 13: Gramofon. 14.15: Könnyű zene.
18: Dzséz. 20: Rádiószabadegyetem, gra-
mofon, előadás. 21: Színjáték. 22: Elő-
adás. — BUDAPEST. 10.15: Hírek. 11:
Katholikus istentisztelet. 12.15: Protes-
táns istentisztelet. 13.30: Budapesti ze-
nekari hgv. 14.50: A jéghoki mérkőzés
közvetítés. 15: Gramofon. 16: Mezőgaz-
dasági óra. 16.50: Előadás. 19: Bertha
István szalonzenekara. 20.50: Előadás a
stúdióban. 22.20: Hírek. Bura Károly ci-
gányzenekara. 24: Szonáták. — BÉCS.
12.20: Mendelssohn hgv. 13.30—15: A bé-
csi szimf. hgv. 16.25: Gramofon hgv.
18.25: Kamarazene. 20.50: Előadás. 23.40:
A bécsi szimf. zenekarának esti hgv.

Hétfő, január 29

BUKAREST. 13: Hírek gramofon.
14.15: Könnyű zene. 20: Rádiószabad-
egyetem, gramofon, előadás. 21: Metzner
kvartett. 21.50: Előadás. 21.15: Dela-
vancea—Lahovary asszony zongora hgv.
BUDAPEST. 7.45: Torna, gramofon.
10.45: Hírek. 11: Aktualitások. 13: Déli
harangszó. 13.05: Hgv. 14.30: Lakatos
Flóris cigányzenekara. 16.30: D. ákok
órása. 17: Asszonyok órája. 18: Gramo-
fon. 19.30: Len Baker dzsezz hgv. 20.40:
A filh. zenekar hgv. 21: Hírek, Horváth
Rezső cigányzenekara. 22: Német elő-
adás. — BÉCS. 13: Déli hgv. 18.20 Japán
dalok. 20: A bécsi szimf. zenekar hgv.
22.50: Esti hgv.

Kedd, január 30.

BUKAREST. 13: Hírek, gramofon.
14.15: Könnyű zene. 18: Zenekari hgv.
20: Rádiószabadegyetem, gramofon, elő-
adás. 21: Dalhgv. 21.20: Szimf. hgv. 22:
Francia előadás. — BUDAPEST. 7.45:
Hírek. 11: Aktualitások. 13: Déli ha-
rangszó. 13.05: Eugen Stepat balalajka

hgv. 14.30: Gramofon. 17: Zenekari hgv.
18.20: Révész Béla tárcája. 18.50: Sáray
Elemér cigányzenekara. 20.30: Két ope-
ra. József-legendák. A szivillai borbély,
majd Mándits zenekari hgv. 24.30: Toll
Árpád és Jancsi cigányzenekari hgv. —
BÉCS. 13: Déli hgv. 18.25: Előadás két
zongorán. 20.35: Népszerű operák és
operettek. 22.45: Esti hgv.

Szerda, január 31

BUKAREST. 13: Hírek, gramofon.
14.15: Könnyű zene. 18: Rádiózenekar
hgv. 20: Rádiószabadegyetem, gramofon.
Előadás. 21: Kamarazene. 21.50: Előadás.
22.15: Theodorescu hegedűhgv. — BU-
DAPEST. 7.45: Torna, gramofon. 10.45:
Hírek. 11: Aktualitások, előadás, gramofon.
Déli harangszó. 13.05: A postás ze-
nekari hgv. 16.30: Diákok órája. 17: Elő-
adások. 18.50: Emil Roosz zenekari hgv.
19.20: Olasz nyelvlecke. 19.50: Dalok és
operaáriák. 20.25: Megzenésített versek.
Előadják Várady Aranka és Kiss Fe-
renc (gram). 21.15: Rigó Jancsi cigány-
zenekara. 22.30: Hírek, esti hgv. —
BÉCS. 13: A bécsi szimf. déli hgv. 20:
Szórakoztató zene, 22.35: Esti hgv.

Csütörtök, február 1

BUKAREST. 13: Hírek, gramofon.
14.15: Könnyű zene, gram. 17: Gyermek-
ek órája. 17.30: Hgv. 19.10: Rádiószab-
adegyetem, előadás. 19.45: Operaköz-
vetítés, majd felolvasás. — BUDAPEST.
7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek. 11:
Aktualitások, előadás, gramofon. 13: Déli
harangszó. 13.05: Budapest város szala-
zenekarának hgv. 14.30: Az állásné-
küli zenészek hgv. 17: Gyermekmesék.
18: Előadás, gram. 19.30: Zongorahgv.
20: Előadás. 20.30: Eyssen Irén és Székely
Mihály dalhgv. 21.45: Külpolitikai szemle
22: Hírek, majd Bál a Stúdióban katonazene-
karai kísérettel. — BÉCS. 13: A bé-
csi szimf. zenekar hgv. 18.15: Hgv. óra
20.35: Szimfóniák. 23.05: Esti hgv.



AKIS SPORTEMBER

friss, vidám és a hideg ellen jól
be van burkolva! De minden elő-
vigyázat dacára hirtelen meghül-
het az emberke, mert a legtöbb
gyermek nagyon érzékeny. Azon-
ban anyukája már az első köhé-
cselesnél Kresival-t ad be neki,

mert tudja jól, hogy

biztosan segít és

kitűnően is izlik.

KRESIVAL CSAKIS A
BAYER-KERESZTTEL
VALÓ!



Péntek, február 2

BUKAREST. 13: Hírek, gramofon.
14.15: Könnyű zene. 18: A stúdió zene-
karának hgv. 20: Rádió szabadegyetem,
Gramofon. Előadás. 20: Szimfónikus hgv.
majd felolvasás. — BUDAPEST. 10.15:
Hírek. 11: Katholikus istentisztelet
12.15: Görögkatholikus istentisztelet
13.50: Az Opera zenekarának hgv. 15:
Magyar Imre cigányzenekarának hgv.
16.15: Hírsági előadás. 16.45: Budapest
város zenekarának hgv. 18: Magyar Sándor
előadás. 18.30: Gramofon. 19.45:
Móricz Zsigmond felolvasása. 20.20: Sport
hírek. 20.55: Víg est. 22.40: Somló József
dalhgv. 23.15: Hírek, majd Fejér dzsezz
zenekar. Később Veres cigányzenekara.
Énekel: Kalmár Pál — BÉCS. 13: A bé-
csi szimf. déli hgv. 14.10—15: A déli hgv.
folytatása. 18.05: Svéd zene. 24: Esti
hgv.

Szombat, február 3

BUKAREST. 13: Hírek, gramofon.
14.15: Könnyű zene gramofonon. 18: Ze-
neközv. 20: Rádiószabadegyetem, gra-
mofon, előadás. 21: Hgv. két zongorán.
22.15: Külföldi állomások műsorának
közvetítése. — BUDAPEST. 7.45: Torna,
gramofon. 10.45: Hírek. 11: Aktualitá-
sok. 13: Déli harangszó. 13.05: Dénes Jó-
zsef cigányzenekara. 14.30: Gramofon.
17: Gyermekek órája. 18: Előadás. 18.30:
Somogyi zenekari hgv. 19: A rádió órá-
ja. 19.30: Munkáskórus. 20.30: Halász
Gyula előadás. 21: Gitár etűdök. 21.25:
Hírek. Hetényi—Buday—Sebő trió. 22.30:
Budapest város zenekarának hgv. 24.10:
Rácz Béla cigányzenekarának hgv. 1.15
—2: Nógrádi dzsezz. — BÉCS. 13: Déli
hgv. 17.05: Mandolin hgv. 20: Ismert te-
norok gramofonon. 21.05: Ötfelvonásos
színjáték. 23.05: A bécsi szimf. zenekará-
nak esti hgv.

Crepe mongol

Crepe Salin

Crepe Georgette

Crepe de Chiné egyszínű

Crepe de Chiné mintázott

a közismerten bámulatos
olcsó árakban és nagy vá-
lasztékban újra kaphatók:**KERTÉSZ TESTVÉREK**

utóda cégnél, Brassó, Kapu-utca 26 sz

ÚJ CIKKEK!**Női selyemharisnyák**férfiharisnyák — mindenféle rövidárak
— szabókellékek nagy választékban!

Sport

Sporthirek

A csiki jégkorongjátékosok igen szép eredményt vívtak ki csütörtökön. Miután előző nap 3:2 arányban, minimális arányban kaptak ki a romániai bajnok Teniszklubtól, csütörtökön 1:1 arányban eldöntetlenül mérköztek a román válogatottnak megfelelő kombinált bukaresti csapattal. A bukaresti sajtó is kiemeli a CSC nagy játéktudását.

Abrudbányán február 2-án országos siversenyt rendez a C. S. Moji. Lesz 18 km-es és 8 km-es junior szám. Nevezési díj 50 lej.

A NAC újból győzött Franciaországban, ezúttal a Racing klub ellen Párisban 4:2 (3:0) arányban. Góllövők Bodola 2, Rónai és Ciolac.

Sigmund Ruud, a világhírű norvég síugró, Budapestre érkezett. Ruud tiszteletére vasárnap — ha a hóviszonyok megengedik — rendkívüli ugróversenyt rendeznek.

A munkanélkülieket segélyező bizottság nem vette tudomásul a múlt évről szóló pénztári jelentést

Függőben marad 400 munkanélküli segélyezése, mert a minisztérium még nem döntött a bizottság leterjesztése ügyében

Brassó, január 27.

A város munkanélkülieket segélyező bizottsága kedden az esti órákban dr. Polony polgármester elnöke alatt, gyűlést tartott.

A gyűlés a következő fontos határozatokat hozta:

Precep városi pénzügyi főtisztviselő pénztári jelentését a gyűlés nem vette tudomásul, mert nem találta rendben.

Gál munkakamarai és Gologan kereskedelmi kamarai főtitkárok javaslatára a gyűlés elrendelte a munkanélkülieket segélyező bizottság múltévi elszámolásának szakértő könyvelőkkel való felülvizsgálását.

A gyűlés tudomásul vette Hammermann tikár jelentését, aki arról számolt be, hogy a Bukarestből hazatért prefektus kijelentése szerint a munkaügyi minisztérium csak öt-tíz nap múlva ad választ a bi-

zottság emlékiratára, amelyben az 1 százalékos munkanélküli segélyre vonatkozó sérelmes miniszteri rendelet hatályon kívül való helyezését kérte a bizottság.

A gyűlés határozatba hozta, hogy amennyiben a minisztérium rendelkezése nem lesz kedvező, úgy a bizottság a maga részéről lemond a munkanélküliek segélyezéséről és az illetékesekre hárítja a felelősséget.

Addig is, amíg a miniszter rendelkezik az ügyben, az eddig segélyezés nélkül maradt 400 brassói munkanélküli segélyezésének ügye függőben marad.

A vármegyei prefektúra igazgatójának azt a kérését, hogy a várost környező falvak munkanélkülijeit, akik annak idején Brassóban kaptak munkát, ezúttal a város segélyezze, a bizottság elvetette arra való hivatkozással, hogy minden község köteles munkanélkülijeinek gondját viselni.

Gyilkosság 15 lej miatt

Veréssel fizetett az adós s ezért meg kellett halnia

Brassó, január 27.

A brassói törvényszék Enescu-Cătu-neanu-tanácsa csütörtökön délelőtti tárgyalta Moise Orzea és Gheorghe Bălăban keresztfalvai legények bűnperét.

Moise Orzea az elmúlt év októberének egyik éjszakáján meggyilkolta haragosát, Juon Leahu. A gyilkosság miatt szolgalegényt Gheorghe Bălăban segített Orzeának a tett elkövetésénél.

A tárgyaláson Orzea nem is védekezett nagyon. Elmondotta, hogy egyik barátja Gheorghe Motoc tizenöt lejjel tartozott

neki. Amikor a gyilkosság előtt két nappal megkérte Motocotól a pénzt, ez fizetés helyett jóbarátjával, Juon Leahuval, a későbbi áldozattal együtt reátámadt és véresre verte őt. Ekkor elhatározta, hogy bosszút áll. Egyik este, miután egy vasbottal, egy késsel és bicskával fegyverzte fel magát elindult megkeresni Motocot és Leahut, hogy elégtételt vegyen rajtuk. Hogy bebiztosítsa magát az esetleges kellemetlen meglepetések ellen, magával hívta Gheorghe Balabant is.

A lesben állók nekimentek a nagy társasággal együtt hazatérő Motocnak és Leahunak. A megtámadott legények bicskákat vettek elő és azzal védekeztek. A bicskázás során Leahu Juon olyan súlyos sebeket szenvedett, hogy belehalt.

A bíróság a gyilkosok kihallgatása után kihallgatta még a megölt legény apját is, aki 100 ezer lej kártérítést követelt a fia gyilkosaitól.

A kihallgatások után a bíróság a tárgyalást február 15-re halasztotta el.

* Több mint 6000 orvos igazolja a Togal kiváló fájdalomcsillapító és gyógyító hatását, csúszos-, köszvényes- és idegfájdalmaknál. Hüléses betegségeknek is régóta beváltak a Togal-tabletták. A hatása közvetlenül mutatkozik. A Togal teljesen ártalmatlan és nem fejt ki káros hatást sem a gyomorra, sem a vesékre, vagy más szervekre.

Keresünk

megvételre 120 HP szívó-
gáz-, vagy nyersolajmotort.

Eladunk

253-as Revolver-cserép- és
téglaágytörőgépeket.**„HERCULES” S. A.**
Diclosanmartin.

A Prof. Dr. PATER-féle köhögés elleni tea

használatával gyorsan és biztosan megszabadul köhögésétől. Ez a tea kitűnő gyógyszer a légzőszervek összes megbetegedése-nél, úgy-mint köhögésnél, rekedtségnél, tüdő- és lég-csőhurutnál, náthánál, stb., egyben elsőrendű nyálkaoldó és köhögéscsillapító. A tél és ko-rai tavasz azok az évszakok, amikor a hűlés gyakori vendég minden háznál, miért is egy családnál se hiányozzék ez a biztos és gyors-hatású háziszser. Egy kis próbacsomag ára 35 lej. Hosszabb ideig tartó használatnál, mint krónikus köhögésnél, tüdőhurutnál, a nagy kuracsomag beszerzése ajánlatos. — Egy nagy doboz ára 95 lej. Csakis az eredeti csomagolá-sban levő Páter-teák a valódiak, csakis ilyent kérjen és ilyent fogadjon el. Kapható minden gyógyszertárban és drogériában. Pósta-i szétküldés Csillag-gyógyszertár által, Bras-só, Hosszu-utca 5. szám.

GENIUS KIS LEXIKONA

1933. évi új kiadás, 800 képpel
és 32 műmelléklettel, egész vá-
szonkötésben ára 108 lej. Pósta-i
szállításnál a portó 20 lej. — Kap-
ható a BRASSÓI LAPOK Könyvosz-
tályában, Brassó, Kapu-u. 56-58.

Ne
kísérletezz
egészségével.
Kérjen Ön is
kimondottan
eredeti
„OLLA”
vazart mely megóvja egészségét!

„OLLA”
GUM..?

Kiadó Borszék-fürdőn,

1934 nyári évadra a

Speranța-szálloda, bár és étterem,

teljes konyhafelszereléssel. Jég
díjmentesen.Érdeklődőknek bővebb felvilágo-
sítást nyújt:

Administrația Baile Borsec.

Eladom

Gyerogyóremete, Várviz, Ditró, Tek-
rőpatak határában levő birtokaimat,
továbbá a borszék-i bányahavas
arany-részemet. Értekezni lehet Dr.
Kristófnénál, Targu Mures, Albina
tér Tanoncotthon II. emelet 5. aittó.

HIRDETMEY

A Vlahitai Szentegyházassal Szövet-
kezet fióközlete részére azonnali belé-
pésre boltkezelőt keres. Javadalmazás
300 lej fix, forgalom után 3 százalék, mo-
nopol, cukor után 1 százalék, lakás 1
szoba, 1 konyha, 120 liter kőolaj, 4 öl
tűzifa, 20.000 lej készpénz óvadék és 30
ezer lej ingatlan bekebelezés kívántatik

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Allástkeresőknek, vagy ugyan-
azon szöveggel hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Keresek megvételre kifogás-
talan kovácszszerzőt. Cim
Bufetul Gara, Dárste, jud. Bra-
şov. 1297

Lakás

Keresek a belváros közelé-
ben egy egyszobás, konyhás,
vagy 3 szobás lakást. Ajánla-
tok 1249. szám alatt a kiadó-
ban leadandók.

Allást nyer

Hentesüzem vezetéséhez ke-
resek józanéletű, 50 év körüli
szakképzett embert, aki felvág-
gott, sonka, kolbász előállítás-
át kitűnően érti. Kérdő fi-
zetés, koszt, lakás 3000 lej. Orás
Vasile, Take Jonescu 48., Ora-
dea. 1251

Suche geprüfte Kinderpfle-
gerin, mit Jahreszeugnisse, zu
einen neun Monate alten Kin-
de. Offerte an Adresse Lőb
Izsó, Marghita, judetul Bihor.
1046

Keresek 11 éves, két 6 éves
gyermekem mellé intelligens,
németül, románul beszélő ne-
velőnőt. Fényképes ajánlatokat
az eddigi működés megjelölés-
sével Weisz Elek, Targu Mu-
res kérek. 1302

Rendes, tiszta, németül be-
szelő házvezetőnő kerestetik.
Ajánlatokat „Megbízható” jel-
igére a kiadóba kérünk. 1295

TÁNCHOZ

legfontosabb a szép frizu-
ra. a jól manikűrözött
kéz, a simára borotvált
arc. Szabó Lajos, Brassó,
Weiss Mihály-utca 3. 1284

Hölgyeim! Biztos jövőt csak
kozmetikai iparral biztosíthat
magának. Egy hónapon belül
megtanulhatja intézetemben,
Bucureşti, Str. Berthelot 5. sz.

Házasság

„Harminchatos egyet átvé-
beti.” 1231

Keresek egy teljesen szak-
képzett, 35-40 év körüli ke-
resztyn nyomdász, aki be-
nősülne vidéki nyomdatulaj-
donos családjába. Eddigi éle-
tének rövid ismertetését „Szor-
galmas feleség” jelígre a ki-
adóhivatalba kérem. 1301

36 éves, Erdély legnagyobb
centrumában levő komoly
iparvállalat társtulajdonosa
keres intelligens izr. leányt
vagy asszonyt, megfelelő hozo-
mánnyal, nősülés céljából.
Válaszokat „Komoly ajánlat”
jelígre Rudolf Mosse, Cluj
továbbít. 1304

FONTOS, AKTUÁLIS KÖNYVUDONSÁG!

MOST JELENT MEG!

Szerzője: **Dr. Gartner Pál** ideggyógyász

LELKI BETEGSÉGEK KELETKEZÉSE ÉS

GYÓGYÍTÁSA

A 176 oldalas vaskos munka tartalomjegyzékéből: Bevezetés a modern lélektanba. — Az álomról. — A szorongó és félelmi állapotok keletkezése és gyógyítása. — Az iszony. — Büntudat. — A lelki gyógyítás irányelvei. — A hirtelen haláltól való félelem. — Álmatlanság. — Narkotikumok élvezete. — Szervi tünetek, szervi elváltozás nélkül. — Lelki eredetű szív, gyomor és bélbajok analízise. — Főfájás és migrén. — A kényszerállapotok keletkezése és gyógyítása. — A kényszerbeteg kriminalitása. — A szexuális élet fiziológiája. — A gyermek szexualitása. — Szexualitás és a társadalom. — A férfi társadalom erkölcsi paradigmái. — Funkciózavarok férfiaknál. — Álomértelmezés. — Homoszexualitás analízise. — Funkciózavarok nőknél. — A hatalmi vágy szerepe a nő lelkiéletében. — A klimaxban levő nő analízise. — A depressziós állapotok és az öngyilkosság lélektana. — A melancholia és gyászállapotok lélektana. — A halálosztón. — A bűnhődési vágy. — A bevallási kényszer. — A bűnöző típusok analízise. — Stb. stb.

ARA 117 LEJ

Kapható: **Brassói Lapok Könyvosztályában, Brassó,** Kapu-u. 56-58